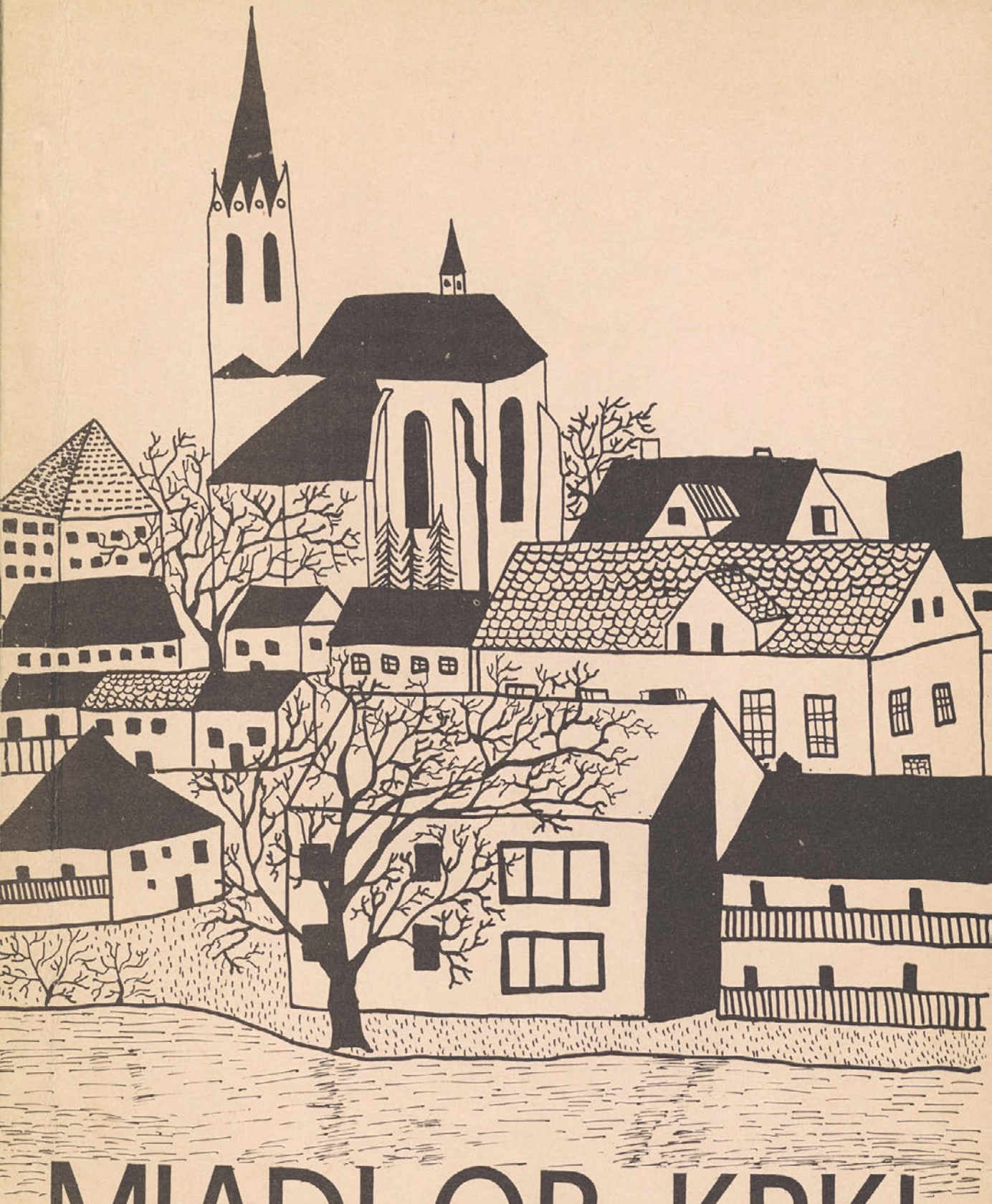

MLADI OB KRKI

glasilo pionirskega odreda in mladinskega ak
tiva gorjanskega bataljona osnovne šole grm
novo mesto

leto III. 1973-74

št: 10

KAJ VEŠ O SVOJI

KRAJEVNI SKUPNOSTI ?

UVODNE BESEDE

S strahom in s ponosom hkrati vam izročamo tole številko našega glasila, ki je posvečeno samo naši krajevni skupnosti.

Zakaj s strahom? Neizkušeni smo še, volja včasih ni dovolj.

Zakaj s ponosom? Zdi se mi, da smo opravili veliko delo. V to glasilo je vloženo ogromno truda in želje, da bi našo krajevno skupnost čim bolj temeljito predstavili.

Kako smo sploh prišli na misel, da bi to storili? Pionirski list je razpisal naloge in razpisu smo se odzvali. Ko pa se je začelo gradivo kopičiti, se nam je zdelo škoda, da bi to poslali le uredništvu Pionirskega lista, saj smo vsak po svoje ugotavljali, kako malo vemo o vsem tem. Potem nas je navdušilo še vodstvo krajevne skupnosti, naj izdamo vse skupaj v posebnem zborniku in sedaj je ta pred vami. Preberite ga, marsikaj zanimivega boste našli v njem!

Vse razgovore s predsedniki komisij, predstavniki družbenih in političnih organizacij smo opravili člani literarnega krožka in vsak intervju je bil pregledan od človeka, ki nam je podatke dal. Ničesar si nismo izmišljali. Dodali pa smo še nekaj prispevkov učencev, ki niso člani literarnega krožka.

Na koncu bi se rada zahvalila vsem, ki so nam pri delu pomagali, zlasti pa vodstvu krajevne skupnosti, ki nam je tudi denarno pomagala, da smo to številko lahko izdali.

Vesna Pečavar,
predsednica lit.krožka

KRAJEVNA SKUPNOST IN OSNOVNA ŠOLA STA TESNO POVEZANI

Nova ustava določa položaj in pomen krajevne skupnosti in sicer: "V krajevni skupnosti odločajo delovni ljudje o uresničevanju svojih skupnih interesov in zadovoljevanju skupnih potreb - otroško in socialno varstvo, izobraževanje, kultura, telesna kultura itd."

Krajevna skupnost združuje torej delovne ljudi, ki živijo na nekem območju /mesto, vas ali več vasi skupaj/ in jim omogoča, da skupaj rešujejo svoje najpomembnejše življenjske potrebe. V okviru krajevne skupnosti se ljudje zbirajo in odločajo na zborih, v krajevni organizaciji Socialistične zveze delovnega ljudstva in drugih družbeno-političnih organizacijah, v društvih, na zborih stanovalcev, v hišnih svetih in stanovanjskih skupnostih in v drugih oblikah združevanja. O najpomembnejših skupnih nalogah odločajo z referendumom.

Osnovna šola je temeljna vzgojnoizobraževalna in kulturna ustanova v krajevni skupnosti. Ona daje vsem mladim osnovno vzgojo in osnovno splošno izobrazbo. Polaga temelje socialističnih družbenih odnosov med mladimi in jih tako pripravlja za življenje in delo v družbeni skupnosti, ki ji je krajevna skupnost ena od temeljnih samoupravnih skupnosti. Za vzgojo mladih organizira šola organizacije učencev - Pionirsko organizacijo, organizacijo Zveze mladine Slovenije, organizacijo mladih članov RK in različne prostovoljne dejavnosti v krožkih in sekcijah. V vseh teh dejavnostih se mladina usposablja za samoupravljanje. Vsa vodstva navedenih organizacij so izvoljena in za svoje delo odgovorna članstvu. Posebno pomembni so zbori šole, na katerih učenci z učitelji štirikrat letno obravnavajo uspehe in probleme iz življenja in dela šole in sprejemajo načrte za bodoče delo. Zaključki teh zborov so obvezni za učence in učitelje in vsi se moramo potruditi, da jih kar najbolje uresničujemo.

Osnovna šola je povezana s krajevno skupnostjo prek

svojih delegatov v skupščini krajevne skupnosti. Na skupnih in razrednih roditeljskih sestankih se šola povezuje s starši. V najvišjem organu upravljanja - v svetu šole - pa bodo enakopravno zastopani delavci šole, predstavniki staršev in predstavniki družbenopolitičnih skupnosti. Osnovna šola lahko svoje vzgojne in izobraževalne smotre najuspešneje uresničuje, če je kar najbolj povezana s starši, s predstavniki krajevne skupnosti in delovnih organizacij, z izobraževalno skupnostjo in občinsko skupščino.

Tudi vnaprej se bomo zavzemali za najtesnejše sodelovanje z vsemi, ki so za naše delo in trud zainteresirani.

To glasilo je izraz prizadevanj naših pionirjev v tej smeri. Mladim literatom za njihov trud in uspehe iskreno čestitam!

Miroslav Vute,
ravnatelj šole

NOVO MESTO, VEDNO TE BOM NOSILA V SRCU

Živim v Sloveniji, zame najlepši republiki. Hodimo po zemlji, prepojeni s človeško krvjo, nahranjeni s trupli žrtev okupatorja. In prav na tej zemlji, iz te prsti danes rastejo nove stavbe, nova naselja, nova mesta. Eno od njih je tudi Novo mesto.

Čeprav se nisem rodila v njem, mi je priraslo k srcu. Množica hiš, posejanih okrog griča, na vrhu katerega kraljuje Kapitelj, star, siv, a še vedno ponosen, predstavlja stari del našega mesta. Celo male, lesene hišice, ki visijo na strmem bregu nad zeleno Krko, so se še ohranile. Nikoli človek ne bi pomislil, koliko bi nam imele povedati prav te lesene hiške, ki so videle umiranje ljudi zaradi kuge, lakote in nazadnje še zaradi ljubezni do domovine. Prav te lesene hišice so ene izmed redkih ostankov Novega mesta iz prejšnjih stoletij. Nekoliko mlajši, a še vedno stari del mesta, predstavlja Rotovž in vrsta starih hiš ob glavni cesti.

Toda skoraj najlepša je zame, pa tudi za druge, Krka. Zelenkasto-modra reka, ki obdaja Novo mesto s treh strani in mu s tem daje še veličastnejši videz. Reka, ki je s svojimi starimi, grbastimi vrbami pogost motiv znanih slikarjev in pesnikov, nam je v ponos. Kakšen biser lahko predstavlja majhna reka, ki s svojim rahlim valovanjem, belimi ponami ob jezovih, malih vrtincih vzbudi občudovanje v še tako za lepoto nezainteresiranem človeku. Včasih se mi zazdi kot ogrlica spreminjajoče se barve na vratu lepe deklice. Lahko smo ponosni nanjo in na Kapitelj, na lesene hišice, Rotovž, na vse spomenike, s pomočjo katerih nam ostanejo zgodovinska mesta bolj blizu.

Kateri Novomeščan bo pozabil vodnjak, ob katerem je Dragotin Kette sanjaril o ljubljeni deklici Angeli Smolovi? Kdo bo pozabil mesto, na katerem so bili obešeni trije slovenski fantje zaradi tega, ker niso hoteli za nobeno ceno dovoliti okupatorju, da bi zavzel našo zemljo, Slovenijo, Novo mesto? In koliko spominov iz vseh obdobij še hranijo

ulice in hiše našega mesta!

Ni pa Novo mesto le stari del, ki sem vam ga sedaj predstavila. Ne! Novo mesto se širi, raste iz dneva v dan. Še najlepše se to opazi z vrha zelenih Gorjancev. Ko pogledamo na prebujajoče se Novo mesto pod prvimi sončnimi žarki, bi se marsikdo, ki bi se po 2o letih vrnil iz tujine, začudil. Kje je malo mestece, stisnjeno v kotlini, ki si ga je vsak dan slikal pred očmi?! Pred njim se širi mesto, ne mestece! Povsod bloki, tovarne, moderna trgovska poslopja, šole, kulturne ustanove. Kamor pogledaš, povsod se gradi. V vsaki kretnji delavcev, ki polagajo opeke na temelje novih stavb, vidiš skrb za lepše življenje mladega rodu. Vsi se trudijo, da bi nam zagotovili lepše življenje.

Mi pa, ki se vsega tega zavedamo, ne bomo njihovega truda pozabili. Poskušali se jim bomo oddolžiti na ta ali oni način. Naše mesto pa naj nam nikoli ne uide izpred oči! Naj večno živi v naših srcih, takšno, kakršno nam je najljubše!

Nevenka Rihar, 8.b

NAŠE MESTO NEKOČ IN DANES

Nekoč v zidovje ograjeno
je bilo naše mesto
in reka Krka - reka čista,
ga oklepala je zvesto.

Takrat je kuga, lakota
ljudi uničevala,
sovražna noga tujih hord
njih trupla je teptala.

Preteklo mnogo od takrat
je v naši reki vode
in ljudstvo nekdaj tlačeno,
dočakalo je svobodo.

Zdaj vsako leto bolj in bolj
se širi naše mesto,
tu vidiš nove stolpnice,
tam trgovine-cesto.

Zdaj Krka več ne obkroža ga,
zdaj mesto Krko oklepa,
le da zaradi vseh nesnag
ni več, kot nekdaj lepa.

Edvard Kranjčič, 7.b

MOJE MESTO

Krka vije se okoli,
gozd zeleni te krasi,
a na hribčku tam na sredi
Kapitelj sivi še stoji.

To je naše Novo mesto,
lepi naš domači kraj,
tebe jaz ne bom pozabil,
čeprav po svetu šel bom kdaj.

Igor Zoran, 7.b

POTEP PO NOVEM MESTU

Novo mesto je moj domači kraj. Večkrat se sprehajam po njem in takrat mi morda včasih ni kdaj všeč. Toda sproti pozabim na to. Vendar je prav, da poveš, kaj ti ne ugaja. Morda bodo te napake sčasoma le popravili.

Nekega dopoldneva sem odšla v mesto, da si ga malo ogledam. Najprej sem zavila na prijazni stari Breg. Čeprav je to najbolj idiličen del mesta, me je marsikaj presenetilo. Breg je v glavnem čist predel. Hiše so nizke, strnjene, ulice ozke. Ob hišah se ponekod razprostirajo majhni vrtički. V glavnem pa imajo ljudje vrtove spodaj, ob Krki, do tja pa vodijo lesene in razmajane stopnice. Mislim, da bi tudi to morali nekako zavarovati. Hiše so večinoma že zelo stare, pri mnogih omet že odpada, ker ga že načenja vlaga. Ljudje skrbno čistijo pred svojimi hišami in vrtički. Tudi

ulice so zelo ozke, tako da je le malo prostora. Malo više pa so že nove hiše, toda so le redke. Cesta je asfaltirana samo do restavracije "Breg". Mislim, da bi ne bilo tako slabo, če bi asfaltirali še tisti kos poti malo više.

Kljub temu pa je v tem delu našega mesta ohranjena prijetna toplina in domačnost. Ko sem hodila tu, sem spoznala, kako zelo ljubim svoje mesto.

Naj pripomnim še, da ta predel nima ulične razsvetljave. Pristojni organi pa bi lahko poskrbeli za kakšno čistilno akcijo, saj so ponekod skoraj prava javna smetišča.

Naša reka Krka obliva mesto s treh strani. Že v davnini je bila mestu važna za obrambo. Na njej stoje trije mostovi. To so: kandijski most ali glavni most, konzolni most, ob katerem je speljana železnica, in ragovski most.

Vendar pa moramo tudi pri tem "dolenjskem biseru", kakor so jo včasih imenovali, opaziti precejšnjo onesnaženost, saj se iz mnogih tovarn steka vanjo umazanija. Torej: Krka, upam, da bodo kdaj tudi tebi napočili boljši časi.

Obiskala sem tudi stari Kapitelj. Žal sem tudi pri njem opazila to, kar sem opazila povsod: smeti, smeti, smeti. Ne vem sicer, kdo jih je zmetal na tla, vendar ven, da mu mora biti povsem vseeno, kakšen je izgled okolice. Tudi niže, pod Kapitljem, sem opazila isto. Morali bi postaviti več košev za smeti.

Nato pa sem odšla še v mesto. Tam je bil izredno gost promet. Mislim, da bi morali postaviti vsaj en semafor. Vsa parkirišča so bila zasedena. V zraku je bilo polno izpušnih plinov. Ko sem šla mimo nekega prometnega znaka, sem se spomnila, da so bili še pred nedavnim prometni znaki uničeni, vsa pločevina je bila zvita - delo mladih objestnežev.

V našem mestu je marsikaj zanemarjenega, predvsem bolj zakotne ulice in predeli. Mislim, da bo treba še marsikaj popraviti.

Upam, da bomo sčasoma vsaj nekaj teh napak popravili.

Marija Trunkelj, 7.c

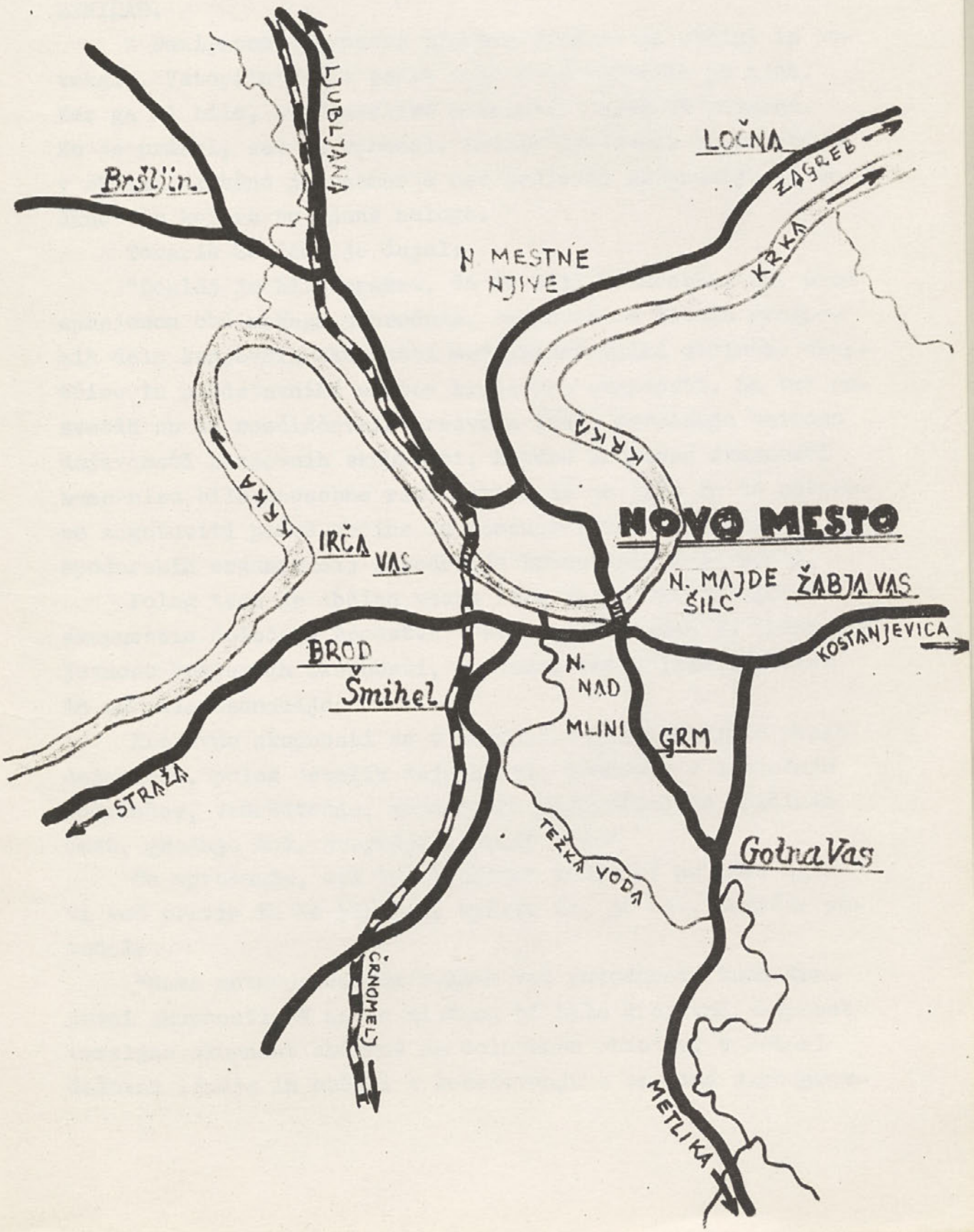
LJUBLJANA
Brišlin
LOČNA
ZAGREB
KRKA
N MESTNE NJIVE
KRKA
KRKA
NOVO MESTO
IRČA VAS
N. MAJDE ŠILC
ŽABJA VAS
KOSTANJEVICA
BROD
Šmihel
N. NAD MLINI
GRM
STRAŽA
TEŽKA VODA
Gotna Vas
ČRNOMELJ
METLIKA

PRI PREDSEDNIKU KRAJEVNE SKUPNOSTI

Predsednik naše krajevne skupnosti je tovariš Štefan SENIČAR.

Z Damijanom sva našla njegovo pisarno na občini in potrkala. Vstopila sva v toplo sobo in povprašala po njem. Ker ga ni bilo, sva nekoliko počakala v njegovi pisarni. Ko je prišel, sem ga vprašal, koliko krajevnih skupnosti je v občini, kakšno je razmerje med krajevno skupnostjo in občino ter katere so njene naloge.

Tovariš Seničar je dejal:

"Doslej je bila praksa, da so bili v začetku, tj. pred sprejemom občinskega proračuna, razgovori o letnih programih dela krajevnih skupnosti med predstavniki občinske skupščine in predstavniki svetov krajevnih skupnosti. Na teh posvetih so se razčiščevala predvsem tista vprašanja oziroma dejavnosti krajevnih skupnosti, katere krajevne skupnosti same niso bile sposobne realizirati in je bilo za te potrebno zagotoviti pomoč občine in samoupravnih skupnosti ali gospodarskih organizacij s področja komunalnih dejavnosti.

Poleg tega je občina vsako leto zagotovila krajevnim skupnostim določena sredstva v svojem proračunu za redno dejavnost krajevnih skupnosti, za vzdrževanje lokalnih cest in za male asanacije.

Krajevne skupnosti so v zadnjih letih usmerjale svojo dejavnost, poleg ostalih dejavnosti, predvsem v izgradnjo vodovodov, vzdrževanje, gradnjo in modernizacijo lokalnih cest, gradnjo šol, urejanje naselij itd."

Na vprašanje, ali ima krajevna skupnost po novi ustavi več pravic in če jih ima, katere so, je tov. Seničar povedal:

"Nova ustava posveča veliko več pozornosti tudi krajevni skupnosti. V novem sistemu bi bila krajevna skupnost temeljna skupnost občanov na določenem območju, v kateri delovni ljudje in občani v sodelovanju z drugimi samouprav-

nimi skupnostmi in organizacijami združenega dela ter drugimi organizacijami zadovoljujejo svoje osebne in skupne potrebe in sodelujejo pri odločanju o vprašanjih skupnega pomena v občini in širših družbeno-političnih skupnostih.

Večji poudarek je dan tudi materialni osnovi krajevnih skupnosti. Do sedaj je bil glavni vir dohodkov krajevnih skupnosti krajevni samoprispevek in dotacija iz občinskega proračuna, v bodoče pa naj bi občina odstopila krajevnim skupnostim del davkov, taks in drugih davščin, zbranih na območju krajevne skupnosti. Za zadovoljevanje skupnih potreb v krajevni skupnosti pa naj bi namenili del dohodka tudi delavci temeljnih organizacij združenega dela /TOZD/."

Na zadnje vprašanje, kako ocenjuje delo KS Novo mesto, katere naloge opravlja uspešno in katere ne, pa je tov. Seničar odgovoril:

"Krajevna skupnost Novo mesto dela v specifičnih pogojih in zajema veliko občanov, v krajevni skupnosti izven mesta pa je sistem dela nekoliko drugačen. Krajevna skupnost je vložila mnogo naporov za gradnjo šol na našem območju. Leta 1967 je bil uveden krajevni samoprispevek za gradnjo šol. Treba je poudariti, da je bil ves samoprispevek res namenjen gradnji šol. Leta 197o je bil zopet referendum. Tudi ta samoprispevek je namenjen gradnji šol. Za komunalno dejavnost, za kulturo, za probleme urejanja mesta, to se pravi cest, ulic, javne razsvetljave in podobno, pa denarja ni. Tu deluje krajevna skupnost s pomočjo občine.

Občani se zavežejo, koliko bodo prispevali za akcije krajevne skupnosti, potem pa krajevna skupnost pomaga njim pri manjših akcijah. Po novi ustavi bi krajevna skupnost morala delovati na naslednjih področjih: pri vzgoji in izobraževanju, v prosveti in kulturi, otroškem, socialnem in zdravstvenem varstvu, v telesni kulturi in rekreaciji, na katero smo do sedaj zelo malo mislili, pri stanovanjski politiki, varstvu okolja, komunalni dejavnosti, splošnem ljudskem odporu /krajevna skupnost ima organizirane ekipe

prve pomoči/, pri urbanističnem planiranju, urejanju naselij in podobnem. Dejavnost krajevne skupnosti je široka."

Potem pa je še dodal:

"Nova ustava pravi, da občani svoje interese uresničujejo v krajevni skupnosti in sicer na zborih občanov, preko krajevne organizacije socialistične zveze, na sestankih hišnih svetov in stanovanjskih skupnostih, ki pa bodo formirane. Ena izmed teh oblik je tudi referendum. Krajevna skupnost uresničuje svoje interese tudi preko svojih delegatov v organizacijah združenega dela, ki opravljajo dejavnost posebnega družbenega pomena, v samoupravnih interesnih skupnostih, v občini ter širših družbeno-političnih skupnostih.

Za uresničitev določenih potreb se delovni ljudje v krajevni skupnosti s samoupravnim sporazumom ali družbenim dogovorom povezujejo in združujejo svoja sredstva s sredstvi organizacij združenega dela, samoupravnimi interesnimi skupnostmi in občino.

Eno takih združevanj je financiranje gradnje osnovnih šol, dogovorjeno med krajevnimi skupnostmi, občino in temeljno izobraževalno skupnostjo. V novem skupščinskem sistemu bo krajevna skupnost igrala vidno vlogo", je končal tov. Seničar.

Z Damijanom sva se mu zahvalila za razgovor, se poslovila ter odšla.

Franci Beg, 8.c

KAKO JE ORGANIZIRANO DELO NAŠE KRAJEVNE SKUPNOSTI

Z Zlatko sva bili namenjeni k tajniku krajevne skupnosti, tov. AVSCU, da ga povprašava o krajevni skupnosti Novo mesto. Vstopili sva v Rotovž in prišli do vrat, nad

katerimi je bila številka: 13 - 14. Pozdravili sva tov. Avsca in se mu predstavili. Povabil naju je v sobo. Ko sva se udobno namestili za mizo, sem ga vprašala:

"Nama lahko poveste nekaj o tem, kje so meje naše KS, koliko je prebivalstva, koliko sosesk obsega?"

Odgovoril je:

"Krajevna skupnost Novo mesto je samoupravna skupnost delovnih ljudi, v kateri delovni ljudje sami in v sodelovanju z delovnimi ljudmi drugih krajevnih skupnosti, s temeljnimi organizacijami združenega dela, s samoupravnimi organizacijami in skupnostmi neposredno zadovoljujejo svoje osebne in skupne potrebe, odločajo o uresničevanju svojih skupnih interesov, sodelujejo pri odločanju o vprašanjih skupnega pomena v občini Novo mesto, v samoupravnih interesnih skupnostih, v organizacijah združenega dela, ki opravljajo dejavnosti ali zadeve posebnega družbenega interesa in skupnosti slovenskih občin.

Na celotnem območju živi 14294 občanov /štetje prebivalstva leta 1971/. Novo mesto je imelo leta 1971 9664 prebivalcev.

Krajevna skupnost Novo mesto je organizirana za soseski, organizacijsko manjših območij, ki neposredno gravitirajo v zaokroženo enoto. Soseska je elementarni delec, na območju katere že lahko opredelimo skupne potrebe in tudi interese in poiščemo način za njihovo zadovoljitev.

Po spremenjenem statutu krajevne skupnosti Novo mesto je na območju krajevne skupnosti 9 sosesk in sicer: soseska stari del mesta, Nad mlini - Grm, Majde Šilc - Žabja vas, Gotna vas, Irča vas - Brod, Mestne njive, Ločna, Bršljin ter Šmihel."

"Katere komisije delujejo na tem področju?" sem ga vprašala.

"Na območju KS imamo naslednje komisije: komisijo za gospodarstvo in komunalne zadeve, komisijo za zdravstvo in varstvo, komisijo za šolstvo, prosveto in kulturo in poslav-

nalni svet. Delujejo tudi občasne komisije, ki pa se imenujejo ob nastanku kakšnega problema.

Te imajo naslednje naloge:

organizirajo in pospešujejo komunalne, gospodarske, socialne, zdravstvene in vzgojno varstvene dejavnosti, ki neposredno služijo delovnim ljudem, njihovim družinam, gospodinjstvom pri zadovoljevanju njihovih potreb, organizirajo in pospešujejo vse vrste dejavnosti, ki pomenijo pomoč delovnim ljudem in njihovim družinskim članom, pomagajo pri varstvu in vzgoji otrok in varstvu starejših občanov, katerim je taka pomoč potrebna, skrbe za organizacijo varstva pred požari in drugimi elementarnimi nesrečami ter nezgodami, skrbe za zunanji izgled svoje soseske, skrbe in nadzorujejo vzdrževanje javne higiene, skrbe za organizacijo kulturno prosvetnih, zabavnih in drugih prireditev, nudijo pomoč, kadar take prireditve organizirajo drugi, skrbe za vzdrževanje spomenikov NOV in kulturnih spomenikov, skrbe za organizacijo civilne zaščite, za splošni ljudski odpor itd."

Zastavila sem mu še zadnje vprašanje: "Kaj imate v načrtu?"

"Za načrte vedo povedati posamezni predsedniki komisij. Zaenkrat pa komisije pripravljajo in obravnavajo razne probleme s svojega področja dela svetov KS Novo mesto in skupščine KS."

Zahvalili sva se tov. Avscu za njegovo ljubeznivost in odšli. Vso pot do šole sva govorili, kako lepo se je pogovarjati z osebnostmi, ki vedo povedati marsikaj zanimivega.

Mojca Novak, 8.b

TO JE NAŠA SOSESKA

Soseska. Velikokrat slišim to besedo, kaj več pa o tem nisem premišljeval. Zadnjič sem o tem začel nekoliko več premišljevati.

Soseska se mi zdijo ljudje, hiše, ceste, igrišča in vse, kar je v bližini naše hiše. To za mene še ni prava soseska. Ljudje bi se morali družiti, hoditi na obiske, drug drugemu pomagati, ne pa tako, ko je vsaka družina zase, sosedov skoraj ne poznamo, otroci komaj da še pozdravljajo in tako naprej. Ali ne bi bilo najbolje, da bi bili prijatelji in pravi sosedje, ki bi se imeli radi in se ne bi prepirali?

Stanujem na Karlovški cesti. Na eni strani je Gotna vas, na drugi pa Trdinova ulica. Karlovška cesta je ozka in nima veliko hiš, zato bom povedal nekaj o Gotni vasi in Trdinovi ulici, ki nista oddaljeni od naše hiše niti dvajset metrov.

Naša soseska je že izven mesta in nima ne trgovin ne igrišč. Najbližja trgovina je v začetku Karlovške ceste. Ker pa je ta zelo razvlečena, moramo hoditi nekateri tudi kilometer daleč in več. Seveda to ni velika razdalja, ker pa so nekoliko naprej trgovina pri trgovini, bi res lahko poskrbeli za trgovino, ki bi bila bliže. Posebnih javnih prostorov ali uradov ni, sta pa kar dve gostilni. V njih se zadržujejo le pijanci in se potem pozno ponoči vračajo domov.

Drugače pa moramo biti z našo sosesko kar zadovoljni. V bližini teče Težki potok, kjer najdejo zabavo ribiči, ki jih ne manjka. Ob potoku smo si naredili nogometno igrišče, kjer vsako soboto in nedeljo igramo nogomet. Gobarji lahko najdejo v času gob svoj plen v bližnjih gozdovih. Veseli smo lahko, ker imajo mnogi naši starši nekaj metrov do službenega mesta, saj je tu obrat tovarne Novoles in tovarna motornih vozil IMV.

Za turiste, ki pridejo v Novo mesto s te strani, pa so prvi vtisi o našem mestu slabi. Po cesti je blato, ki pada s kamionov tovarne motornih vozil, ki vozijo zemljo stran. Tistega nihče ne popravi. Nato zagleda razrito zemljo, katero so razrili buldožerji IMV-ja. Ta nima urejene okolice.

Mnogi učenci skoraj ne morejo v šolo. Tudi proti Grmu prekriva do pet centimetrov visoka plast blatne ilovice. Nekoliko naprej so jame, kakor kraterji na Luni. Videz pa kazijo ogromne gmote ilovice, ki jo vozijo na kup ob cesti iz Gotne vasi čez Grm. Tisto ilovico navozijo na en kup, potem pa z buldožerji spet na drug. Ko zapade sneg, pa zgornjo plast ceste z buldožerji kar postrgajo . Otroci so vedno v nevarnosti, da jih povozijo kamioni, ki tam tekmujejo med seboj. Mnogi starši, ki še ne vedo, kakšna je pot, doma kregajo otroke. Če gre po tej poti avtomobil, ne bo prišel do konca. S kolesom je pa najbolje, da še poizkusiš ne.

Svetoval bi, da IMV popravi in preuredi ceste in svojo bližnjo okolico, ki ni nikomur podobna. Treba bi bilo zgraditi tudi kakšno trgovino in ukiniti take gostilne, kot so pri nas. Sosedje pa bi se morali družiti, biti prijateljski in uslužni.

Borut Škerelj, 7.d

NAŠA KS V OBČINSKEM MERILU

V petek sva z Iztokom obiskala tov. SIMIČA, načelnika oddelka za gospodarske in družbene dejavnosti občinske skupščine Novo mesto, da bi nama povedal nekaj o gospodarstvu v naši krajevni skupnosti. Sprejel naju je v veliki pisarni. Takoj sva na tleh pri oknu zagledala maketo Novega mesta, pogled s ptičje perspektive. Tovariš Simič nama

jo je malo razložil, nato pa se je začel pogovor. Najino prvo vprašanje je bilo:

"Koliko prispeva gospodarstvo na območju krajevne skupnosti k skupnim občinskim dohodkom?"

"Vsi občinski dohodki so znašali v letu 1973 blizu 6 milijard starih dinarjev. Ker je na območju krajevne skupnosti Novo mesto razmeščenih večina podjetij v občini, je razumljivo, da se večji del dohodkov, tj. 70 %, ustvari na območju te KS. Polovica vseh tako zbranih dohodkov je namenjenih za potrebe osnovnih šol, ostali dohodki pa komaj zadoščajo za številne druge potrebe."

"Katera so najpomembnejša podjetja?"

"Največje podjetje v krajevni skupnosti je IMV, sledijo KRKA, NOVOTEKS, PIONIR, LABOD, ISKRA, Industrija obutve, trgovska podjetja NOVOTEHNA, DOLENJKA in Gozdno gospodarstvo ter Kmetijska zadruga. Poleg teh podjetij deluje na območju krajevne skupnosti še več manjših podjetij."

"Kako bo v Novem mestu z družbeno prehrano?"

"Že dolgo časa pričakujemo ureditev prostorov na Glavnem trgu. Upamo, da se nam bo ta skupna želja, da bi dobili nove prostore za družbeno prehrano, uresničila kmalu po Novem letu. V preurejenih prostorih na Glavnem trgu bodo šolska restavracija, slaščičarna, restavracija, ki bo nadomestila nekdanjo menzo, in bistro."

"Koliko je zaposlenih ljudi v naši krajevni skupnosti?"

"Na območju naše krajevne skupnosti je zaposlenih približno 12ooo ljudi. Vsi ti pa ne živijo na območju krajevne skupnosti. Mnogi se vozijo vsak dan na delo od drugod, nekateri tudi iz oddaljenejših krajev: Trebnjega, Bele krajine in Spodnjega Posavja."

"Kdaj lahko pričakujemo, da se bo izboljšal promet v Novem mestu?"

"Pripravljamo skupaj z republiško skupščino za ceste vse potrebno, da bi v Novem mestu čim preje prišli do novega mostu. Do sedaj so bile izdelane številne študije in

projekti. Iz njih smo lahko ugotovili, da bo Novo mesto potrebovalo v daljši perspektivi več novih mostov. Po sprejetem urbanističnem načrtu so poleg obstoječega potrebni še štirje mostovi in sicer dva v ožjem delu mesta, osrednji pri železniškem mostu in most, ki bo povezoval mesto z industrijsko cono v Cegelnici z novimi stanovanjskimi naselji v Irči vasi. Po odločitvi občinske skupščine bo najprej zgrajen most, ki bo prečkal reko Krko v bližini tovarne LABOD. Poleg mostu pa bo potrebno zgraditi tudi novo cesto preko Ragovega polja do Gotne vasi. Za most in cesto bo potrebno zbrati približno 3 milijarde starih dinarjev. Če bo vse posreči, bo most zgrajen ob koncu leta 1975, do tedaj pa bomo imeli še precej prometnih težav, zaradi česar bo potrebno več prometne discipline tako pri voznikih motornih vozil kakor pri pešcih. Ker pa tudi novi most ne bo rešil vseh problemov, bo potrebno v naslednjih letih urediti še nekatere druge ceste, kot na primer: Cesto herojev, Partizansko cesto in še nekatere druge."

"Kdaj bo urejen vodovod?"

"Novi novomeški vodovod, ki bo imel svoje zajetje v Družinski vasi pri Šmarjeških toplicah, je bil letos zgrajen do Otočca, v prihodnjem letu pa bodo položene cevi vse do Novega mesta in naprej proti Birčni vasi, tako da bo na območju celotne krajevne skupnosti dovolj zdrave pitne vode."

Božena Bele, 8.c

KULTURNE ZANIMIVOSTI NOVEGA MESTA

Z Iztokom sva obiskala tov. JARCA, da bi nekoliko več izvedela o kulturnih zanimivostih v Novem mestu. Prijazno naju je sprejel v stilno opremljeni sobi. Začudila sva se nad prelepim pohištvom in slikami. Čeprav naju je bilo nekoliko strah tega pogovora, saj sva vedela, da bova morala tudi midva nekoliko vedeti o kulturnih zanimivostih, sva toliko bolj vesela odšla od njega, saj sva izvedela mnoge zanimivosti o lepotah Novega mesta, o katerih še nisva slišala.

Tako naju je poučil:

"V Novem mestu imamo precej pomembnih spomenikov. Med te lahko štejemo tudi arheološke najdbe iz dobe Ilirov in Rimljanov. Naselbina Ilirov bo kmalu odkrita. Zanimivosti so stari gradovi. To so: grad Grm, gradič Kamen in gradič Pred malim mostkom ali Novi dvor. V tem gradu je živela in umrla Primičeva Julija, katero opeva Prešeren v svojih sonetih. Pokopana je na šmihelskem pokopališču, kjer ima svoj spomenik.

V Novem mestu imamo tudi druge kulturne spomenike. To so stare hiše in cerkve, spomeniki pomembnim možem in spomeniki NOB.

Najpomembnejši gradbeni kulturni spomenik je Kapitelj. Po slogu in načinu, kako je grajen, ni pomemben samo za Novo mesto, ampak tudi za Slovenijo. V cerkvi je nekaj važnih spomenikov, na primer Tintoretijeva slika in nekaj slik Valentina Mecingerja. Tintoreto - Jakob Rabusti - je bil slikar, kakor tudi njegov oče. Ker pa je že od malih nog veliko slikal, so mu dali ime Tintoreto, kar pomeni Slikarček. Doma je bil v Benetkah. Umrl je leta 1596. Njegova slika je v glavnem oltarju. Slike tega slikarja so tudi v frančiškanski cerkvi. Poleg te cerkve stoji stavba, ki je zelo pomembna za Novo mesto. To je poslopje Zdravstvenega doma, ki je bil nekdaj gimnazija.

Poleg teh stavb so pomembne tudi hiše, ki so imele arkade. To so sedanja slaščičarna, Bergmanova hiša - sedanja cvetličarna, stavba muzeja, ki je bila grajena 1563. leta in poslopje Narodnega doma - sedanja stavba JLA. V tem domu je bila knjižnica, prirejali so proslave, pevske nastope in razne prireditve, ter Študijska in Ljudska knjižnica.

V Novem mestu imamo tudi veliko spomenikov in plošč, narejene v spomin na pomembne može, in pa hiše, kjer so živeli pomembni možje. Spomeniki so v spomin na Dragotina Ketteja: spomenik pred Rotovžem, drevored, ki nosi ime po njem, Kettejev vodnjak, ki je bil v starih časih železen, vendar pa je bil prodan Nemcu, ki ga je odpeljal v Avstrijo in ga med vojno pretopil v staro železo, in spominsko ploščo na hiši, kjer je živel; na Janeza Trdino: spomenik pred Rotovžem in ulico, ki nosi ime po njem; na Vladimirja Lamuta: ulica, ki nosi ime po njem in spomenik v Dolenjski galeriji; na Milana Puglja: hiša, v kateri je živel, in plošča v Študijski knjižnici; na Mirana Jarca: ulica, ki nosi ime po njem, spomenik in knjižnica, ki nosi njegovo ime; na Ferdinanda Zajdla: ulica, ki nosi njegovo ime; in na Marjana Kozino: hiša, v kateri je živel in spomenik, ki je delo kiparja Zdenka Kalina.

Veliko imamo tudi spomenikov iz NOB. To so: Spomenik talcev, Kip svobode, plošče v Spominski loži, doprsna kipa Franca Rozmana - Staneta in Borisa Kidriča, spominski prostor Na vratih, Kidričev trg - prostor je uredil arhitekt Marjan Mušič, spomenik v Žabji vasi, delo kiparja Jakoba Savinška, in spomenik padlim v Bučni vasi po zamisli arhitekta Jožeta Plečnika.

Skrbimo tudi za stare spomenike, ki so bodisi potrebni popravila ali kakšne druge oskrbe. Pri tem lahko pohvalim mladino, ki dokaj dobro sodeluje pri teh skupnih akcijah."

Z zanimanjem sva ga z Iztokom poslušala in kar žal nama je bilo, ko sva morala oditi. Obogatena z novim znanjem sva premišljevala, ali je v Novem mestu veliko takih ljudi, ki toliko vedo o kulturnih spomenikih kakor tov. Jarc. Prišla sva do zaključka, da so to le redki, še manj pa jih je med mladino ali pa mogoče celo nobenega.

Božena Bele, 8.c

DELO KOMISIJE ZA GOSPODARSTVO IN KOMUNALNO DEJAVNOST

Velika, temna stavba, v kateri so prostori RK in prostori za komunalno dejavnost v Novem mestu, je zbujala nezaupanje. Ko pa sva se s Francijem tov. KAVŠKU predstavila, sva videla, da bova imela prijetnega sogovornika, zato nama je bilo takoj laže.

Tov. Julij Kavšek je predsednik komisije za gospodarsko in komunalno dejavnost v Novem mestu. Ker obsega ta dejavnost širok delovni krog, sva ga o tem tudi najprej vprašala. Po kratkem premisleku nama je odgovoril:

"Naša komisija trajno sodeluje s komunalnim podjetjem predvsem zaradi sofinanciranja naših del. Tu so različna vzdrževanja komunalnih vodov in pa gradnje novih objektov. Prav tako tesno sodelujemo tudi z drugimi ustanovami, kot npr. PTT in ELEKTRO. Vse pa delamo z nalogo, da bi čimbolj zadovoljili občane, ki jih to zadeva. Glavna naloga pa je vzdrževanje čistoče v Novem mestu. Seveda pa se pri svojem delu srečujemo tudi z različnimi težavami. Ena izmed glavnih je ta, da je mesto geografsko raztegnjeno, zato imamo veliko težav s povezovanjem ulic. Novo mesto ima tudi zelo staro vodovodno omrežje in staro mrežo kanalizacije, saj je ponekod ta še iz rimskih časov. Popravljanje teh objektov zahteva zato veliko časa in denarja in spet se tu po-

javi glavni problem - financiranje, saj krajevna skupnost in občina ne moreta prispevati dovolj sredstev za pomoč. Z novo ustavo se bo tudi to uredilo."

Tov. Kavšek je za trenutek prenehal in naju z nasmeškom opazoval, ker sva hitela zapisovati glavne podatke njegovih odgovorov.

"Kakšni so vaši načrti za v bodoče?" sva ga vprašala.

"Predvsem bi radi sanirali kanalizacijo, da bi tako zaščitili Krko pred onesnaženjem. Tako bi se v njej zopet razbohotila favna in flora. Poskrbeti moramo tudi za oskrbo prebivalcev z dobro in pitno vodo in pa asfaltirati moramo predvsem tiste ulice v centru mesta, ki so še makadamske. V načrtu imamo tudi lokacijo novega pokopališča, ki naj bi stalo na Marofu. Premaknili bi tudi smetišče, ki je premajhno in težko dostopno, neprestano pa ga prenetavajo še Romi."

Prej ste povedali, da je ena izmed vaših glavnih nalog vzdrževanje čistoče v Novem mestu. Kako pa je bilo z akcijo čiščenja okolja?

"Imeli smo trikrat sklicano tako akcijo skupaj s turistično zvezo, uspela pa je samo ena. Dve sta odpadli zaradi slabega vremena. Čistili smo predvsem bregove reke Krke, parke in Marof. V bodoče bo potrebnih še več takih akcij, v katerih bo pomagala predvsem mladina, komunalno podjetje pa bi poskrbelo za odvoz smeti. Odpadkov pa je povsod dovolj, ne samo v mestu, temveč tudi v bližnji in daljni okolici."

Najino zadnje vprašanje je zanimalo tudi zadnje jesenske žarke, ki so posvetili izza oblakov in se lomili na okenski šipi: "Kdaj bo rešeno vprašanje mostu in prometa v Novem mestu?"

"Dobro poznamo slabe lastnosti starega mostu, ki ne prenese večje teže od 15 t, na njem pa tudi ni mogoč dvosmerni promet za tovornjake. Nov most bi začeli graditi v letu 1974, stal pa bi v neposredni bližini današnjega že-

lezniškega mostu. Vendar pa tu nastajajo težave, saj bi imeli na kupu več važnih prometnih objektov, to pa bi bilo v času vojne lahko zelo neprijetno. Zato je možno, da bodo nov most postavili v bližini Mačkovca, stari most pa bi popravili, po njem pa bi šel le mestni promet."

Proden sva se poslovila, nama je tov. Kavšek naročil še tole:

"Želel bi, da bi se učenci v šolah globoko zavedali, da morajo varovati razne predmete in naj ne uničujejo družbene lastnine, saj npr. poškodovan prometni znak lahko privede do prave tragedije."

Zahvalila sva se tov. Kavšku za ta res prijeten razgovor v upanju, da se bova z njim še kdaj pogovarjala, ko bo izvedel vsaj del velikega števila načrtov, ki jih ima Krajevna skupnost v Novem mestu.

Damijan Gazvoda, 8.c

KAKO JE S TRGOVINAMI V NOVEM MESTU?

Da bi kaj zvedela, kako je s trgovino v Novem mestu, sva z Iztokom odšla v pisarno Novotehne, kjer sva od tov. MEDLETA zvedela glavne podatke o tem.

Po prijaznem sprejemu sva mu postavila prvo vprašanje:

"Ali smo lahko zadovoljni s trenutno trgovsko mrežo v Novem mestu in katera trgovska podjetja so na območju naše krajevne skupnosti?"

"S trenutno trgovsko mrežo v Novem mestu nikakor ne moremo biti zadovoljni. V zadnjih letih se je industrija v Novem mestu zelo razvila, razvile so se tudi druge dejavnosti, naraslo je število prebivalstva, trgovina pa je ostala zadaj. Potrebno je graditi nove prodajne površine. Do leta

1981 bo Novo mesto dobilo 10.000 m2 prodajnih površin. Do takrat se bo povečal tudi narodni dohodek na prebivalca, ki bo čez sedem let dosegel že 31.000 din. Sedaj premore naše mesto le okrog 5700 m2 takih površin. V Novem mestu so podjetja: Dolenjka, Novotehna, Mercator Ljubljana - prodajna enota Standard Novo mesto, Kmetijska zadruga in Kmeljnik Novo mesto. Poleg teh podjetij imamo še poslovalnice Alpina, Peko, Borovo, Tobak Ljubljana, Varteks in industrijsko prodajalno Novoteks."

Na vprašanje: "Kakšni so vaši načrti za v bodoče?" je tov. Medle kratko odgovoril:

"V zadnji številki Dolenjskega lista bosta našla te podatke."

In tak je kratek prepis podatkov iz Dolenjskega lista:

"Ob Ragovski cesti, kjer bo okoli 600 stanovanj, je predviden trgovski paviljon z najmanj 420 m2 prodajne površine. Na območju "Pod Trško goro" načrtujejo objekt s 300 m2, na Drski podobno poslovalnico z 200 m2 in v Kandiji z več kot 250 m2. V bližini stavbe občinske skupščine je pripravljen prostor za blagovnico s poslovno površino 6000 m2. Ob Cesti herojev /med vrtnarijo in črpalko/ predvidevajo vrsto trgovskih paviljonov z več kot 4000 m2 poslovnih površin."

"Kako pa je s poštenostjo strank in še posebno otrok?"

"Nad strankami se ne moremo pritoževati, saj zadnje čase ni kakšnih posebnih izpadov, prav tako pa so pošteni tudi otroci."

"Pred trgovinami večkrat vidimo prava smetišča. Kdo je odgovoren za pospravljanje odpadkov pred prodajalnami?"

"To je naloga Komunalnega podjetja. Seveda pa ni vedno to krivo za nered pred trgovinami."

"Tov. Medle, nimava več vprašanj, kaj pa bi vi dodali še k temu, kar ste povedali?"

"Uslužbenci trgovskih podjetij si želimo, da bi postavili čim več novih trgovin, da stranke ne bi odhajale

po blago v druge kraje ali celo v tujino. Hočemo zadovoljiti kupce in želimo si, da bi dobili več finančnih sredstev, da bi to uresničili," je dejal.

Zahvalila sva se tov. Medletu za pogovor in preden sva odšla, nama je dal še koledarje Novotehne, da bova vanje vpisovala ocene v novem letu.

Damijan Gazvoda, 8.c

V SAMOPOSTREŽNI TRGOVINI

V soboto sva se odpravila z Rudijem na ogled samopostrežne trgovine. Najprej sva odšla v trgovino Mercator na Zagrebški cesti, ki slovi po dobri postrežbi in tudi izbira je velika.

Na parkirnem prostoru pred trgovino je bilo veliko avtomobilov, kar je pričalo o velikem obisku. Odšla sva v njo in se začela sprehajati med policami. Znenila sva se, da bova nakupila nekaj stvari.

Ko sva prišla do blagajne, sem vprašal, če imajo vrečko. Prodajalka jo je takoj dala. Odšla sva ven. Iz bifeja so se slišali neslani vzkliki. Vrnila sva se.

Sprehajala sva se med policami in iskala "žrtev" za razgovor. Odločila sva se za priletno ženico. Odšla sva k njej in jo vprašal za ime. Vprašala naju je, za kam bo intervju in rekla, da se boji zamere. Prosila je, da bi vprašala koga drugega.

Nato sva se približala zakonskemu paru srednjih let. Ko sva ju vprašala, če bi dala nekaj odgovorov, sta odgovorila, da sta preveč neizobražena.

Približala sva se moškemu srednjih let. Ko sva ga prosila za intervju, je odgovoril, da bo govoril le, če ne ob-

javimo njegovega imena.

Najino prvo vprašanje je bilo, če je zadovoljen z izbiro. Odgovoril nama je, da je še kar dobra. Vprašala sva ga tudi, kaj misli o ureditvi okolja pred trgovino. Odgovoril je, da je okolje zelo neurejeno, več bi moralo biti košev za odpadke in zelenic, ki bi poživile okolje. Posebno pa je kritiziral mlajše, ker nečejo papirčke od raznih sladkarij kar na tla, čeprav je nekaj košev za smeti.

Rudi Levstik in Mirko Golobič, 7.b

NA TRŽNICI

Novo mesto ima tržnico na Prešernovem trgu. Ni ravno velika. Obdaja jo nasad kostanjev in brez. Razdeljena je na prodajalne in stojnice. Tržni dan je ob ponedeljkih in petkih. Takrat se na trgu zberejo prodajalci od vsepovsod in s seboj prinesejo svoje izdelke ter pridelke. Pogosto se pripeljejo s poltovornimi avtomobili in tam razložijo tovor na stojnice. Pogosti prodajalci na našem trgu so tudi Ribničani s svojo suho robo in trgovci iz drugih jugoslovanskih republik.

Na trgu lahko kupiš meso, ribe, perutnino, sadje in zelenjavo, ob tržnih dnevih pa tudi suho robo, konfekcijo, obutev, rože, seme, kislo zelje in kič.

Tržnica je edini kraj v mestu, kjer lahko kupimo domače izdelke.

Je pa to najbolj onesnažen del mesta. Povsod je polno odpadkov, čeprav je ob kostanjih velika posoda za smeti in bi lahko vsak odpadke vrgel v njo. Poleg tega pa iz ribarnice zlasti poleti veje neznosen smrad. Marsikdo se zaradi

tega jezi, saj mnogi ne trpijo tega vonja.

Med drugim prodajajo na tržnici tudi kič, ki je brez vrednosti, poleg tega pa je tudi drag. Ljudje nasedajo trgovcem in radi kupujejo kičaste stvari. To bi morali prepovedati.

Od trgovcev ni lepo to, da prodajajo gnile in pokvarjene izdelke, večkrat pa tudi goljufajo. To preizkušajo predvsem na neveščih otrocih pa tudi pri starejših.

Cene na trgu so previsoke, saj včasih dobiš enake izdelke ceneje v trgovinah. Je pa na trgu mnogo večja izbira blaga.

Po trgu se pogosto potepajo Cigani. Ti večkrat povzročajo nered in preizkušajo tatinske sposobnosti. Ob tržnih dneh, ko je tam veliko ljudi, tudi prosjačijo. Mesnica je odprta toliko časa, dokler je v njej kaj mesa, nato pa jo, preprosto, zaprejo. V zimskem času pa je na trgu mnogo manj prodajalcev pa tudi kupcev.

Pa če bi lahko vse hvalila, nereda, razmetanih odpadkov, res ne morem. Kdo je kriv, da je tako?

Lea Cvitkovič, 7.c

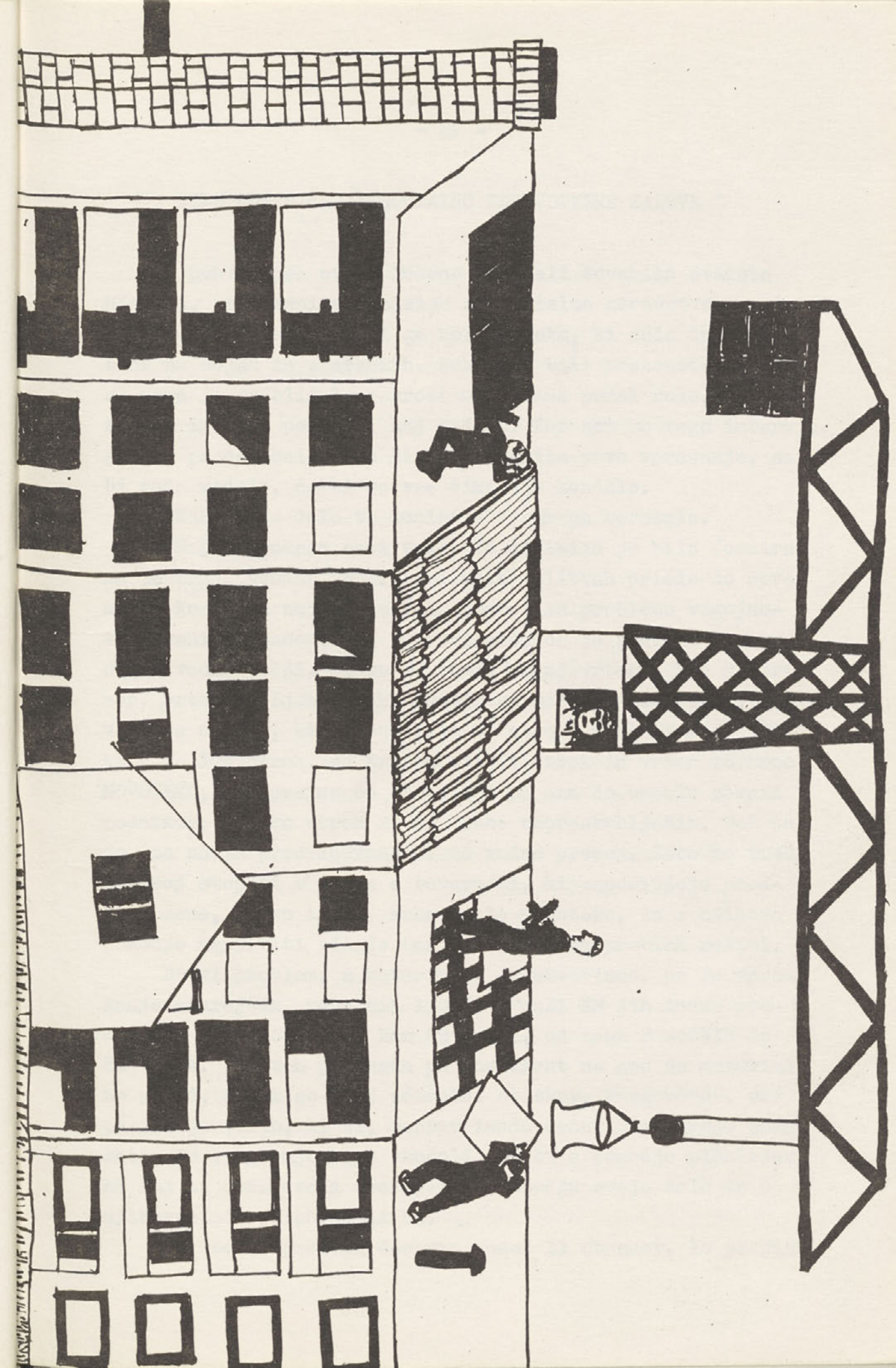

DELO KOMISIJE ZA SOCIALNO ZDRAVSTVENE ZADEVE

V ponedeljek sva z Boženo obiskali tovariša Staneta HLADINA, predsednika komisije za socialno zdravstvene zadeve. Predstavljali sva si ga kot človeka, ki cele dneve presedi na sejah in sestankih. Kako sva bili presenečeni, ko se nama je približal preprost mož, nama podal roko, se predstavil in naju povabil, naj sedeva. Ker sem se tega intervjuja kar precej bala, sem hitro postavila prvo vprašanje, saj bi rada videla, da bi se vse čimpreje končalo.

"Kakšno je delo te komisije?" sem ga vprašala.

"Najprej moram reči tole: Ta komisija je bila formirana že prej, vendar je pri sedanjih volitvah prišlo do sprememb. Komisija naj bi se bolj posvetila problemu vzgojnovarstvenih ustanov, saj ugotavljamo, da je problem varstva otrok vedno večji. Sicer že imamo nekaj vrtcev, kot na primer: vrtec na Ljubljanski cesti, ki sprejme 18o otrok, na Mestnih njivah, ki ga obiskuje 4o otrok, v Ulici Majde Šilc, kjer je 17o otrok, na Kristanovi 71 otrok in vrtec tovarne NOVOTEKS, ki sprejme 6o otrok. Ni pa nam še uspelo zbrati podatkov, koliko otrok je še vedno nepreskrbljenih. Teh pa je, po naših predvidevanjih, še vedno precej. Zato bo treba čimprej stopiti v stike s tovarnami, ki zaposlujejo predvsem žene, to so Labod, Krka in še nekatere, in z njihovo pomočjo ugotoviti stanje ter poskusiti ta problem rešiti.

Drugi problem, s katerim se še ukvarjamo, pa je vprašanje starejših, nemočnih ljudi. V naši KS jih imamo precejšnje število, to je kar 89 ljudi, od tega 8 moških in 81 žensk. Pri teh primerih pa dostikrat ne gre za materialno pomoč, ampak so bolj potrebni obiskov, razgovorov, več pa jih je takih, ki si, čeprav imajo denar, ne morejo pomagati. To vprašanje bomo skušali rešiti s pomočjo pionirjev, ki naj bi obiskovali starejše na območju svoje šole in o njihovem stanju poročali RK.

Do sedaj sprejema denarno pomoč 11 občanov, 1o pa jih

je odšlo v dom počitka v Sevnico ali Metliko. V čim hitrejšem času bomo poskušali doseči, da bi tudi na našem območju zgradili dom, ki pa bi bil nekoliko drugačen kot na primer v Sevnici," je končal.

"Kaj pa ...?" sva se z Boženo obe hkrati oglasili. Vsi trije smo se prisrčno nasmejali. Tovariš Hladin se je že "odtajal", če lahko tako rečem. Veselo naju je motril s svojimi toplimi, radovednimi očmi.

"Kaj pa vprašanje zdravstva?" sem ga hitro vprašala, da me Božena ne bi še enkrat prehitela.

"Na splošno ugotavljamo, da se stanje zdravstva v zadnjem času izboljšuje, ni pa še zadovoljivo.

Naša komisija mora navezati tesnejše stike s kadrovsko-socialnimi službami v delovnih organizacijah in doseči, da bodo te učinkoviteje delovale. V primerih, ko so posamezni člani kolektiva zaradi obolelosti dalj časa odsotni od dela, mora ta služba poskrbeti za obisk obolelega člana in ugotoviti, v kakšnih pogojih živi s svojimi družinskimi člani ter ustrezno ukrepati. Predpogoj pa je, da so kadrovsko-socialne službe zasedene z ustreznimi strokovnimi kadri.

Z namenom, da bi komisije in ostali organi KS učinkoviteje delovali, so po terenih ustanovljeni "sosveti", ki bodo obravnavali probleme svojega področja in z njimi seznanili svet krajevne skupnosti."

"Kako pa zbirate sredstva za letovanje otrok?"

"To skrb je imel do sedaj RK. Ta je zbral podatke o tistih najbolj potrebnih. Zdaj pa imamo ustanovljen poseben odbor, preko katerega gredo vsi predlogi. Izberemo najbolj upravičene. Moram pa reči, da smo naleteli na veliko pomoč pri delovnih organizacijah. KS je vsako leto prispevala sredstva za 3 otroke."

"Ali so pri teh akcijah kdaj sodelovali tudi občani?"

Pomislil je, nato pa žalostno zmajal z glavo: "Razen v primeru tiste deklice iz Žabje vasi, nikoli."

Ker je bil že čas, sva se mu lepo zahvalili za pogovor in se poslovili. Zaželel nama je čimveč uspeha pri delu.

Nevenka Rihar, 8.b

O DELU SVETA ZA PREVENTIVO IN VZGOJO V CESTNEM PROMETU

Prostori referata za varnost prometa skupščine občine Novo mesto so v gasilskem domu ob Cesti herojev. Popoldansko sonce, ki je prijetno grelo, me je opogumilo, prav tako tudi Francija, da sva vstopila na hodnik gasilskega doma.

Tov. Ivan ROLIH, tajnik sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, naju je opazil in povabil v pisarno. Takoj se je videlo, da ima veliko dela in da njegova služba ni lahka. Nisva ga hotela dolgo motiti, zato sva mu takoj zastavila prvo vprašanje:

"Kakšno je delo vaše komisije?"

Počasi in s poudarkom je dejal:

"Komisije ni več. Sedaj imamo svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, ki šteje najmanj 13 članov in ima svoj poslovnik. Svet ima še tri delovne organe - komisije, te pa so: komisija za predšolsko in šolsko vzgojo, komisija za splošno vzgojo in preventivno dejavnost in komisijo za analize in predloge. Naloge sveta so zelo obsežne. Komisije pripravljajo vzgojno gradivo, organizirajo predavanja v delovnih organizacijah in šolah, vodijo razna tekmovanja, analizirajo problematiko cestnega prometa, proučujejo nevarna mesta na cestah, takozvane črne točke, ter obravnavajo še vrsto drugih problemov s področja prometne varnosti, pristojnim organom posredujejo predloge, potrebne za zagotovitev varnega in neoviranega prometa na cestah."

V sobi je bilo prijetno toplo, pogovor pa je tekel dalje:

"Glavne težave imajo komisije pri pripravljanju ustreznega gradiva, sane ceste pa so ozke, brez označb, znaki, ki pa že stojijo, so pa večinoma na lokalnih cestah dotrajani. Ena izmed nalog sveta je, da opozarja odgovorne za vzdrževanje cest, da obnavljajo cestno prometno signalizacijo in odpravljajo nevarna mesta."

"Kakšni pa so vaši načrti za bodoče?"

"Posebnih dolgoročnih načrtov nimamo. Svet ima delovni program, ki ga pripravi vsako leto na podlagi potreb po vzgoji in preventivni dejavnosti za posamezne uporabnike cest. Program vsebuje naloge, kot so: organizacija vzgojno preventivnih akcij, v katerih sodeluje šolska mladina, to so različna kviz tekmovanja, ki bodo v bodoče organizirana podobno kot dosedaj, in za reševanje raznih problemov, ki se pojavljajo vsakodnevno na cestah. Vsako leto je tudi več obsežnih akcij, ki jih razpisuje republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Sedaj je ravno v teku taka akcija pod geslom "Varnost prometa v naselju."

"Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je tudi gotovo povezan s prometno milico. Kakšne so vaše povezave z njo?"

"Sodelovanje je prav dobro, saj je v svetu zastopnik sam komandir milice, sodelujejo pa tudi drugi miličniki in pomagajo po svojih močeh, da je promet čimbolj varen. Prav tako smo dobro povezani z vsemi šolami, saj sta v svetu dva učitelja, v komisijah sveta pa je zastopanih šest učiteljev, torej kar dobro zastopani."

"V Novem mestu zadnje čase ni pionirjev miličnikov, po drugih šolah v Sloveniji pa je ta dejavnost dobro razvita. Kako je z vzgojo pionirjev miličnikov pri nas?"

"Tudi pri nas obstojajo družine pionirjev prometnikov, kolesarski ali drugi prometni krožki in je tudi pri nas ta dejavnost močno razširjena. Vzgojo pionirjev prometnikov svet prepušča šolam, kakor tudi pionirske prometne straže. Zaradi tega smo dali posameznim šolam uniforme pionirjev prometnikov."

"Ali lahko poveste, kdaj bomo v Novem mestu imeli semafor?"

"Tega vama seveda ne morem povedati," je med smehom odgovoril tov. Rolih. "Najprej bi morali preurediti tiste prometne točke v Novem mestu, ki ovirajo promet. To je pred-

vsem križišče pri Petrolu, in zgraditi nov most, ker sedanji deluje kot nekakšen zamašek v prometu. Na njem namreč ni mogoč dvosmerni promet tovornih motornih vozil. Šele po rekonstrukciji križišč in z zgraditvijo novega mostu bo možno misliti na semaforsko ureditev križišč."

Zahvalila sva se tov. Rolihu za njegovo prijaznost in pomoč ter odšla domov po cesti, ki je bila ravno polna avtomobilov in pešcev, ki so odhajali z dela.

Damijan Gazvoda, 8.c

PRI KOMANDIRJU MILICE

Z Damijanom sva se odpravila na postajo milice Novo mesto z namenom, da bi se pogovorila s tovarišem REMCEM, komandirjem postaje milice Novo mesto.

Pri vratarju sva povprašala po njem. Kmalu se je pojavil na vratih in naju povabil v svojo pisarno. Bila je lično urejena, v njej je bilo zelo toplo. Z Damijanom sva se usedla k mizi v kotu sobe, tov. Renec pa k svoji mizi.

Tako se je začel pogovor. Najprej sem mu postavil vprašanje, kako je organizirana ljudska milica in kakšne so njene naloge.

"Naj to takoj na začetku popravim," je dejal tov. Renec. "Ne imenuje se več ljudska milica, ampak samo milica. Organizirana pa je po enotah. Najvišja enota je postaja milice, ki jo delimo na posamezne oddelke. V občini Novo mesto imamo tri oddelke milice in sicer v Žuženberku, Šentjerneju in Dolenjskih Toplicah. Poleg tega imamo še UJV, ki jo delimo v inšpekcijske službe in strokovne službe. Naloge postaj in oddelkov milice pa se ne razlikujejo, vsi imajo enake dolžnosti."

Vprašala sva ga o kriminalu na našem območju.

"Na našem območju, torej območju Novega mesta, je veliko kriminala. Največ ga je v samem mestu, in sicer 2/3, izven mesta pa ga je 1/3."

Zanimal naju je mladinski kriminal.

Tov. Remec je dejal:

"Je precej mladih prestopnikov, še posebej mladih Romov. To pa zato, ker jih v taka dejanja nagovarjajo starši. Mladoletnike zaslišuje miličnik, pri zaslišanju pa je tudi eden od staršev. Poročilo o zaslišanju gre na Center za socialno delo, od tam pa na sodišče."

"Kako je miličnik danes cenjen?" sem vprašal.

"Družba ne ceni miličnika, kot bi ga morala. Miličnik mora in je vedno pripravljen pomagati, pa naj bo to v službi ali pa izven nje. Pri svojem delu ima opravka s poštenimi državljani, po drugi strani pa s takimi, ki nimajo takega odnosa, kot bi ga morali imeti. Miličnika bi družba morala ceniti, da bi v njej imel podporo."

Na vprašanje, ali je miličnik pri svojem delu kdaj nemočen, je tov. Remec odgovoril:

"Naloga mora biti opravljena, pa tudi za ceno življenja miličnika. Se pa tudi zgodi, da je miličnik pri svojem delu nemočen. Strelno orožje lahko uporablja le v skrajnem primeru in sicer po zakonu. Miličnik naleti na odpor zelo velikokrat, predvsem pri kršiteljih javnega reda in miru, največ pri alkoholikih."

Nazadnje sem še vprašal, kaj bi morali storiti, da bi bili vsi zadovoljni?

"To je precej široko vprašanje, na katerega je težko odgovoriti. Mladino bi morali bolje vzgajati v duhu socializma. Dobro bi bilo uvesti organ, ki bi skrbel, da se mladina ne bi pokvarila. Res pa je, da ljudje govorijo, da je vsa mladina pokvarjena, kar pa ni res. Pokvarjena je lahko le peščica in odrasli ljudje vidijo le tiste."

Potem pa je tov. Remec še dodal:

"Služba miličnika je zelo zanimiva. Če bi ga družba bolje cenila za delo, ki ga opravlja, bi bila tudi zainteresiranost za ta poklic večja. So ljudje, ki vidijo, kaj se je na kraju nesreče zgodilo, ko pa tja prispe miličnik, nihče nič ne ve. Pri državljanih ni občutka odgovornosti. Vsi gledajo nazaj v zgodovino, ko so se ljudje bali žandarjev in ko so ga pretepli, so se veselili in govorili: Pretepli smo žandarja. Danes pa je družba drugačna in tega ne bi smeli čutiti tako. Miličnika bi morali bolj ceniti," je končal tov. Remec.

Zahvalila sva se mu za prijazen pogovor in se poslovila. Spoznala sva, da res premalo cenimo miličnike, ki delajo red, da ni lahko živimo v miru.

Franci Beg, 8.c

NA KRIŽIŠČU OB DVEH

Z Edijem sva dobila nalogo, da malo opiševa novomeški promet. Za opazovalnico sva si izbrala kandijsko križišče.

Tja sva se odpravila v soboto, 15.12. ob dveh popoldne. Ceste so bile zelo zasnežene in skoraj neprevozne. Ko sva prišla na križišče, sva videla vsakdanji prizor. Nekateri vozniki so izsiljevali prednost, ker se jim je mudilo domov. Križišče je bilo nabito z raznovrstnimi vozili.

Iz mesta se je po mostu pripeljal rešilni avtomobil z vključeno sireno, ki je pa mnogi niso slišali. Le s težavo se je prebil med množico avtomobilov in zdrvel po Partizanski cesti proti bolnici.

Na pločniku se je počasi nabrala velika množica ljudi, ki so hoteli prečkati cesto. Vendar jim to ni uspelo, saj

se je vsakemu vozniku mudilo domov.

Čeprav občani vsako leto plačajo davek za ureditev cest in odstranitev snega, se cestna skupnost ne meni za to. Gesto, ki pelje iz mesta, bi lahko že zdavnaj uredili, saj je vsa luknjasta in se ob vsakem dežju na cesti pojavijo cela jezera vode.

To soboto je zapadlo več kot en decimeter snega, ki je močno oviral promet. Sčasoma se je sneg spremenil v led in je marsikateri voznik z avtom zaplesal po njem. Luknje na mostu so bile polne "plojdre".

Iz mesta se je pripeljal nek brezobzirni voznik in poškropil nekega moža, ta pa je z jezo izgovoril vse kletvice iz svojega besednega zaklada. Tudi pozneje sva videla nekega oficirja, ki je bil moker do pasu. Izgledalo je, da je bil tudi on žrtev brezobzirnih voznikov.

Na križišču sta se srečala dva tovornjaka in eden od njiju je moral zapeljati na pločnik in bi pri tem skoraj nevede povozil pešca.

Čeprav je bil promet zelo gost, na križišču ni bilo organov javne varnosti.

Ob pol treh sva se odpravila domov.

Po mojem mnenju bi bilo treba novomeški promet urediti, predvsem pa bi bilo treba razširiti most.

Kerin, Kranjčič, 7.b

NA ŽELEZNIŠKI POSTAJI BRŠLJIN

S Tomažem sva se odpravila na železniško postajo Bršljin.

Kakor sva izvedela, so začeli prvo progo v Novem mestu graditi leta 1893. Po teh podatkih lahko sklepamo, da je proga, ki pelje mimo Novega mesta, stara kar 90 let.

Ko sva prispela v Bršljin, sva si najprej ogledala promet po železnici. Med ogledovanjem sva si izmislila nekaj vprašanj, ki naj bi jih zastavila kakšnemu uslužbencu. Stopala sva med vagoni in si ogledovala delo na postaji. Potem sva odšla proti kurilnici. Tam je stalo nekaj velikih lokomotiv. Vse so bile na paro. Pobliže sva si jih ogledala. Nisva se mogla načuditi njihovi velikosti.

Kmalu zatem sva naletela na uslužbenca, ki naju je vprašal, kaj delava tukaj. Povedala sva mu, da si ogledujeva postajo in naprave, da sva iz osnovne šole Grm. Potem naju je odvedel k nadzorniku lokomotiv, ki se piše Jože VIDMAR.

Zastavila sva mu nekaj vprašanj, najprej pa:

"Kako prideš do poklica strojevodje?"

Prijazno nama je odgovoril, da moraš imeti obvezno osemletko, potem se moraš izučiti za strojnega ključavničarja, avtomehanika, za električne lokomotive pa moraš biti električar. Po končanih šolah pride na vrsto enoletna praksa na železnici. Če je kandidat zdravniško sposoben, gre v enoletno šolo v Ljubljano ali Maribor. Po tej prometni šoli mora kandidat pod nadzorstvom prevoziti 15000 km, nato polaga praktični izpit. Šele po tem izpitu lahko samostojno upravlja lokomotivo.

"Kaj mislite o razvoju novomeške železnice?" sva ga vprašala.

Dejal je, da je viden napredek. Začela se je modernizirati, tudi mi imamo "disel vleko".

"Kaj mislite o službi strojevodje?"

Dejal je, da je težka. Strojevodja ima veliko odgovornost. Nimajo praznikov ali dopusta. Uvedli so turnus na 12 dni, 6 dni in 3 dni. Strojevodji je zaupana velika materialna odgovornost, prav tako človeška življenja.

"Koliko ljudi upravlja eno lokomotivo?"

"Parno lokomotivo - strojevodja in kurjač, disel lokomotivo - strojevodja in asistent, električno lokomotivo -

en sam človek. Lahko tudi sam strojevodja, ker ima lokomotiva ugrajeno budnostno napravo. Zaradi večje varnosti pa na določenih lokomotivah dodeli uprava sekcije še pomočnika - asistenta.

Parne lokomotive so bile izdelane v Madžarski in Nemčiji, ostale so pa tudi v Jugoslaviji - kot vojna odškodnina druge svetovne vojne, disel pa uvažajo iz Španije. Disel motor poganja plinsko olje, pri vsem tem pa je potrebna tudi elektrika, katero proizvaja sama lokomotiva s takozvanim generatorjem. Od generatorja gre električna napetost po vodnikih na vlečne motorje, ki so povezani z vlečnim kolesom. Serije diselske lokomotive 644 izdelujejo po licenci ameriške tvrdke "General motor" v Španiji. To je tovarna Makosa v mestu Cerber. Lokomotiva ima moč 1700 KM. Do sedaj imamo v Novem mestu že 3 diselske lokomotive, ki nadomeščajo parne."

Zadnje vprašanje se je glasilo tako: "Kako prevažate tovor?"

Dejal je, da prevažajo tovor razsut in v vrečah. Imajo tudi razne vagone za prevažanje lesa in podobnega, pa tudi vozove, ki so grajeni za prevoz težkih pošiljk, ki tehtajo preko 40 t in več.

Potem nama je nek strojevodja razkazal notranjost lokomotive. Kot strojevodja dela že 25 let. Dejal je, da je vedno manj strojevodij. Kot on misli, bo to enkrat izumrlo. Lokomotiva, ki sva si jo ogledala, je bila zgrajena leta 1917. Ima mnogo zanimivosti. Je ena izmed manjših lokomotiv. Težka je 60 t, največja njena hitrost pa je 80 km/h. Strojevodja nama je tudi pokazal kotel in kako se lokomotivo upravlja.

Za vse, kar sva videla in slišala, sva bila hvaležna. Jože Vidmar - nadzornik lokomotiv pa si želi, da bi mu prinesla pokazat glasilo, ko bo izšlo. Upa, da bo tudi najin prispevek v njem. Dal nama je tudi nekaj njihovih glasil, ki sva jih prinesla v šolo. Lepo sva se mu zahvalila, on pa je dejal, da naj še kaj prideva.

Zoran, Krampelj, 7.b

NA AVTOBUSNI POSTAJI

Po vsej Sloveniji je veliko cest, nekatere so slabe, druge boljše. Veliko ljudi ima avtomobil že doma, drugi pa se vozijo z avtobusi. Za te pa so potrebne avtobusne postaje.

Tako postajo imamo tudi v Novem mestu. Ta je že zelo stara, saj so jo zgradili takoj po vojni. Leži blizu Kapitlja in nekdanjih Ljubljanskih vrat, ob PTT in hotelu Metropol. Na postaji je nekaj visokih in košatih kostanjev, ki delajo poleti prijetno hladno senco. Med kostanji je seden peronov, na katere parkirajo avtobusi. Poleg peronov so table z napisi, v katero smer gre avtobus, ki stoji na tistem mestu.

Na postaji sta dva potovalna urada, Gorjanci in Kompas. Tu lahko potniki zvedo kaj o vožnjah avtobusov in podobno. Poleg teh uradov je čakalnica, v kateri pa ne vidimo dosti ljudi. Le kaka ženica se usede in počaka na avtobus. Vsi drugi stojijo na čakališčih. Čakalnica je premajhna, saj je sestavljena iz treh klopi in vanjo ne bi šla niti polovica čakajočih potnikov. V kotu čakalnice sta vozna reda. Na prvem so označeni odhodi, na drugem pa prihodi avtobusov.

Poleg avtobusne postaje je tudi pošta, kjer lahko kupimo razglednice, znamke, dobimo pakete, telefoniramo in podobno. Ob njej sta dva kioska, kjer prodajajo različne romane, stripe, cigarete, igračke in drugo drobnarijo. Nasproti postaje so expres, kavarna, bife in hotel Metropol. Vse te ustanove in trgovine so potrebne na avtobusni postaji, saj v hotelu lahko prespimo, v kiosku kaj kupimo itd.

Nekaj pa ne še vedno moti. Kavarn in bifejev je preveč, saj se nekateri opijejo in potem razgrajajo. Na avtobusni postaji je ugodno še to, da je tam tudi postaja

taxijev.

Na avtobusni postaji je veliko papirčkov, saj skoraj ni koša za smeti. Na postaji je velik drenj in zdi se mi, da je premajhna, saj se komaj zrineta dva avtobusa.

Slišal sem, da bodo zgradili novo, kar se mi zdi zelo potrebno. Upam, da bodo takrat ljudje bolj pazili na zunanji videz postaje, pa tudi vsega okolja nasploh.

Bukovec, Tomc, 7.b

DOLENJSKA GALERIJ

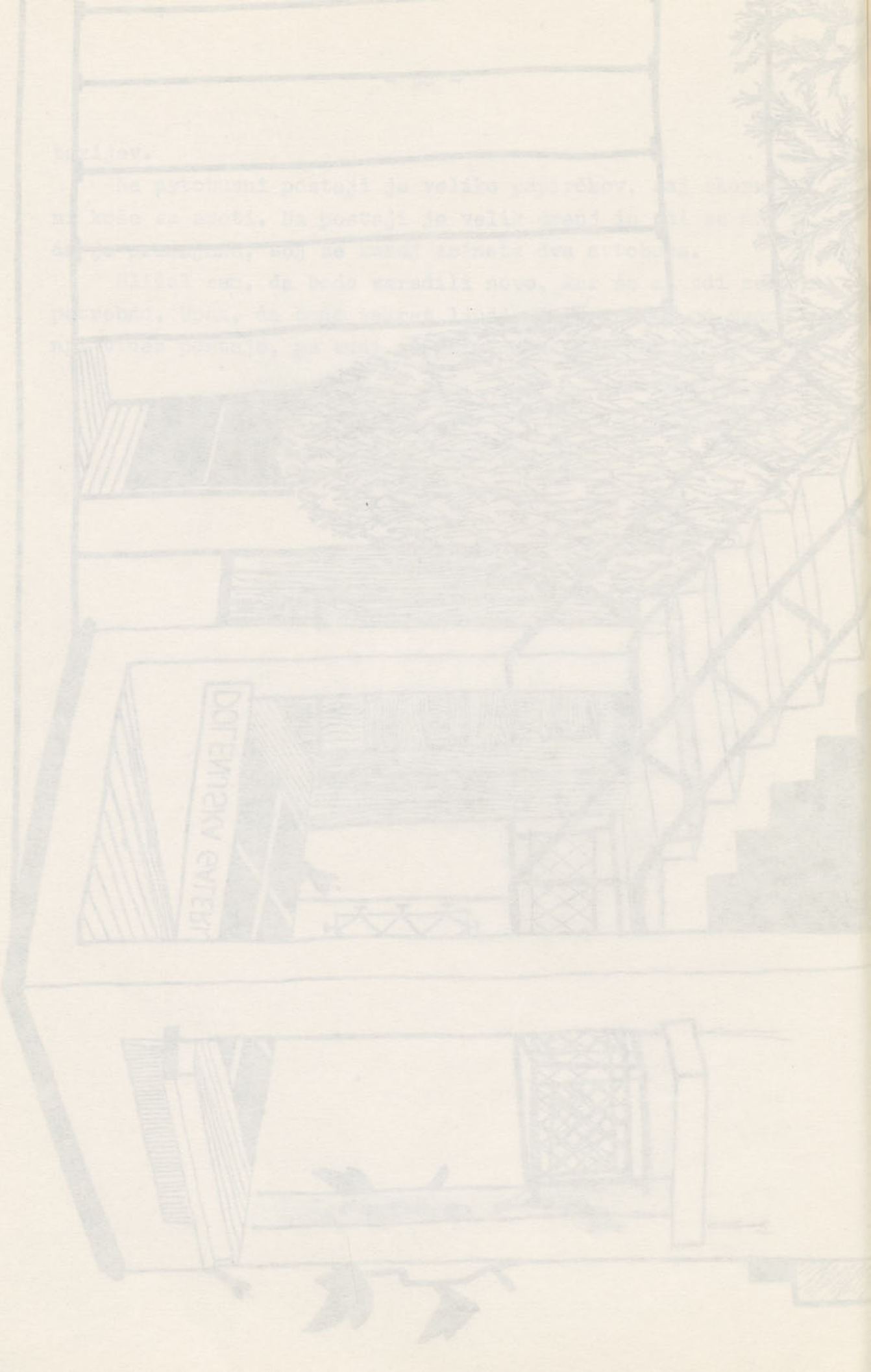

KULTURNOPROSVETNA DEJAVNOST

V petek sva se z Vesno pogovarjali s tovarišem Rudijem MRAZOM o šolah in kulturi v Novem mestu. Ni nama bilo treba iti daleč, saj se je tovariš Mraz potrudil in prišel na našo šolo.

Najprej smo se pogovarjali o gradnji in popravilu šol v naši občini, o poteku te akcije in o prispevkih občanov za šole, v katere zahajamo mi. Dejal je:

"Z gradnjo novih šol smo pričeli leta 1967. Bil je sprejet program za čas od leta 1967 do 1971. Vzroki za to so bili:

a/ odpraviti je bilo treba posledice vojne, saj je bilo uničenih in poškodovanih 2/3 šol,

b/ šole je bilo treba graditi načrtno, kjer se bo pokazala potreba.

Iniciator je bila KS. Leta 1967 je bil razpisan referendum, na katerem so se občinske in delovne organizacije ter občani odločili za prispevek za gradnjo šol. Tako je prišlo do izgradnje bršljinske in grmske šole.

Od leta 1967 do 1971 je bil prispevek občanov 477,744.463 starih dinarjev, prispevek delovnih organizacij pa 766,668.21o starih dinarjev. Novoteks je za izgradnjo bršljinske šole prispeval 15o,ooo.ooo starih dinarjev. Na njegovo iniciativo je KS sprejela sklep, da se podaljša referendum za eno leto.

Od leta 1972 do 1978 pa je bil sprejet sedemletni program za dograditev šol:

1. Katja Rupena: ureditev centralne kurjave in telovadnice. To je bilo realizirano v letošnjem letu. V načrtu je preureditev dela sedanjih učilnic za kabinetni pouk in tehnični pouk, nabava nove opreme ter obnova pročelja in strehe.
2. Milka Šobar Nataša: dozidava novih učilnic, kabinetnih prostorov in telovadnice.

3. Tudi v Bršljinu je potrebna dozidava 14 novih učilnic.
4. V načrtu je gradnja nove posebne šole, ki je nujno potrebna. Lokacija še ni znana, po vsej verjetnosti pa bo šola stala v Šmihelu.
V letu 1972 je znašal krajevni samoprispevek za gradnjo šole 101,416.670 starih dinarjev.

Namen gradenj, dogradenj in popravil šol je, omogočiti enoizmenski pouk."

"Kakšne pa so naloge kulturne skupnosti?"

"Naloge kulturne skupnosti so:
1. oblikovanje kulturne politike,
2. usmerjanje kulturne dejavnosti,
3. zadovoljitev kulturnih potreb delovnih ljudi,
4. trud za visoko umetniško kvaliteto in idejno usmerjenost,
5. sistematična kulturna vzgoja mladine," je dejal tovariš Mraz in nadaljeval:

"Osnovno načelo kulturne skupnosti je približati kulturo delovnemu človeku, da pomagamo oblikovati kulturne interesne skupine delovnih ljudi na njenem področju.

Oblike kulturnega sodelovanja z delovnimi organizacijami pa so:
1. kolektivni obiski delavcev na koncertih, gledaliških in drugih predstavah,
2. obiski kulturnih skupin v delovnih kolektivih.

S takim načinom sodelovanja bi kulturne skupine dobile od delovnih organizacij finančna sredstva, delovne organizacije pa bi vedele, kaj bodo za ta sredstva od kulturnih skupin prejele."

In kaj mislimo s kulturno vzgojo v šolah?

Ta ima namen vzbuditi v otrocih korist spoznanja duhovnega sveta in željo uveljavljati lastne sposobnosti. Sem spada gledališka vzgoja, ki/združuje v sebi elemente besedne, likovne in glasbene umetnosti. Sami učenci se igralsko uveljavljajo tako, da se seznanijo z osnovami

gledaliških veščin in gledališke kulture. Učenec - gledalec aktivno sodeluje z igralci, se sprosti in na ta način vzljubi gledališče.

Glasbena vzgoja ostri v otroku čut za ritem, uči ga mere in tempa. Seznja ga z raznimi oblikami in stili ter glasbenimi instrumenti. Ustvarja vez med narodi.

Več poudarka bi morali dati na zborovsko petje. Ponovno bi mu morali dati veljavo in ugled, saj se mladina pod vplivom zabavne glasbe odtujuje od te dejavnosti.

Branje knjig ustvarja v človeku ljubezen do lepe knjige. Veliko je odvisno od pedagogov, saj prav oni priporočajo knjige, ki jih naj učenci berejo. Te naj bi bile primerne njihovi starosti in potrebi. Otroci predvsem ne bi smeli brati toliko takozvane "šunt literature", - stripov idr.

Otroci naj bi obiskovali samo dobre filme, ne pa slabih. Morali bi priporočati dobre filme in jim tudi povedati, zakaj so dobri, prav tako bi morali povedati, zakaj so slabi in niso primerni za njih. Otroci se teh predstav ne bi smeli udeleževati.

Problemi kulture v Novem mestu pa so: kadri, prostori in materialna sredstva.

Programi društev in poklicnih ustanov v celoti ne odražajo stvarnih potreb občanov. S primernim izborom pesmi, recitacij, glasbenih točk in literarnih del bi lahko dali pečat originalnosti in značilnosti Dolenjske, prikazane v preteklosti in sedanjosti.

Uspešnost kulture je odvisna v prvi vrsti od strokovnih kadrov - od ljudi, ki so sposobni voditi posamezno sekcijo.

V drugi vrsti je kultura in njen uspeh odvisen od vključevanja ljudi v kulturne skupine. Posebno vprašanje je vključevanje mladih v kulturno življenje.

Osnovni pogoj za kvaliteten amaterizem so prostori za vaje in prireditve, ki so v Novem mestu v zelo kritičnem stanju.

Večja materialna sredstva, ki jih prejme kulturna

skupnost in jih daje posameznim kulturnim društvom glede na njihovo aktivnost, že kažejo prve sadove kulturnega življenja Novega mesta.

Pa še nekaj o pevskem zboru Dušan Jereb v Novem mestu. Moški pevski zbor Dušan Jereb deluje neprekinjeno že od osvoboditve dalje, to je polnih 28 let. V tem času je zbor sodeloval na raznih pevskih festivalih in revijah širom naše domovine in izven nje ter negoval slovensko ljudsko in umetno pesem, razglašal partizansko pesem, rojeno v borbi za svobodo in novi svet. Za to je prejel številna priznanja glasbenih strokovnjakov in poslušalcev. V svojih vrstah ima zbor pevce najrazličnejših poklicev. Je za naše ljudi v mestu in na vasi še zmeraj potreben in nenavadno dragocen, ker je pesem živ stik med ljudmi, izvajalci in poslušalci, brez katere naša družba in naš čas ne moreta biti.

Pevci ne pojejo zato, da bi nastopali, ampak zato, ker čutijo notranjo potrebo po takem življenju. Pred seboj imajo veliko nalogo in pot: Čimbolj negovati našo pesem, nekdanjo in sedanjo, ker z njo plemenitijo sebe in sočloveka.

Pevski zbor v kombinaciji z literarnimi in recitacijskimi deli in glasbenimi grupami predstavlja najbolj primerno obliko širokega vključevanja občanov v kulturno dejavnost.

Starejši pevci zbora so dolžni, da svoje uspehe in napredek varno in skrbno izročajo mlajšim."

Veseli sva odšli k pouku, zadovoljni z odgovori, ki sva jih dobili za najino poročilo.

Romana Žveglič, 7.b

KAKO JE PRI NAS S ŠOLSTVOM?

Z majhno tremo sva z Vivino potrkali na vrata št. 57 stavbe občinske skupščine v Novem mestu. Poiskali sva tov. Marijo PADOVAN. Segli smo si v roke in se usedli, ona pa nama je na to važno vprašanje takole odgovorila:

"V naši krajevni skupnosti so štiri osnovne šole: Bršljin, Grm, Katja Rupena in Milka Šobar Nataša ter posebna osnovna šola. V vseh štirih osnovnih šolah je 2458 učencev, v posebni osnovni šoli pa jih je 123. Imamo tudi več srednjih šol: gimnazijo, ekonomsko administrativni šolski center, kjer se izobražujejo ekonomski in administrativni tehniki, šolski center za gostinstvo, kjer se izobražujejo mladi za natakarski in kuharski poklic, šolski center za kovinarsko stroko, kjer se šolajo mladi avtomehaniki in avtokleparji, kmetijsko izobraževalni center, kjer se šolajo kmetijski tehniki in poklicni kmetovalci ter zdravstveno šolo, ki jo obiskujejo bodoče medicinske sestre splošne in otroške smeri, v okviru zavoda za izobraževanje kadrov pa delujeta tehniška gradbena in tehniška lesna šola. Vse te srednje šole obiskuje 2413 dijakov. V Novem mestu deluje še glasbena šola "Marjan Kozina", v katero prihaja 181 učencev.

Veliko mladih v naši krajevni skupnosti je željnih znanja in taki nadaljujejo po končani osnovni in srednji šoli študij na visokih in višjih šolah. Dijaki in študentje, ki izhajajo iz socialno šibkejših družin, imajo štipendije občinskega sklada za štipendiranje ali pa štipendijo Temeljne izobraževalne skupnosti; če so posebno nadarjeni, si priborijo lahko štipendijo Republiške izobraževalne skupnosti. Tisti, ki se izobražujejo za najrazličnejše poklice, imajo največkrat štipendije iz novomeških delovnih organizacij. V šolskem letu 1973/74 prejema štipendijo 759 študentov in dijakov iz naše občine.

Zadnja leta v naši krajevni skupnosti načrtno urejujemo šolske prostore. Zadovoljive prostore za delo imate

sedaj na vaši šoli in na šoli Katja Rupena, medtem ko so prostori na bršljinski osnovni šoli in šoli Milka Šobar - Nataša postali pretesni in imajo na obeh šolah dvoizmenski pouk. V popolnoma nemogočih prostorih deluje posebna osnovna šola. Za te duševno prizadete otroke bomo morali v kratkem zgraditi novo, sodobno šolo z delavnicami, v katerih si bodo v času šolanja pridobili celo vrsto delovnih navad, ki jim bodo kasneje, ko bodo stopali za stroje med druge delavce, še kako koristile.

Tudi v srednjih šolah ni dovolj prostora za tiste, ki bi radi šolanje nadaljevali. Zadnja leta je na nekaterih šolah omejen vpis dijakov, dogaja se celo, da nekatere šole vpisujejo le prav dobre in odlične dijake, tisti, ki imajo soliden dober uspeh pa ne morejo nadaljevati šolanja na srednji šoli in se šolati za poklic, ki so si ga izbrali. Novomeški učenci torej niso enakopravni s tistimi učenci, ki živijo v krajih, kjer je prostora v srednjih šolah dovolj, zato ni čudno, da se marsikdo odloči za šolanje v Ljubljani, Mariboru, v Krškem ali drugje.

Srednje šole bomo morali v prihodnje še bolj načrtno razvijati. Po nekaterih načrtih naj bi v kratkem začeli v Šmihelu graditi nov šolski center za kovinarsko stroko, dosedanje prostore tega centra pa naj bi uporabili za tehniško šolo. Srednje šole morajo tudi čimprej dobiti telovadnico, saj ima edino telovadnico zdaj le gimnazija, tu pa gostuje tudi veliko dijakov z ostalih šol.

Z ureditvijo srednješolskega prostora ne smemo več čakati, ker moramo vsem vam, ki ste željni znanja, omogočiti nadaljnje šolanje, na drugi strani pa moramo povečati odstotek mladine na Dolenjskem, ki bo končala več kot le osnovno šolo. Na Dolenjskem znaša ta odstotek 40, v Ljubljani pa preko 90 %.

Prvo višjo šolo smo v Novem mestu dobili v prejšnjem letu, ko je bil odprt dislocirani oddelek pedagoške akademije za razredni pouk.

Mnogo mladih je, ki po končani osnovni šoli zaradi najrazličnejših vzrokov niso mogli nadaljevati šolanja na srednjih šolah. Ti so zaposleni in lahko obiskujejo pri Zavodu za izobraževanje kadrov v Novem mestu bodisi večerno strojno tehniško, delovodsko ali tekstilno tehniško šolo. Izredni študij je mogoč tudi na Višji ekonomsko komercialni šoli, ki je prav tako organiziran v okviru Zavoda za izobraževanje kadrov."

Poslovili sva se in z Vivino sva se ji zahvalili za izčrpen odgovor, nato pa iz tihe sobe št. 57 odšli po dolgem hodniku na hrupno cesto.

Vesna Pečavar, 7.b

OTROŠKO VARSTVO V NAŠI KS

Tov. PLUTOVI, ravnateljici vzgojnoizobraževalnih ustanov, sva z Mirico zastavili nekaj vprašanj o otroškem varstvu v naši KS. Najprej sva jo vprašali:

"Kako je urejeno otroško varstvo v naši KS in koliko predšolskih otrok je vključenih v VVZ?"

Povedala nama je: "V teh zavodih so samo predšolski otroci od enega do seden let. V vzgojnovarstvenih zavodih je vključenih 542 otrok, od tega je 170 otrok v otroškem vrtcu Majde Šilc, v Kandiji 71, na Ljubljanski cesti 196, v Novoteksu 64 in na Mestnih njivah 41 otrok. V te zavode je zajetih le 15 % predšolskih otrok."

Zanimalo naju je tudi, v kakšnih pogojih ti zavodi delajo in kako je z zasedbo strokovnega kadra.

"Pogoji so zdaj že kar dobri, žal pa manjka otroških igrišč, saj ima svoje igrišče le vrtec v Majde Šilc. V za-

vodih manjka strokovnega kadra - vzgojiteljic, za vzgojiteljice iz drugih krajev pa ni potrebnih stanovanj."

Potem pa je še povedala:

"Največja problematika našega dela v VVZ je pomanjkanje prostora in kadrov, pa tudi vseh otrok ne moremo sprejeti v vrtec. Lani je bilo v Novem mestu odklonjenih 300 otrok. Pritisk na vrtce je velik, ker je zaposlenih 48 % žena /republiško povprečje je 43 %/. V bodoče želimo, da bi se širili vrtci, da bi dobili kader, da bi lahko zajeli večje število otrok.

Probleme otroškega varstva pomaga reševati skupnost otroškega varstva pri TIS tako, da dajejo dodatno mesta z izgradnjo novih kapacitet, novih vrtcev; sama TIS pa skrbi za financiranje vzgojnega programa," je še dodala.

Z zanimanjem sva jo poslušali. Škoda, da se ji je tako mudilo, še bi se pogovarjali z njo.

Zlatka Plavec, 8.b

SKRB ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO PREBIVALCEV

V soboto sva z Boženo odšli v zdravstveni dom z namenom, da bi spregovorili nekaj besed z dr. PEČAVARJEM.

Prijazno naju je sprejel, oblečen v belo haljo, in naju povabil v svojo pisarno. Strah, ki naju je spremljal ned potjo, naju je že po nekaj besedah dr. PEČAVARJA minil.

"Ker ste vodilni uslužbenec za zdravstvo in poslanec slovenske skupščine, kakšno je vaše delo," sva ga najprej vprašali.

"Opravljam več nalog, ki so vezane na zaščito zdravja prebivalcev. Naša zdravstvena služba v državi je služba

posebnega družbenega pomena in zaradi tega jo poskušamo načrtno razvijati tako, da bi lahko zadostila vsem potrebam državljanov. Zato je potrebno dovolj prostorov in osebja za vse oblike zdravstvenega varstva. Moje delo je v glavnem skrb za celotno zdravstveno varstvo prebivalcev. To delo opravljam tako v zdravstvenem zavodu kot tudi v skupščini, na občinah in v republiški skupščini. Skupno z vsemi zdravstvenimi delavci, družbenopolitičnimi skupnostmi in skupnostjo zdravstvenega zavarovanja si prizadevamo, da bi dosegli vsklajen razvoj zdravstvene službe."

"Kaj je po vašem mnenju zdravje?"

"Zdrav je tisti, ki živi v urejenih družbenih razmerah in nima nobenih telesnih niti duševnih težav. Pojem zdravja ne uporabljamo samo za poedinca, ampak ga razširimo tudi na celotno prebivalstvo. Iz tega vidika programiramo zdravstveno varstvo za vse občane. Zdravstveno varstvo iščemo pri zdravnikih, v ambulantah, v bolnici, posvetovalnicah in ostalih enotah zdravstvenih zavodov."

"Kako pa je pri nas z izgradnjo potrebnih prostorov; ali se bo res gradil nov zdravstveni dom?"

"Pri načrtovanju upoštevamo potrebo po zdravstvenih delavcih, opremi, finančna sredstva in tudi prostore. Tako je že zgrajena bolnišnica, vendar še ne dokončno. Trenutno je v pripravi gradnja zdravstvenega doma v Črnomlju in Novem mestu. Ti prostori so najslabši. V Novem mestu se prizadevamo, da bo zdravstveni dom zgrajen v neposredni bližini bolnišnice, da bi tako čimbolj združili dejavnosti. Lokacija še ni določena, bodo pa v kratkem sprejete dokončne odločitve. Vsi si pa prizadevamo, da bi bil zdravstveni dom v Novem mestu zgrajen v 1975. letu."

"Ste tudi direktor zavoda za zdravstveno varstvo. Kakšno delo opravljate v tej službi?"

"Zavod za zdravstveno varstvo je preventivna ustanova, ki izvaja higienske ukrepe za preprečevanje širjenja nalezljivih bolezni, preiskuje vzroke obolenj in ugotavlja pov-

zročitelje bolezni. Poleg tega skrbi za zaščito človekovega okolja in si prizadeva, da bi bili vsi občani preskrbljeni z zdravo pitno vodo, da bi vdihavali čist zrak, da bi se pravilno odstranjevale odpadne vode in odpadki. Zavod izvaja tudi dezinfekcijo, skrbi za uničevanje mrčesa in škodljivih glodalcev. Posebni laboratoriji zato stalno analizirajo pitno vodo, odpadne vode, zrak, celotno prehrano /meso, jajca, moko, slaščice in vse prehrambene predmete/. Vse to delo pa služi za preprečevanje bolezni in to je preventivna dejavnost. Med ostale preventivne akcije štejemo tudi cepljenje, predvsem otrok in mladine.

Kot vidite, je torej pri nas na Dolenjskem dobro preskrbljeno za zdravje občanov in vsakega posameznika. Težimo predvsem za tem, da vse tiste, ki zbolijo, čimprej pozdravimo, še bolj pa se prizadevamo, da bi jih čim manj zbolelo. Pa še to: Za zdravje lahko veliko stori vsak sam. Predvsem mora biti vsak član družbe zdravstveno prosvetljen. Tako se bo lahko izognil nevarnostim, ki ga obkrožajo v vsakdanjem življenju. Mnogo se lahko stori tudi z dvigom telesne dpornosti, čemur služi šport in rekreacija. Vse to priporočam predvsem mladini, da bomo dosegli stanje, ki ga izraža star latinski pregovor: Zdrav duh v zdravem telesu."

Hvala, tov. PEČAVAR!

Vivina Gazvoda, 7.b

"POL LITRA, PROSIMO!"

V petek ob 17. uri smo se štirje učenci 7.d odpravili v mesto na malce nenavadno akcijo. Hoteli smo namreč zvedeti, ali nam bodo natakarji dali alkoholno pijačo ali ne.

Začeli smo s hotelom Kandija. Ko smo se znašli pred njim, smo bili vsi v zadregi. Nihče od nas se ni upal prvi vstopiti v restavracijo. Drug drugemu smo dajali prednost. Končno se je Marjan opogumil in odprl vrata. Sprejel nas je oblak dima, zato smo mislili, da smo vstopili v dimnico. Nekdo je vpil:

"Kaj delajo otroci tu?"

Odrinili smo nihalna vrata, ki so vodila v drugi del restavracije. Kar laže nam je postalo pri srcu, ker smo videli, da v tem delu ni nobenega gosta. Sedli smo za mizo in čakali. Kmalu je prišel natakar. Vprašal nas je, kaj želimo. Rudi je glasno rekel:

"Pol litra vina, prosim!"

Natakar pa je dejal:

"Zakaj ne bi kar en liter, saj to ni nič!"

Vztrajali smo pri svojem. Natakar je počasi odšel do točilne mize. Gostje so stegovali vratove. Zelo dolgo smo čakali. Končno je natakar prišel. Mislili smo, da nas bo napodil ven, toda ko smo zagledali v njegovi roki pladenj z naročenim vinom in kozarci, smo si oddahnili. Sedaj smo prišli do najtežjega dela akcije. Natakarju smo morali povedati, kakšen je namen našega obiska. Borut je jecljaje spregovoril in se opravičil. To je natakarja zadelo kakor strela z jasnega. Najprej je postal bled, potem pa rdeč. Očitno ga je bilo zelo sram. Ko mu je Bojan ponudil denar za vino, je odvrnil:

"Ne, ne, ni treba!"

Samo še to je spravil iz sebe, nato pa je obnemel.

V gosjem redu smo odkorakali iz restavracije, kjer smo ujeli prvega kršitelja zakona, saj se ne sme mladoletnikom dajati alkoholnih pijač.

Naslednji cilj je bila igralnica pod kavarno na Glavnem trgu. Ojunačeni od prejšnjega uspeha smo vstopili v igralnico. V tej je bilo polno otrok in odraslih ljudi. Sedli smo za točilno mizo. Natakar se v začetku še zmenil

ni za nas. Borut je naročil pol litra vina. Natakar se je delal, kakor da je preslišal te besede. Ko je Rudi ponovil našo zahtevo, je ta rekel:

"Metlo boste dobili, ne vino!"

Rudi je razložil, da gre to le za tako akcijo. Natakar mu je smeje odgovoril:

"Knalu bi ne dobili na limanice."

Veseli smo odšli iz igralnice. Hoteli smo obiskati gostilno "Pri Retovžu", toda v njej je bilo preveč okajenih ljudi, zato smo sklenili, da bomo obiskali gostilno Trdinov hram. Že kar vajeni tega dela smo sedli za mizo v kotu sobe. K nam je takoj prišel gostilničar. Bojan, ki je bil sedaj na vrsti, je moral naročiti pijačo. Gostilničar nas je začel takoj poučevati, da tako ne gre. Šele tedaj smo opazili, da je v sobi nastala tišina. Vsi gostje so z zanimanjem spremljali nadaljnji razplet. Hitro smo razložili gostilničarju, za kaj gre. Vsi skupaj smo se zasmejali, nato pa odšli iz sobe. Tako smo končali naš večerni pohod.

Bili smo v treh restavracijah in v eni od njih smo dobili alkoholno pijačo in to v hotelu, čeprav je to prepovedano. Koliko je restavracij, kjer točijo alkoholne pijače neglede na starost? Kaj je tisti denar toliko vreden, da lahko uničujejo naše zdravje? Mar ne bi mogli proti takim odločneje ukrepati? Ako bi kaznovali take natakarje, bi bilo v naši družbi veliko manj alkoholikov. Trenutno dajo toliko na to, da ne bi imeli vozniki nič alkohola v sobi, zakaj pa nič ne ukrenejo proti takim prestopnikom in jih pustijo, da lepo v miru opravljajo svoje delo, ki toliko škoduje našemu zdravju? Če bi vsi ravnali tako, kakor sta to storila natakar v igralnici in gostilničar Malner v Trdinovem hramu, ne bi bilo toliko mladih ljudi zapitih, ne bi bilo toliko nesreč ne pretepov in vsega, kar bi ogrožalo našo varnost.

Štirje iz 7.d

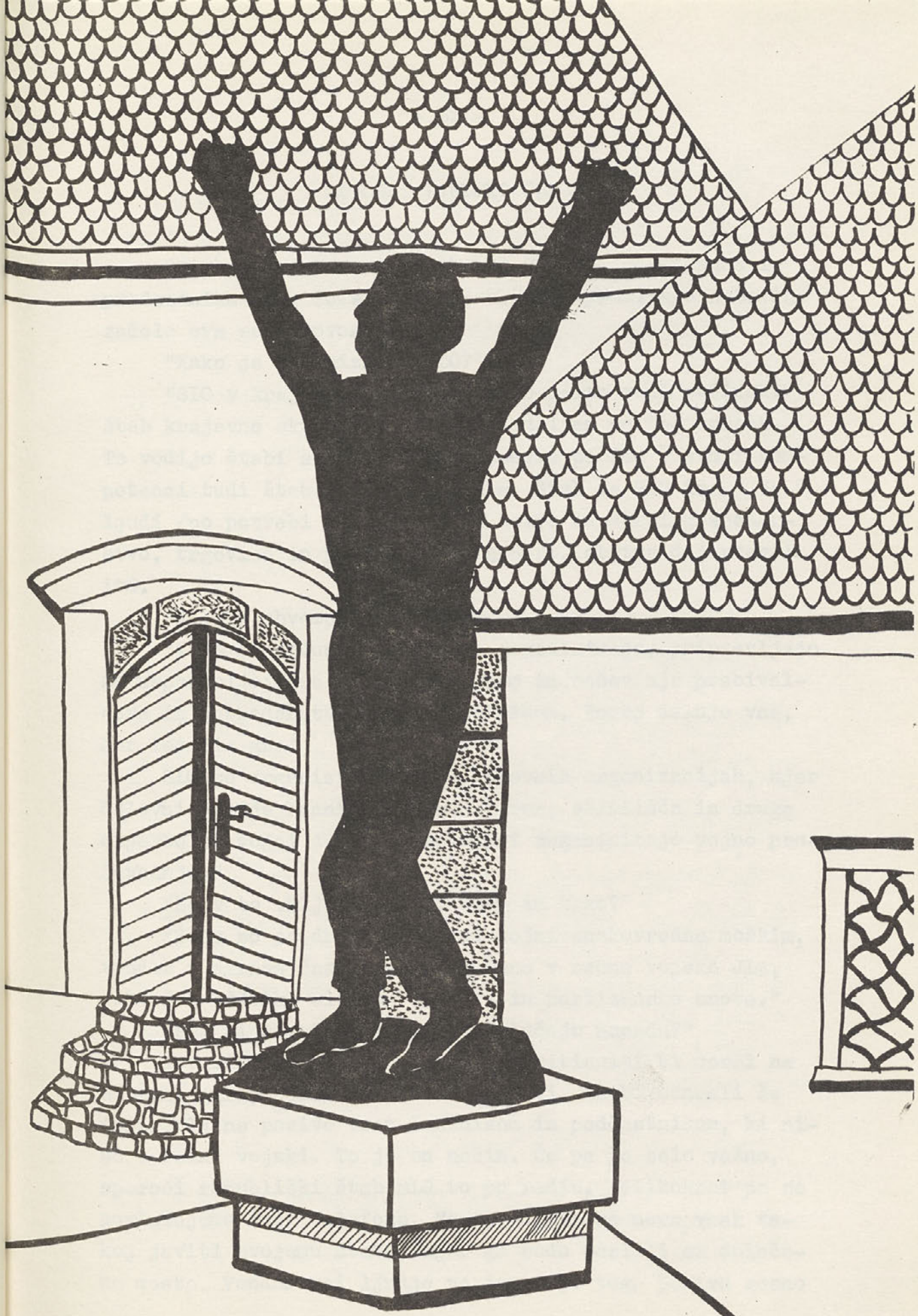

„Pojmo bratje pesem o svobodi!"

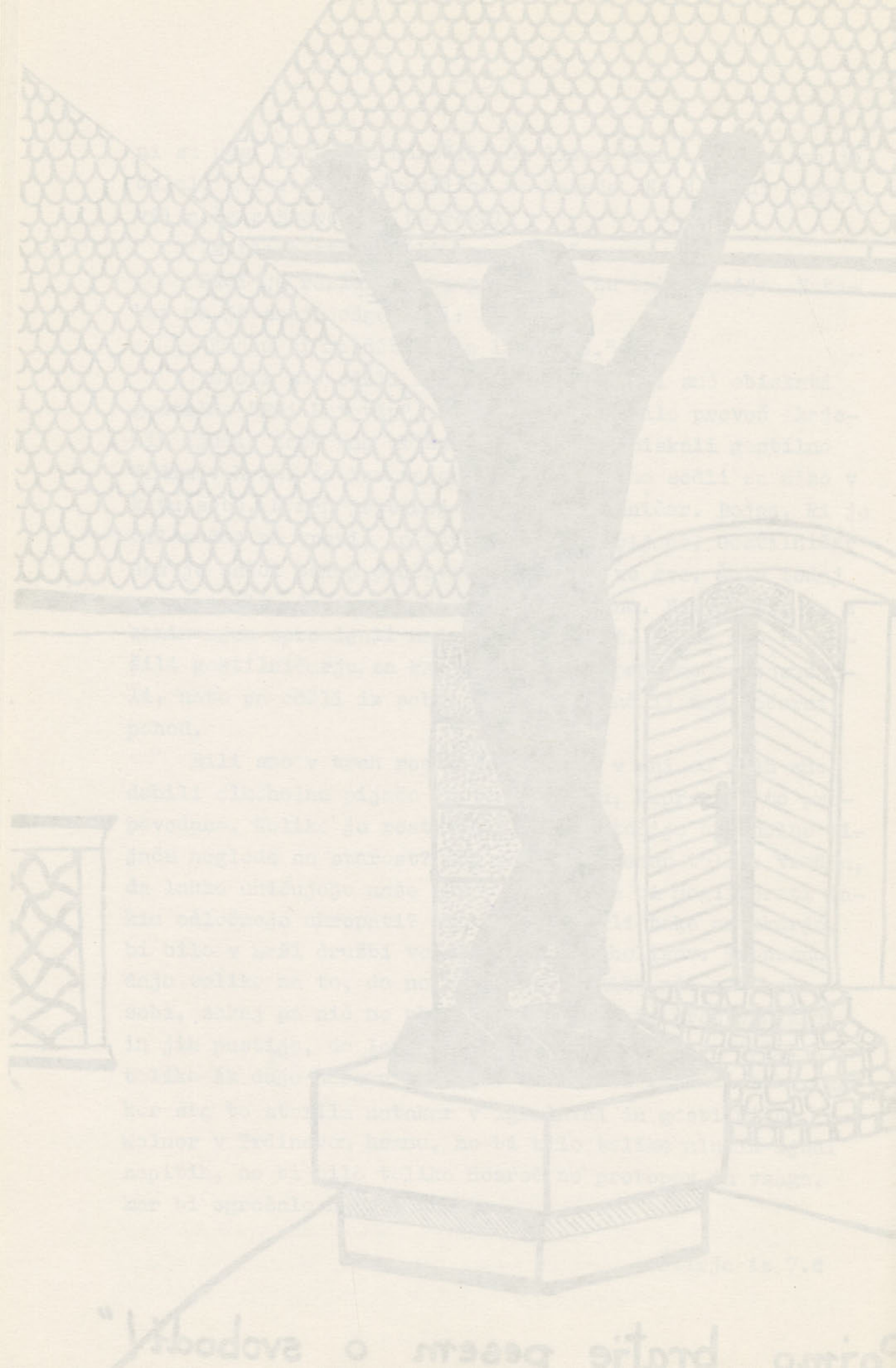

SPLOŠNI LJUDSKI ODPOR

Obiskal sem tovariša Riharda ROMIHA, upokojenca in predsednika SLO. Povabil me je v lepo opremljeno sobo in začela sva se pogovarjati.

"Kako je organiziran SLO?"

"SLO v krajevni skupnosti Novo mesto vodi občinski štab krajevne skupnosti, ki je razdeljen na več sosesk. Te vodijo štabi sosesk, odbor soseske pa ima v svoji kompetenci tudi štab civilne zaščite. Štab za SLO ima 5 do 7 ljudi /po potrebi tudi več/. Ti imajo na skrbi gospodarstvo, trgovino in preskrbo, transport, obrtne dejavnosti itd."

"Kdo je obvezen delovati?"

"V KS se občani neposredno organizirajo, pripravljajo in usposabljajo za SLO, za varstvo in reševanje prebivalstva in gospodarstva pred sovražnikom. Torej deluje vse, kar leze in gre!

SLO se organizira tudi v delovnih organizacijah, kjer delovni ljudje branijo svoje tovarne, skladišča in druge objekte. V vojni delovni kolektivi organizirajo vojno proizvodnjo."

"So v to vključene tudi žene in kako?"

"Žene so po drugi svetovni vojni enakovredne moškim, vendar v mirnem času niso vključene v redno vojsko JLA, temveč v oddelke civilne zaščite in partizanske enote."

"Kaj bi morali napraviti v slučaju napada?"

Tovariš Romih je odgovoril. "Pritisniti bi moral na alarmni gumb, nakar bi prišli kurirji, ki bi odnesli že pripravljene pozive vsem častnikom in podčastnikom, ki niso v redni vojski. To je en način. Če pa je zelo važno, sporoči republiški štab SLO to po radiu. Velikokrat pa se poslužujemo tudi telefona. Na te pozive se mora vsak takoj javiti svojemu štabu, kjer ga bodo poslali na določena mesta. Vendar vsi ljudje ne jemljejo tega poziva resno

in se ne odzovejo. To pa je kaznivo."

Radoveden sem bil, kakšna je povezava SLO z JLA.

"JLA je naša regularna armada, ki prva stopa v boj. Z JLA so povezane partizanske enote, ki delajo na svojem območju občine ali pa tudi širše regije.

Na splošno občina vodi SLO na svojem območju v skladu z nalogami republike."

Tovariš Romih me je nekaj časa gledal, nato pa vprašal:

"Si ti vojni zastopnik?"

"Ne, sem le član literarnega krožka na osnovni šoli Grm."

"Veš kaj? Vi imate na šoli razne akcije, ne?"

"Da, imamo."

"Pa imate tudi strelstvo, metanje žogice v tarčo, plavanje, smučanje ter za nižje razrede lokostrelstvo?"

"Nimamo samo lokostrelstva, pa tudi metanje žogice v tarčo je le redko na sporedu atletike za nižje razrede."

"No, vidiš! Vendar imate vi samo sekcije, katerih se udeležuje le dvajset do trideset učencev. Jaz pa bi predlagal, da uvedete te športe masovno. To se pravi, da bi čisto vsi učenci morali sodelovati. Vsak meses bi se zamenjevali, dvakrat na leto pa bi imeli tekmovanje. Tako bi se vsi izurili v teh športih, ki so v primeru vojne nujno potrebni vsakemu dobremu vojaku in kurirju. Kje pa boš to objavil?"

"V našem glasilu."

"No, kakorkoli že. Pokaži ti to svojim tovarišem in naj se posvetujejo glede tega predloga."

"Bom rekel."

"No, to bi bilo vse o SLO."

"Hvala lepa za vse in na svidenje."

"Nič, nič. Če pa boš hotel podrobnejše podatke o organizacijski shemi, najti tisto sem ti povedal, kolikor sem si zapomnil, pridi na krajevno skupnost k tajniku, kjer si

boš lahko natančno vse zapisal in narisal."

Oblekel sem se in poslovil. Zdaj sem vedel, da SLO v mirnem času aktivno vadi in sem si mogel razložiti tisto tuljenje siren, ki ga včasih slišim. Spoznal sem, da si bo tisti, ki nas bo napadel, krepko opekel prste.

Rafko Kapš, 8.a

CIVILNA ZAŠČITA

V torek je prišel na šolo predsednik civilne zaščite, Ljubo MURN. Zanimalo me je delo CZ, zato sem ga sklenil malo povprašati.

Ob devetih in pet minut sva šla s tov. Mestnikovo v pisarno, kjer me je predstavila tov. Murnu. V začetku sem imel tremo, saj je bil to moj prvi intervju, ki pa je kmalu splahnel. V pisarni tov. ravnatelja sva se udobno namestila in začel sem spraševati:

"Kakšna je razlika med vašim delom in delom SLO?"

"Hm! Razlike pravzaprav ni, saj spada k SLO tudi CZ. SLO se namreč deli na teritorialno obrambo in civilno zaščito. SLO mora nuditi sovražniku oborožen odpor, medtem ko mora CZ nuditi zaščito civilnemu prebivalstvu. Nudi mu pomoč pri bombardiranju, ko odstranjuje ruševine, ter nudi prvo pomoč ranjencem. Pravzaprav sta SLO in CZ tesno povezani, le različne naloge imata."

"Pred čim pa je treba civiliste zaščititi in kako?"

"Predvsem jih je treba zaščititi ob napadih iz zraka. Zaščiti jih tako, da skrbi za strokovno vzgojo članstva, za varnost prebivalstva /izgradnja zakloniš/ in pravočasnim obveščanjem v primeru naleta sovražnih letal."

"Kaj pa v mirnem času?"

"Naloga CZ v mirnem času je, da pomaga prebivalstvu v primeru elementarnih nesreč /poplave, potresi/ s tem, da rešuje ljudi, živino in ostalo imovino."

"Kako imate to delo organizirano?"

"CZ se deli na razne službe: ekipe prve pomoči, gasilsko tehnični oddelek ter na specialne enote, kot so: enote za razkuževanje zastrupljenega ozemlja, ekipe za rušenje poškodovanih stavb ter enote, ki čistijo poti in ceste."

"Kako in kje pa imate organizirano vodstvo?"

"Pri krajevni skupnosti Novega mesta je formiran štab CZ. Za lažje delo so ustanovljeni za krajevno skupnost Novega mesta štabi sosesk. Njih naloga je, da skrbijo za strokovno vzgojo članstva, da organizira in predvideva nove člane za dopolnitev enot. V vsaki občini je občinski štab CZ, vsaka krajevna skupnost pa ima svoj štab, ki je neposredno odgovoren občinskemu štabu. To se pravi nekako takole: najmanjše poveljstvo so krajevne skupnosti, nad njimi je občinski štab, od njega pa sta mogočnejša še republiški in zvezni štab."

Malo premora, ki ga je tov. Murn izkoristil tako, da je popil kavico, nato je nadaljeval:

"Glede na velikost teritorija se krajevna skupnost deli na štabe sosesk /terenov/, ki pa lahko v času vojne zase vodijo zaščito na svojem območju. Za ekipe PP se redno vršijo tečaji pod strokovnim nadzorstvom zdravnikov. Vsi člani prve pomoči so zmožni nuditi prvo pomoč ranjencu na mestu nesreče."

"Kaj pa vojska? Ali vam veliko pomaga pri vašem delu?"

"Da, zelo veliko. Brez nje ne bi daleč prišli, ker nam pomagajo ob vsaki priložnosti."

"Kako pa se vse enote CZ zberejo?"

"Teritorialne enote CZ se morajo na znak s sireno takoj javiti in oditi, kamor jih pošljejo."

"Pa je to prostovoljno?"

"Ne, članstvo v CZ ni prostovoljno, ampak je obvezno po zakonu o narodni obrambi. Tukaj so vključeni vsi vojaški neobvezniki, oproščeni pa so bolniki, invalidi, moški, stari nad 65 let in žensko, stare nad 55 let, nosečnice in matere z otroki pod 7 letom."

"Kam pa spravite prebivalstvo v primeru sovražnega bombardiranja?"

"Delo CZ je otežkočeno zaradi tega, ker ni zakloniš. Nekaj jih je, vendar so v slabem stanju. Tudi oprema enot CZ ni popolna, to pa zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Bo pa ta problem v kratkem rešen."

Končala sva s pogovorom.

Odšel sem iz pisarne vesel, da zdaj poznam predsednika CZ in vem precej več o zaščiti države pred sovražniki.

Rafko Kapš, 8.a

SZDL IN KRAJEVNA SKUPNOST

Z Mojco sva odšli k tovarišu CVELBARJU na javno pravobranilstvo, da bi mu zastavili nekaj vprašanj o vlogi SZDL v krajevni skupnosti Novo mesto. Vstopili sva v stavbo na Kidričevem trgu in potrkali na neka vrata. Naleteli sva na moža srednjih let. Bil je tovariš, ki sva ga iskali. Predstavili sva se, potem pa sva mu sledili v majhno sobo. Usedli sva se za okroglo mizo na zelene fotelje in počakali tovariša, ki je imel še nek opravek.

Ko se je vrnil, sem mu zastavila vprašanje:

"Kakšna je vloga SZDL v KS Novo mesto in kakšne so njene naloge?"

"SZDL je organizirana na nivoju KS Novo mesto šele od aprila letošnjega leta. Takrat so bili izvoljeni delegati v skupščino SZDL Novo mesto. Pred tem smo imeli samo krajevne organizacije SZDL in sicer enajst krajevnih organizacij, ki so bile po vzoru vseh drugih krajevnih organizacij vezane na občinsko konferenco SZDL.

Mestna konferenca SZDL je organizirana po delegatskem sistemu, tako da v skupščino mestne konference SZDL Novega mesta izvoli vsaka krajevna organizacija SZDL po dva predstavnika, krajevna organizacija Ločna pa enega. Mestna konferenca SZDL ima skupščino mestne konference, ki šteje enaindvajset članov, izmed katerih je izbrala svoj sedemčlanski izvršni odbor. Do sedaj še nima ta skupščina svojega fiksnega programa, to pa predvsem zato, ker v tezah o organiziranosti SZDL, ki so bile letos poleti julija dane v javno razpravo, nekatere stvari, ki smo jih na mestni konferenci obravnavali, še niso razčiščene. Zaenkrat je tako, da so krajevne organizacije SZDL osnovne enote, tako kot so bile, da je tako v Novem mestu še enajst krajevnih organizacij SZDL in da je mestna konferenca SZDL le koordinator političnega življenja v KS Novo mesto."

Na drugo vprašanje: "Kako je z igrišči v Novem mestu", nama je tovariš Cvelbar odgovoril:

"Temu vprašanju se je posvečalo malo pozornosti. Igrišč pa primanjkuje vsepovsod."

Potem sva mu postavili še zadnje vprašanje: "Kdaj bodo gradili novo šolo v Ragovem?"

"V sprejetem srednjeročnem programu razvoja osnovnega šolskega prostora gradnje osnovne šole v Ragovem ni zaslediti, ker za to tudi ni potreb, nedvomno pa bo hkrati z načrtovanjem nove stanovanjske soseske na Grabnu treba odgovoriti tudi na postavljeno vprašanje."

Tovarišu sva se zahvalili za pogovor, se poslovili in odšli domov.

Zlatka Plavec, 8.b

VLOGA IN POMEN ZK V KS

Zveza komunistov v občini mora s svojo organiziranostjo doseči, da bodo komunisti lahko učinkovito vplivali na ves razvoj samoupravnih odnosov tako v krajevni skupnosti, delovnih organizacijah kot v interesnih skupnostih, skratka na vseh področjih družbenega življenja in dela. Zato so komunisti v občini organizirani v organizacijah ZK, v delovnih organizacijah, kjer se zavzemajo za reševanje vseh proizvodnih, samoupravnih in političnih problemov, ki jih narekuje delo in položaj delovnega človeka. Organizirani pa so tudi v vseh krajevnih skupnostih, kjer se ubadajo z različnimi problemi svojega kraja bodisi samoupravnimi, komunalnimi, izobraževalnimi, kulturnimi itd. Da bi zagotovili svoj vpliv v vseh sredinah, so komunisti organizirajo tudi v različnih aktivih, kjer se ukvarjajo s posamezno ožjo in specializirano problematiko. Tako poznamo aktiv komunistov zdravstvenih delavcev, aktiv komunistov učite-

ljev, aktiv komunistov občinske skupščine itd. Skupno je v občini 8o organizacij ZK in 9 aktivov komunistov.

V naši krajevni skupnosti deluje 9 organizacij ZK na terenu in 46 organizacij ZK v delovnih organizacijah oz. temeljnih organizacijah združenega dela. Vse prganizacije ZK imajo svoje programe dela, po katerih usmerjajo svojo dejavnost. Sestajajo se redno mesečno, kjer se komunisti pogovarjajo, dogovarjajo in rešujejo različne probleme. Pa poglejmo, s katerimi problemi se ukvarjajo!

Osnovno skrb komunisti na terenu posvečajo razvoju samoupravnih odnosov, to je takšnih odnosov, v katerih bo vsak občan lahko skupno z drugimi vplival na reševanje in zadovoljevanje svojih interesov in potreb /v šoli, kulturi, zdravstvu, športu itd./. Skratka, komunisti se zavzemamo za takšen samoupravni odnos, da beseda občana ne bo ostala mrtva črka na papirju, temveč bo postala predmet reševanja bodisi v svetu krajevne skupnosti ali kakšne druge delovne organizacije.

Komunisti na svojih sestankih opozarjajo tudi na različne nepravilnosti, krivice, nedosledno reševanje posameznih vprašanj, na pojave neupravičenih socialnih razlik itd. Vsa ta opozorila obvezujejo komuniste, ki delajo na različnih delovnih mestih, da se pri svojem delu prizadevajo za odpravo vseh negativnih pojavov.

Organizacije ZK v krajevnih skupnostih tudi usmerjajo dejavnost svojih članov v delovanje Socialistične zveze in drugih družbeno političnih organizacij. Ravno v teh organizacijah morajo komunisti uresničiti tiste naloge, za katere se dogovorijo na partijskih sestankih, ker s tem za svojo politiko pridobijo tudi občane, ki sicer niso člani ZK, se pa tudi prizadevajo za razvoj socialističnih odnosov.

Komunisti se v organizacijah ZK zavzemajo tudi za nenehno politično usposabljanje svojih članov. Zato organizirajo razna predavanja in razgovore in druge oblike izobraževanja, kjer se teoretično usposabljajo za vsakodnevno

praktično partijsko delo. Za komunista ni dovolj, da ve samo toliko kot drugi, da vidi samo danes in ne jutri, zato je potrebno, da se nenehno teoretično dograjuje in izpopolnjuje.

No in smo že pri liku komunista. Že Marks in Engels sta v Komunističnem manifestu povedala, da komunisti nismo drugi ljudje, da se razlikujejo le po tem, da vidijo skupne interese vsega delavskega razreda in so pripravljeni vedno in povsod zastopati te interese. So najnaprednejši in najodločnejši del delavskega razreda, ki se ne zadovoljuje z obstoječim stanjem, temveč na podlagi nenehnega teoretičnega izpopolnjevanja gradijo socialistične odnose, v katerih bo delovni človek sam upravljal in odločal o vseh družbenih zadevah.

Zato mora biti za komuniste značilno, da z vso predanostjo in zavzetostjo spoštujejo samoupravno socialistično ureditev. In ne samo to! Z vso revolucionarno doslednostjo se mora vključevati v borbo za nadaljnjo izgrajevanje samoupravnih odnosov. Spopadati se morajo z vsemi tistimi, ki želijo razdirati, razbijati, spodkopavati ali onemogočati razvoj samoupravnih odnosov. Torej mora biti komunist dosleden, revolucionaren, spoštovati mora pridobitve NOB in povojne graditve, ne sme se zadovoljevati s krivicami in pomanjkljivostmi, temveč mora na njih opozarjati, zavzemati se mora za nenehni razvoj socializma itd. Nedvomno mora komunist imeti tudi osebne vrline, kot so: tovarištvo, odkritosrčnost, poštenost, čut solidarnosti, hrabrost, kritičnost, samokritičnost, marljivost itd.

Zveza komunistov je vedno svojo dejavnost povezovala z mladimi, saj je ravno od idejno politične opredeljenosti mladih v mnogočem odvisen nadaljnji razvoj naše družbe. Socialistična usmerjenost mladih na temeljih NOB nam vsekakor zagotavlja nadaljnji razvoj socialističnih odnosov. Zato se ZK trudi, da bi ves učno vzgojni proces posodobila in izpopolnila na osnovah marksizma in samoupravnega socializma, v katerem se bo oblikoval vsestransko razgledan,

odgovoren in samoupravno izgrajen človek. ZK pa se ne zavzema samo za ustvarjanje boljših pogojev življenja in dela mladih, ampak si prizadeva, da bi mladi sami, organizirani v aktivih ZM, postali tisti, ki bi skupaj z drugimi družbeno političnimi organizacijami reševali družbene probleme v posameznih sredinah. Problemi, ki jih odpirajo in postavljajo mladi, morajo postati predmet obravnave pa tudi akcije komunistov.

Janez Slapnik,
sekretar obč.kom. ZK
Novo mesto

PRI PREDSEDNIKU ZMS NOVO MESTO

Bil je eden tistih dni, ko je sijalo sonce. Igrivo je sijalo in kukalo skozi okno. Z Mirjam sva bila pri predsedniku mladinske organizacije in ga spraševala:

"Katera so področja, kjer naj bi se mladina udejstvovala?"

Primaknil je stol k mizi in odgovoril:

"Mladina bi se morala udejstvovati na vseh področjih, kot so sklenili na 3. konferenci ZKS, najbolj pa v kulturi, športu, izobraževanju. Pomembna dejavnost pa je vsekakor tudi ohranjevanje tradicije, oziroma svetlih trenutkov NOB-ja. Sedaj skrbi za to Zveza borcev, toda ni več daleč čas, ko bomo morali skrbeti za to mi."

"Kaj je problematika mladinske organizacije v naši krajevni skupnosti?"

Tovariš PAVLIN je odgovoril:

"Organiziranost, saj je mladino težko pridobiti za delo v naši organizaciji. Laže je to v okoliških vaseh, kjer je aktiv ZM edina organizacija za mladino, medtem ko je v mestu več društev, ki zajemajo veliko novomeške mladine.

V mestu je premalo športnih objektov, kjer bi mladina sproščala svojo odvečno energijo. Sedanja mladina se premalo vključuje v tehnično kulturne klube. V njih srečujemo člane, ki so v tisti organizaciji tudi že po 15, 2o let, ni pa mladih. Ravno sedaj sestavljamo mladinski pevski zbor. Izredno težko je bilo dobiti sredstva, ki jih zmeraj primanjkuje, in pa vaditelje."

"Ali je prav, da postanemo mladinci že v 7. razredu?"

"Seveda je prav. S 13. leti je pionir že zrelejši, pripravljen je na večje dolžnosti in odgovornosti. V mladinski organizaciji je samostojnejši. To pa je seveda zelo potrebno, da se že zgodaj nauči samoupravljanja. Če tega ne bi storili v osnovni šoli, bi tega mladinca na srednji šoli izgubili. Zato se mi zdi, da je to pravilno. Mladinec pride potem tudi že seznanjem z delom ZM na srednjo šolo in se mu ni težko vključiti v novo sredino, tako pa bi jih morali v srednjih šolah voditi od začetka. Vendar to ne pomeni, da naj pretrga stike s PO. Z njo mora sodelovati in biti njen mentor, starejši tovariš, ki posreduje svoje izkušnje na pionirje.

Seveda ne gredo vsi mladinci iz osnovne šole na druge šole, nekaj se jih že neposredno vključi v proizvodnjo in potrebno je, da je seznanjem z delom ZM že v osnovni šoli.

Mlad človek se v letih, ko pride na srednjo šolo, začne kaliti, da bi postal odrasla osebnost in zato je še posebej potrebno, da je v teh letih seznanjen tudi z delom ZM."

Vprašala sva ga še, če imajo z mestno mladino kakšne posebne težave, pa nama je odgovoril:

"Glavni problem je organiziranost, kot problem pa se pri mestni mladini pojavlja alkoholizem in pa namila, kar je seveda zelo škodljivo za mladega človeka. Pri vaški mladini takih problemov ni."

Ko sva ga vprašala, če bi želel povedati kaj, kar je važno in ni bilo zajeto v naših vprašanjih, je odgovoril:

"Naša krajevna mladinska konferenca se bo imenovala mestna konferenca. V nji bodo zastopani z delegacijami vsi mladinski aktivi, ki spadajo v našo krajevno skupnost. Tako organizacijo smo že vpeljali in smo oni od prvih štirih na tem področju v Sloveniji. Mestna konferenca je važna predvsem zato, ker bo koordinirala delo vseh mladinskih aktivov. Tako organizacijo bodo statutarno opredelili na bližajočem se 9. kongresu ZMS."

Tov. Pavlin nam je med drugim povedal tudi to, da s strani bivših mentorjev in članov ZM večkrat slišijo kritiko kot pa dober nasvet. Pogrešajo tudi tov. učitelje, ki ZM na šoli še vedno pomagajo, ni pa čutiti njihovega vpliva na terenu.

Toda kritika je vendar dober nasvet, mar ne?

Iztok Gradecki, 8.c

ZVEZA BORCEV

V stavbi Zveze borcev sva z Damijanom poiskala sobo tov. PAVLINA in vstopila. Prijazno naju je sprejel in povabil, da sedeva.

Takoj sva ga vprašala:

"Koliko je članov ZB v naši KS?

"Na področju naše KS je 981 članov ZB."

"Kakšen pa je vaš program dela?"

"Zelo je širok. Dejavnost je razdeljena po komisijah, ki jih je 7. Te so: komisija, ki skrbi za nekdanje borce, komisija za borbene tradicije, komisija za zgodovino, komisija za spomeniško varstvo, komisija za vojne invalide, komisija za internirance in bivše ujetnike in ko-

misija za SLO. Vsaka komisija zajema široko področje dela. Program dela sprejemamo ob začetku leta.

Celotna organizacija skrbi, da borci sodelujejo v političnih organizacijah. Komisijam načeljujejo predsedniki. V Novem mestu imamo 3 organizacije ZB in eno invalidsko organizacijo.

Zgodovinska komisija zbira točne podatke iz druge svetovne vojne in pred njo, vse podatke, ki jih dobimo, pa moramo preveriti."

Najino naslednje vprašanje se je glasilo:

"Kako se povezujete z mladino, kako prenašate tradicije NOB in kakšni so vaši načrti za v bodoče?"

"Imamo posebne stike z občinsko konferenco Zveze mladine in preko nje z mladino na terenu in v podjetjih. Na proslavah smo uspeli obuditi bolj žive stike z mladino. Prav tako se krepi sodelovanje s pohodi po poteh nekdanjih partizanov. Na teh pohodih sodelujejo predvsem taborniki, ki so res koristna organizacija. Za prenašanje borbenih tradicij pa skrbi komisija za borbene tradicije. Vendar pa obujanje borbenih tradicij ni samo naloga ZB, ampak vseh družbeno-političnih organizacij. ZB je samo pobudnik prenašanja teh tradicij. V okviru obujanja tradicij so shodi borcev in mladine. Na teh shodih bivši borci pripovedujejo mladini o preteklih vojnih dogodkih. Vendar pa mladina še veliko premalo ve o naši zgodovini. Kolikokrat greste mimo kakega spomenika, ne da pri tem vedeli, za kaj ta spomenik sploh stoji in ne da bi pomislili na tiste, v katerih spomin stoji spomenik. Zato naj bi po našem mnenju vsaka šola skrbela za določeno število spomenikov vse leto in ne samo ob 1. novembru.

Glede načrtov pa: vedno bo treba skrbeti za bivše borce, matere in otroke borcev, ki jih tudi štipendiramo. Skrbeti moramo za prenašanje borbenih tradicij, pregledovati in ocenjevati različna gradiva iz NOB in zbirati gradivo. Pripravljati moramo borce na volitve, izpolnjevati

določila nove ustave in pripravljati jih moramo za politično delo, ki ga mora ZB vedno izpolnjevati. V programu imamo tudi dve večji proslavi in sicer: 30. obletnico ustanovitve artilerijske brigade in VDV brigade."

"Kaj pa vaša problematika?" se je glasilo najino zadnje vprašanje.

"To je široko vprašanje. Problemi so tisti, s katerimi se ukvarja komisija /skrb za borce, stanovanja, zdravljenje, družbena pomoč onemoglim in podobno/. Problem je tudi vzdrževanje spomenikov. V naši okolici imamo 164 spomenikov, ki jih moramo vzdrževati. Veliko milijonov je veljala obnova spomenika na Cviblju v Žuženberku. Sredstva za vzdrževanje spomenikov nobeno leto ne zadoščajo. Eden izmed problemov je zbiranje gradiva. Ker prva leta po vojni nismo načrtno zbirali zgodovinskega gradiva, je sedaj delo tem težje in zato bolj odgovorno, da bi lahko zbrali vzorne podatke za našo zgodovino, ki bi jo posredovali vam in kasnejšim rodovom, da bi spoznali težko borbo partizanov med NOB," je končal tovariš Pavlin.

Zahvalila sva se in odšla vesela, da sva spoznala delo ZB in njenih komisij.

Franci Beg, 8.a

DELO KONFERENCE ZA DRUŽBENO AKTIVNOST ŽENA

Z Damijanom sva tov. SUHY Marijo, predsednico konference za družbeno aktivnost žena, obiskala na njenem domu.

Poprosila sva jo, naj nama na kratko razloži dejavnost konference za družbeno aktivnost žensk, nekdanjo AFŽ.

Tovarišica Suhy Marija je povedala naslednje:

"Konferenca za družbeno aktivnost žensk je eden od elementov SZDL. Med drugim ima nalogo uresničevati in urejati položaj žensk v naši samoupravni socialistični družbenopolitični ureditvi.

S tem hočem povedati, da je našo žensko treba enakopravno vključevati v celotni ekonomski in družbenopolitični proces. Kljub dosedanjim doseženim uspehom pa moramo ugotoviti, da družbeni položaj žensk, njihovo mesto in vloga pri konkretnih obravnavah in reševanjih problemov - še vedno preobčutno zaostaja.

Neskladno je, da se njihovo število v združenem delu in ustvarjanju narodnega dohodka stalno veča, istočasno pa tudi vpada njihova udeležba v samoupravnih organih družbenopolitičnih in predstavniških telesih.

Žensko se še vse preveč pojmuje kot delavko, gospodinjo in mater, pa čeravno je tudi ona kot pripadnica delavskega razreda doživljala in neposredno sodelovala v borbi, v vojni in povojni izgradnji socializma.

Še vedno je problematična indiferentnost zaposlene žene do družbenopolitičnega sodelovanja in sicer na račun preobremenjenosti z družino itd.

Razumljivo je, da bi se proti takim negativnim stališčem malomeščanskega gledanja morali boriti vsi družbenopolitični činitelji in ženi dati mesto, ki ji v naši družbi pripada. S takim stališčem in odnosi do teh problemov že tudi izgubljamo našo žensko mladino.

Velik napredek je naša ženska dosegla že v vojnem času, kjer se je z rame ob rami bojevala za svobodo delavskega razreda in to borbo nadaljevala v povojni izgradnji. Zaradi vsega tega pa je danes toliko bolj nerazumljiva manjša zainteresiranost žensk za reševanje v veliki meri tudi njenih bolečih in nerešenih problemov. Temu vprašanju pa mora konferenca za družbeno aktivnost žensk posvetiti še posebno pozornost."

To je povedala tov. Suhy Marija. Z Danijanom sva se ji zahvalila in odšla.

Franci Beg, 8.c

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE

Z Nevenko sva počasi stopali po stopnicah in se spogledovali, češ kam bova pa prišli? In prišli sva prav. Na vratih je pisalo: "KABINET PA." Odprla nama je prijazna tajnica in nama rekla, naj sedeva na stole v hodniku. Nekaj časa sva čakali, nato pa je prišel tov. TROHA. Predstavili sva se mu in z njim odšli v pisarno.

Tov. TROHI sem zastavila prvo vprašanje: "Kako deluje ZPM na področju naše krajevne skupnosti?"

"Hm," je dejal, se odkašljal in nadaljeval: "ZPM deluje na vseh področjih. V celoti je njeno delo zelo uspešno, ponekod pa manj, to pa zato, ker do sedaj še nismo uspeli izoblikovati organov. Zelo resna organizacija je DPM, ki je pri nas zelo aktivna, saj mentorji in funkcionarji organizirajo, da se npr. v Šmihelu odvija Tabor Sutjeska. DPM obstoja in deluje zaradi več razlogov:.

Treba je zagotoviti otrokom tistih staršev, ki nimajo dohodkov, letovanje zaradi zdravstvenih razlogov; nuditi vsem otrokom zdravo prehrano /redne obroke - malico, kosila itd./, podaljšano bivanje v šoli, saj nekateri otroci nimajo pogojev za učenje. Ne nudimo jim samo finančno pomoč, temveč tudi dodatni pouk. ZPM ima nalogo, da skrbi za prijateljstvo med otroki, da pritiska na tiste, ki bi morali graditi vrtce. V Novem mestu se industrija izredno hitro širi, zato je vedno več delavcev in njihovih otrok, še vedno pa primanjkujejo varstvene ustanove.

DPM bo ustanovilo vzgojno posvetovalnico za mladino in za starše, ki so je še posebej potrebni, kajti vzgajati je učenost. V teh svetovalnicah bodo imeli razne razgovore, kjer se bodo pogovarjali, kako je treba delati z mladoletnikom, da ne zaide na stranpota. Zaenkrat mislijo, da bo ta svetovalnica v preurejeni hiši poleg vaše osnovne šole, kjer sedaj stanuje tov. Novak. Skratka, delo ZPM je široko in pomembno," je povedal tov. Troha.

Takoj sem mu zastavila drugo vprašanje:

"Katere komisije delujejo v okviru občinske ZPM?"

"Delujejo naslednje komisije: komisija za delo s pionirji, za delo s starši, komisija za zdravstveno vprašanje za otroka in družino, komisija za organizacijo in razvoj ZPM in komisija za propagando."

"Kdo sestavlja komisije za delo s pionirji in kakšne so naloge te komisije?" je tov. Troho vprašala Novenka.

"Komisijo za delo s pionirji oblikujejo na osnovi predlogov, ki jih dobimo na skupščini ZPM in na osnovi mnenj, ki jih dajo posamezne šole. Ko so vsi ti predlogi zbrani, pa izvršni odbor oblikuje to komisijo. V Novem mestu vodi to komisijo GRAŠIČ Janez. Naloge te komisije pa so: razvijati take dejavnosti, ki jih imajo pionirji radi, organizirati tekmovanja - igre, posebno tiste, ki obujajo tradicije NOB. To so razni kvizi in Tabor Sutjeska, ki je edini v slovenskem merilu; organizirati izlete v kraje, kjer so bili hudi boji, obiskovati matere padlih ter vzpodbujati šole.

ZPM ima predvsem to nalogo, da omogoči pionirjem, da delujejo na področjih, ki jih veselijo, saj se mladi tako bolje počutijo."

"Na katere probleme je naletela ta komisija?" ga je takoj vprašala Novenka.

"Za enkrat je največji finančni problem. Preskrbeti bi morali, da bi v vseh šolah delovalo kar največ krožkov, vodili pa bi jih seveda mentorji. Ker ni denarja, pa delo mentorjev največkrat ni plačano. V šolah bi morali delati tudi drugi ljudje, ne samo učitelji /npr.: lesni tehniki, ljudje, ki delajo v muzeju ... itd./."

"Kaj predlagate, kako bi lahko vzpodbudili občane, da bi ustanovili DPM?" ga je zaprosila za odgovor Novenka.

"Posebna komisija ima dolžnost, da se pogovarja s predstavniki KS. Tov. ŠKUFCA, ki vodi komisijo pri občinski zvezi, sodeluje s KS in tako si pri delu pomagata. V

Novem mestu je težko urediti ugodne prostore za mladino. ZPM skrbi, da bi bilo v mestu čim več igrišč, parkov, zelenic in raznih nasadov. Tako bi lahko rekli, da je ZPM vodila pravo vojno proti predlogu, da bi bil novi most poleg železniškega, ker bi z gradnjo uničili edini park v Novem mestu. Glavna točka v letošnjem letu je, da KS skrbi za otroke in družine, ki so skrbi potrebne. Tako npr. ZPM skrbi, da za Novo leto obdaruje otroke, ki so daril potrebni, da dobe otroci štipendijo ... itd."

"Kako ste na splošno zadovoljni z dosedanjim delom pionirjev pri izvajanju programa JPI?" sva mu z Nevenko zastavili še zadnje vprašanje.

"Kaj več o tem vama ne morem spregovoriti, ker nisem delal v tej komisiji, toda lahko rečem, da so se v JPI še posebno odrezali prav dolenjski pionirji. ZPM meni, da so igre zelo pomembne in jih bomo nadaljevali, čeprav smo z denarjem pri kraju," se je nasmehnil tov. Troha.

Zahvalili sva se mu in odšli.

Mojca Novak, 8.b

KJE NAJ SE IGRAMO?

Stanujem ob robu mesta, v Volčičevi ulici št. 26. Imamo svojo hišo, pa vendar nimamo pravega prostora, kjer bi se igrali.

Bilo je poleti. Nekoga dne smo se s prijatelji zmenili, da bomo igrali nogomet. Vzeli smo žogo in šli na travnik za hišami. Spotoma smo se ustavili na prostoru med vrtovi, ki je bil precej velik.

A tam so bili že starejši. Tudi oni so igrali nogomet.

Poprosili smo jih, naj nam prepuste malo prostora ... Oni pa so se zadrli na nas: "Poberite se, reveži; zdaj mi igramo, boste že prišli na vrsto."

Nekaj časa smo se še pomudili tam, ko je eden zavpil: "Se še niste pobrali? Ravno zaradi vas je "Crvena Zvezda" dala gol."

Odšli smo na travnik. Tam ni bilo nikogar, le perilo se je sušilo ob strani. In smo si dejali: "Perilo nima jezika, ne bo nas stran podilo."

Začeli smo igrati nogomet, ko se je pri oknu pokazala ženska glava.

"Zopet nas stran podijo," smo pomislili.

In znova se je začelo: "Kaj pa delate tukaj, ne vidite, da sušim perilo?"

Temu je seveda sledilo še tarnanje: "Oh, ta današnja mladina, igrajo nogomet, pa se spravijo ravno tam, kjer delajo škodo. Ja, ja, ko smo bili mi majhni, je bilo vse drugače."

Odbrzeli smo pod hrib, da bi se tam v miru igrali.

A ni bilo miru, [illegible] pravijo, da gre v tretje rado.

Zopet smo zaslišali ženski glas: "Izginite mi izpred oči, tukaj ne boste noreli, ali ne vidite, da moj mož spi? Kar poberite se in to pri priči!"

Eden naših se je oglasil: "To je krivica, zares."

Žena pa se ni dala: "Ti bom že dala krivico, ko bom prišla dol s palico!"

Ker so bili vsi poizkusi zaman, smo se vrnili domov.

Irena Kirm, 6.c

"TU SE NE BOSTE IGRALI!"

Bilo je lepega sončnega dne sredi počitnic. Deklice smo se zmenile, da se bomo igrale s punčkami. Na dvorišče smo prinesle vse, kar je bilo potrebno za igranje.

Pod balkonom smo si z odejami naredile sobo: Po tleh smo razgrnile brisače. Ko smo vse lepo pripravile in se začele igrati, se nad nami odpre okno. Skozenj je pogledala stara ženica in začela vpiti, zakaj jo budimo. Pospravile smo svoje stvari in odšle na drugo stran. Nismo bile jezne, ker smo vse razumele.

Toda ko smo prišle na drugo stran in se pripravile za igranje, se zopet odpre okno in skozenj pogleda druga ženica. Zavpila je:

"Tukaj se ne morete igrati. Kaj ne vidite, da je tu zelenica? Saj boste vso pohodili."

Začele smo pospravljati. Med pospravljanjem smo zavpile tudi kakšno grdo besedo. Od tam smo se jezno odpravile na drugo stran.

Ko pridemo na tretjo stran bloka, zopet vse pripravimo za igro. Toda ko smo bile vse pri oknu, je kar naenkrat neka ženska na nas zlila poln vrč vode in rekla, zakaj tako vpijemo. Začudile smo se in ji odgovorile:

"Saj smo komaj prišle pa že pravite, da moramo oditi."

Z veliko jezo smo se odpravile še na četrto stran.

Na tej strani se še pripravile nismo, že se začne neka ženska jeziti. Rekla je:

"Pojdite že stran." Vprašala pa je:

"Kaj nič ne spoštujete starejše ljudi?"

Tako smo obredle vse štiri strani bloka. Nismo se imeli več kje igrati. Bile smo zelo jezne, zato smo začele govoriti:

"Kar spomnite se, ali je kdo vas preganjal, ko ste se igrali. Vi ste se lahko igrali v gozdu ali na travniku, mi pa se ne moremo nikjer. Na dveh straneh bloka imamo asfalt,

na katerem se ne moremo igrati, z zelenic nas pa podite in govorite, da bomo vse pohodili. No, kje naj se igramo?"

Tako se velikokrat sprašujemo: Kam naj gremo? Kje naj se igramo? Na starejše ljudi pa smo zelo jezni, ker nas podijo z vsake strani bloka in se nimamo kje igrati.

Zdravka Brajer, 6.d

KRVODAJALSTVO JE IZRAZ ČLOVEČNOSTI

Z Iztokom sva obiskala tov. KOVAČIČA, da bi nama povedal nekaj o krvodajalstvu in RK na območju naše KS. Sprejel naju je v pisarni tovarne Novoteks.

Na prvo vprašanje, kakšno je delo te komisije, je tov. Kovačič odgovoril:

"Imamo koordinacijski odbor za krvodajalstvo, ki preko svojih aktivistov v delovnih in drugih organizacijah propagira krvodajalstvo in zbira tiste državljane, ki po svoji zdravstveni konstituciji lahko dajo kri. Novomeške bolnišnice še posebno potrebujejo kri, ker leži Novo mesto ob važnem prometnem križišču. Na naši avtocesti se zgodi veliko prometnih nesreč. Ti ponesrečenci še posebej potrebujejo veliko krvi. Poleg tega potrebuje moderna medicina kri tudi za to, da hitreje odpušča bolnike iz bolnišnice. Planiramo, da bomo na leto zbrali okoli 9oo litrov krvi in da bi jo lahko zbrali, imamo enkrat na teden odvzemni dan, če pa se kaka delovna organizacija odloči, da da kri na kak drug dan, ji tudi ugodimo. Ni pa samo dolžnost RK, da gre v akcijo za zbiranje krvi. To je dolžnost vsakega občana in vseh organizacij, saj je kri zelo potrebna. Če pa imamo krvi kaj več, krvno plazmo konzerviramo za naprej."

"Katere akcije še organizirate?"

"Ker je pri naših akcijah precej važno tudi propagiranje, skrbimo, da ljudi čimbolj seznanimo z našim delom. Vrtimo različne propagandne filme, organiziramo predavanja, na katerih naši strokovnjaki povedo ljudem o vlogi krvi v našem telesu in jih predvsem poučijo, da krvodajalstvo ni škodljivo, kar misli, na žalost, še veliko ljudi. Propagandno literaturo pa razširjamo z aktivističnim delom. Krvodajalci pa za svoje delo prejmejo vsako leto na dan krvodajalcev, 4. junija, posebna odličja."

"Kako pa ste povezani s šolami?" sem postavil naslednje vprašanje.

"S šolami smo povezani preko mentorjev RK. Mladi člani RK nam pomagajo predvsem pri aktivističnemu delu. Na srednjih šolah pa imamo že v zadnjih razredih krvodajalske odbore, ki pripravljajo mladino na krvodajalstvo."

Ker ima vsaka organizacija svoje težave, sva ga poprosila, da nama nekaj pove o njih.

"V naših akcijah sodelujejo predvsem delavci, vodilnih uslužbencev pa je malo. Ljudje pa smo vsi enaki, zato moramo tudi vsi enako skrbeti, da bo krvi vedno dovolj. Delovni ljudje tudi težko najdejo prosti čas, da odidejo na odvzem krvi. Na srečo je v naših večjih podjetjih: KRKI, NOVOLESU, IMV in NOVOTEKSU krvodajalstvo zelo dobro razširjeno in v tovarnah imamo posebne odbore za krvodajalstvo."

"Ali vam lahko pionirji kako pomagamo pri izpolnitvi vašega programa?"

"Pionirji lahko pomagate predvsem kot aktivisti, da prepričujete ljudi o koristnosti krvodajalstva."

"Na koncu bi vas prosila, da nama povesto, kaj svetujete mladini!

"Zelo zaželeno je, da mladim, ki živijo v boljših razmerah, vcepimo v zavest, da je vsak zdrav človek dolžan sodelovati s krvodajalci in da je RK organizacija, ki

ogromno opravi na tem področju. Človek - človeku je ena izmed najbolj humanih akcij, krvodajalstvo pa je izraz človečnosti."

S tem je tov. Kovačič zaključil naš razgovor. Najlepše sva se mu zahvalila in se poslovila.

Danijan Gazvoda, 8.c

TUDI GASILSTVO JE VAŽNO

Krka se je leno vila proti mostu, midva z Zdenkom pa sva hitela, da bi prišla ob dogovorjenem času v bolnico.

Pri dežurni sestri sva vprašala, kje bi lahko dobila tov. ŽABKARJA- Z veselJem nama je pokazala.

Odšla sva k poslopju, kjer dela, in potrkala na vrata.

Na drugih se je prikazal tov. Žabkar.

Pozdravil naju je in naju odvedel v sobico, kjer dela. Obdaja ga samo orodje, vijaki, žeblji. Pogled se mi je ustavil na stari pisalni mizi. Žarki so se lomili ob svetilki in žametasti čepici, ki jo je nosil naš sogovornik.

Postavil sem mu prvo vprašanje. Takoj mi je izčrpno odgovoril:

"Naše gasilsko društvo v Novem mestu ni edino v KS. S KS imamo zelo dobre odnose in nam pomaga, kolikor le more. Naše društvo je bilo ustanovljeno 1876. leta. Je zelo aktivno zlasti v zadnjem času, saj imamo celo žensko desetino in tudi pionirji niso zapostavljeni. Udejstvujejo se z veseljem in dosegajo vidne uspehe."

Vedel sem, da ni društva brez težav, zato sem raje vprašal:

"Kako je kaj z denarjem? Vam kdo pomaga?"

"Denarja je vedno primanjkalo. Letos so ustanovili gasilski pihalni orkester. Za to je bilo treba dosti denarja. Za inštrumente je prispevala nekaj kulturna skupnost. Naredili smo tudi akcijo, s katero naj bi opozorili vplivne nože in delovne organizacije nase. Poslali smo 100 dopisov. V njih smo pozivali, naj nam pomagajo in se vključijo v naše vrste. Odziv pa je bil zelo slab. Odzvala sta se le privatnika BARBIČ in OSOLNIK, kar dokazuje, da je še vedno nekaj pravih Novomeščanov; od delovnih organizacij pa Splošna bolnišnica in Knjigotisk".

Vprašal sem ga, kaj mislijo narediti v prihodnje.

"V bližnji prihodnosti je najvažnejša zadeva praznovanje 100-letnice gasilskega društva, to bo leta 1976. Pri tem nam bo lahko veliko pomagal orkester, ki ga pa tarejo finančne težave. Uniforme in inštrumenti so dragi. Ljudje pa tudi nikdar nimajo časa. Takih orkestrov je v Sloveniji malo. Menda trije in med nje spada tudi novomeški. Ustanoviti mislimo še nekaj sekcij ali jih delona obnoviti. Ta pozornost je posvečena posebno pionirjem, podmladku gasilcev, ki pa morajo biti v prvi vrsti dobri učenci."

"Ali ste imeli v zadnjem času kakšno akcijo?" sem pohitel z vprašanjem, kajti po cesti so švigali avtomobili in ljudje so s skrbjo na obrazu nekam hiteli in ugotovil sem, da bo kmalu ura dve in ni lepo, da zadržuješ delovnega človeka na delovnem mestu še potem, ko je opravil svojo dolžnost.

"V zadnjem času velja omeniti pomoč pri poplavah, ki so bile nedavno. Člani gasilskega društva so žrtvovali 200 ur prostovoljnega dela. Dežurali so podnevi in ponoči ter pazili, da se ne bi na razburkani gladini Krke pojavilo kaj, kar bi lahko škodovalo jezovom ali mostom. Velja omeniti tudi akcijo, ki smo jo izvedli s pomočjo miličnikov, prisotni pa so bili tudi novinarji DL. Ob 14. uri, ko je promet največji, smo z vključeno sirene šli skozi mesto. Akcija je uspela in novomeški vozniki so se dobro

izkazali. Sicer pa ste lahko o ten prebrali v Dolenjskem listu."

Zanimalo me je edino še to, kako lahko postaneš poklicni gasilec.

"Za gasilska društva je vseeno, važno je le, da je človek dober. Za poklicne gasilce pa je drugače. Imeti mora vozniški izpit in gasilsko šolo, ki je v Ljubljani."

Za konec pa je še enkrat pozval pionirje k sodelovanju.

Iztok Gradecki, 8.c

PRI PREDSEDNIKU KUD-a DUŠAN JEREB

Tovariša BAJC Vlada, predsednika KUD-a Dušan Jereb, sva z Damijanom obiskala na stanovanju na Mestnih njivah. Pozvonila sva v četrtem nadstropju. Povabil naju je v stanovanje.

Takoj, ko sva se predstavila, sem mu zastavil prvo vprašanje:

"Ste predsednik KUD-a Dušan Jereb. Bi, prosim, povedali, kaj delate in katere so vrste dejavnosti?"

"KUD Dušan Jereb obsega več sekcij in sicer: 3 pevske skupine, to je moški pevski zbor Dušan Jereb, Dolenjski oktet in moški pevski zbor Ruperč vrh. Poleg tega imamo še salonski orkester, ki sodeluje na svečanih akademijah in raznih proslavah, ter amatersko gledališče Dušan Jereb. Vsaka skupina ima svoje vodstvo, ki ga izvolijo na sestankih. Tam tudi določijo letni program. Zvečina imajo vaje po dvakrat tedensko."

"Vaš poklic je popolnoma drugačen. Kako to, da ste se vključili tudi v to področje? Ste tudi pesnik. Kako

vse to skupaj?"

Tov. Bajc se je nasmehnil in odgovoril:

"Ukvarjam se s pisanjem. Lani so že igrali mojo igro. Povem pa, da za letos pripravljam novo delo. Vsak človek mora imeti nekaj, s čimer se ukvarja v prostem času. Jaz se ukvarjam s pisateljevanjem, rad pa igram tudi na klavir," je povedal tov. Bajc in pokazal na pianino v sobi, v kateri smo bili. "Vsi smo amaterji," je nadaljeval tov. Bajc. "Nihče v našem gledališču ni poklicni umetnik, ampak ga poleg redne službe veseli še gledališka dejavnost ali kakšna druga umetniška. Rad pa bi povedal, da jaz najraje pišem prozo," je končal tov. Bajc.

Na vprašanje, ali je zadovoljen s kulturo v Novem mestu, je z nasmehom odgovoril:

"Človek nikdar ni z vsem zadovoljen, tako tudi jaz nisem povsem zadovoljen s kulturo v Novem mestu. Največji vzrok temu pa je materialni položaj. Ni sredstev za kostume in podobne stvari. Tudi na vaje različnih sekcij se nekateri vozijo od drugod, kar pa je zelo nerodno. Lahko bi bilo bolje. Pomaga nam krajevna skupnost, ki pa sama rabi materialna sredstva in ne zmore vsega sama. Zato nama pomagata tudi Zveza kulturno prosvetnih organizacij in Kulturna skupnost.

"Kaj bi morali ukreniti, da bi se kultura v Novem mestu izboljšala?" se je glasilo naslednje vprašanje, ki sem ga zastavil tov. Bajcu.

Odgovoril je:

"Urediti bi morali pravi dom kulture, ki bi bil res namenjen kulturi. V sedanjem domu kulture vrtijo vsak dan filme do devete ure zvečer in je to zelo neprijetno. Tako lahko vadimo na odru v domu samo od te ure naprej. Zato imajo sekcije svoje vaje v drugih šolah /moški pevski zbor Dušan Jereb ima na primer svoje vaje v prostorih vajenske šole/. V domu kulture je prosto le v garderobah doma. Poleg tega so v domu kulture še stanovalci. Če bi vse to

uredili, bi bilo mnogo boljše."

Na zadnje vprašanje, ali se mladina odziva kulturnim dejavnostim, pa je tov. Bajc odgovoril:

"Ne, mladina se ne odziva dovolj. V našem KUD-u jih je vključno premalo. Tudi obisk predstav je zelo majhen. Vrata so odprta vsem in kdor ima veselje, naj se vključi v KUD Dušan Jereb. Starejši bomo morali kmalu odstopiti in takrat bo moral nastopiti nov rod, rod mladine," je zaključil tov. Bajc.

Zlasti o tem zadnjem sva z Damijanom potem še veliko razmišljala. Prav je povedal tov. Bajc Vlado.

Franci Beg, 8.c

O TURIZMU PRI NAS

Z Emico sva odšli k tovarišu Niku PAULIČU, da izveva malo več o turizmu v naši krajevni skupnosti. Ker je bil to najin prvi intervju, naju je bilo strah, kako bova delo opravili. Bolj ko sva se približevali stavbi, bolj naju je stiskalo.

Potrkali sva na vrata. Odprl nama je mož, ki nama je prijazno ponudil roko in velel, naj sedeva. Vprašal naju je, kakšen je najin namen in ko sva mu povedali, da želiva izvedeti malo več o turizmu v naši krajevni skupnosti, je stopil k omari in nama podaril prospekt Novega mesta.

Pogovor se je pričel. Na vprašanje: "Kako je s turizmom v naši krajevni skupnosti?" nama je tovariš Paulič odgovoril nekako takole:

"Turistična zveza v Novem mestu deluje kot turistična družbena organizacija. Zavzema široko območje Dolenjske. Nekaj dela izvaja sama, nekaj pa v povezavi z družbenimi in gospodarskimi organizacijami. Ločimo prehodni /poslovni, izletniški/ in stacionarni turizem. Osnovni pogoj za stacionarni turizem so sodobna turistična ležišča, pri nas pa so hoteli stari. Goste privlačijo v nek kraj najrazličnejše pobude. To so na primer naravne lepote, zgodovinske zanimivosti, športni objekti ... Poleg tega gostje želijo dobro počutje v kraju. Zahtevajo zabavo in rekreacijo. V Novo mesto privabljajo turiste predvsem naravne lepote. Lepo je zaseden tudi camp, ki je odprt že sedem let. Turisti ga lahko obiskujejo od 15. aprila do 15. septembra. Tam je na leto preko 2ooo nočitev, od tega 98 % tujih.

V času poletja poskrbi za rekreacijo tudi Planinsko društvo. Zelo znana je organizirana Trdinova pot, ki ima 2o kontrolnih točk. Želeli bi, da bi se v pohod vključilo čim več domačinov - turistov in mladine. S tem si pomagajo do boljšega zdravja, spoznajo Dolenjsko in nasploh poskrbijo za osebno rekreacijo.

Znane so tudi turistične prireditve. To je nekakšna oblika dela v okviru "Dolenjskega poletja" v času turistične sezone. Dejstvo pa je, da so potrebe občanov po rekreaciji in zabavi v času jeseni in zime večje, tujih gostov pa predvsem v juliju in avgustu. Tukaj so nam v pomoč turistični centri izven Novega mesta, kot so Dolenjske Toplice, Šmarješke Toplice, Otočec.

Prirejamo tudi razne prireditve, ki privabljajo turiste. To so bile do sedaj: glasbeno-zabavne, polharski večer, kjer smo pomagali finančno, konjske dirke v Šentjerneju in praznik češenj v Brusnicah.

Izven Novega mesta obiskujejo turisti v času zime smučarski center Črmošnjice. Tukaj predvsem pomagamo pri organizaciji in propagandi tekmovanj in finančno pri urejanju smučarskih prog. Želeli bi, da bi bil obseg centra večji. Smučali naj bi se mladi in tudi starejši ljudje iz bližnje in daljne okolice.

Na področju turistične propagande smo založili barvni prospekt v 50.000 izvodih s tekstualnimi vložki v 4 jezikih. Turističnega vodiča za Dolenjsko še nimamo. Izšel naj bi drugo leto. Turizem na Dolenjskem pa propagiramo še tako, da pripravljamo razna poročila v radijskih oddajah in dnevnem časopisju ter objavljamo informacije o Dolenjski v drugih prospektih."

"Kako pa skrbite za ureditev in čistočo mesta?"

"Pri ureditvi in čistoči mesta naj bi nam pomagala šolska vodstva, mladinska organizacija, RK in krajevna skupnost. V sodelovanju s hortikulturo smo poskrbeli za lepši izgled mesta, za olepšave nasadov in podobno. Pripravili smo tudi razna tekmovanja na to temo. Sodelovali so tudi občani z ureditvijo svojih vrtov. Tekmovanje je bilo uspešno že nekaj let. Najprizadevnejši občani so dobili tudi nagrade."

"Kako pa je s turizmom in šolsko mladino?"

"Da bi vzbudili ljubezen mladih do turizma, želimo,

da bi se v šolah bolj pogosto pojavili turistični krožki. Imeli bi skupni program. To bi bilo udejstvovanje mladih na raznih turističnih področjih, da bi mladi čim bolj spoznali, kaj je sploh turizem, kako naj mladina sodeluje, kaj je v turizmu najbolj pomembno."

Ko sva ga vprašali, ali so se krožki uveljavili, je tovariš Paulič z obžalovanjem odgovoril, da prvi poskusi niso ne vem kako navdušili. Po kratkem premoru je tovariš Paulič nadaljeval:

"Pri delu sodelujejo predvsem starejši ljudje. Želeli pa bi, da bi bilo čim več podmladka. V načrtu imamo tudi turistična predavanja, razpisali pa smo tudi nagrade za najboljše turistične naloge. Sodelovala je osnovna šola Katja Rupena. Nagrajene so bile tri najboljše naloge. Želeli bi, da bi se ta akcija ponovila v čim večjem obsegu. K razširitvi znanja o estetski vzgoji bi pripomogle tudi razne akcije za olepšavo in ureditev krajev, z vodstvi šol pa bi se pomenili o medsebojnem tekmovanju za lepši izgled šol in okolice."

"Kako pa ste povezani s krajevno skupnostjo?"

"Tako, da jih obveščamo o problemih, ki so skupni in povabimo njihove predstavnike na seje upravnega odbora."

Z Emico sva ga tudi vprašali, ali imajo v načrtu gradnjo kakšnih večjih turističnih objektov, saj so ti pogoj za stacionarni turizem. Tovariš Paulič nama je odgovoril, da večjih turističnih objektov nimajo v načrtu, v bližnji prihodnosti pa mislijo sodelovati pri zgraditvi TRIM steze. Kmalu bo dograjeno štiristezno kegljišče na Loki, veliko pa bo prispevala k izpopolnitvi uslug tudi restavracija in slaščičarna na Glavnem trgu.

Na koncu sva se mu z Emico zahvalili za prijeten razgovor. Tudi midve upava, da se še kdaj srečamo v kakšnem turističnem krožku.

Božena Bele, 8.c

PLANINSTVO

V petek sva se z Romano odpravili na sodišče. Ko sva prišli v prvo nadstropje, sva zagledali na vratih napis: Preiskovalni sodnik Anton TRUNKELJ. Ko sva stopili v njegovo pisarno, je sedel za mizo, v roki pa je imel telefonsko slušalko. Na mizi je imel papir in svinčnik in si nekaj zapisoval. Ko je odložil slušalko, sva ga pozdravili in se mu predstavili. Nato nama je rekel, naj sedeva. Nekaj je prisedel še sam in začel se je prijeten pogovor.

Prvo vprašanje, ki sem mu ga postavila, se je glasilo: "Kako je s planinsko zvezo v Novem mestu?"

Takoj me je popravil in dejal: "V Novem mestu ne deluje planinska zveza, ampak planinsko društvo."

Povedal je tudi, da to planinsko društvo zajema vse planince v novomeški občini - razen nekaterih, ki so v Iskrinem društvu in v društvu PTT. "To je v bistvu eno društvo. Lani sta bila v tem društvu 7o2 člana. Več kakor 2/3 od tega je bilo pionirjev in mladincev," je dejal tovariš Trunkelj.

Na vprašanje, ali obstoja Vodnik po Trdinovi poti, je tovariš Trunkelj takole odgovoril:

"Da, obstoja. V načrtu pa imamo novega, ki naj bi izšel marca 1974. leta. Nov bo boljši in bo imel dodano pregledno karto Trdinove poti. Tudi sedanji vodič ima tako karto, toda ni natančna in pregledna. Skratka, z njo se ni noč orientirati. Ob novem vodiču pa bo izdana tudi značka."

"Kako sodelujete z mladino in kako vam to sodelovanje uspeva?" sem ga še vprašala.

Tovariš Trunkelj je povedal, da sodelujejo z vsemi mladini v osnovnih šolah v naši občini. Sodelujejo pa tudi s srednjimi šolami.

Na vprašanje: "Kaj je vaše delo, kakšne načrte imate?" pa je odgovoril:

"Naši načrti so: izdati nov Vodnik po Trdinovi poti, prenoviti dom Vinka Paderšiča pri Gospodični na Gorjancih, organizirati proslave ob otvoritvi tega doma, prirejati izlete. Na tečaj za planinske vodnike pa bomo tudi letos poslali nekaj ljudi. Ta tečaj prireja Planinska zveza Slovenije in je za vso Slovenijo centraliziran. Ti tečaji so poleti v Vratih."

Ko ga je Romana vprašala, če se mu zdi še kaj pomembnega, je odgovoril: "Mislim, da je to vse."

S sestro sva se poslovili in odšli domov. Ko sva zaprli vrata, sem si oddahnila, kajti to je bil moj prvi intervju.

Andreja Žveglič, 6.d

PRI PREDSEDNIKU HORTIKULTURNEGA DRUŠTVA

Z Vesno sva dobili nalogo, da obiščeva tov. Toneta HROVATA, ki je predsednik hortikulturnega društva. Z neodločnim korakom sva se odpravljali proti Kmetijski šoli. Prišli sva v hodnik, a od tam nisva vedeli kam. Vprašava nekoga učenca, kje bi lahko dobili tov. Hrovata. Dejal nama je, da ga lahko dobiva v pisarni.

Kmalu sva ga našli. Najprej sva mu povedali, da sva prišli, ker bi radi kaj več zvedeli o hortikulturi. Dejal je:

"Le pogumno me vprašajta!"

Ojunačila sem se in ga vprašala: "Kaj je vaše delo?"

"Delo hortikulturnega društva je večstransko. Želi spodbuditi ljudi k olepševanju okolja, v katerem živimo, s pomočjo naravnih sredstev. To so: rože, okrasno grmovje in drevje. Ker živimo v širši družbeni skupnosti, opozar-

jamo tudi na napake, ki se dogajajo pri nepremišljenih posegih v naravo. Po svoje skušamo prispevati k višji kulturni stopnji v odnosu do živega sveta. Vsak dan nas obdaja asfaltna džungla. Moramo se truditi, da v to vgradimo tudi nekaj rastlinskega sveta. Skušamo tudi preprečiti brezobzirnost do skromnih živih površin in do dela, ki ga imajo ljudje, ki živijo v tem okolju. Skušamo opozoriti ljudi na napake. Opozarjati hočemo na lepoto tudi s predavanji, ki jih ponavadi spremljajo skioptične slike."

"Kako je z urejenostjo našega okolja?" sva se zanimali.

Zopet se je malo zamislil in dejal:

"Naše društvo je bilo ustanovljeno pred 2o leti. Pobuda za ustanavljanje takega društva je prišla od ljudi, ki imajo širši pogled na to, kaj je lepo, kaj se lahko k lepši ureditvi prispeva in katerih napak se moramo ogniti. Industrijski razvoj, ki je temelj našega blagostanja, pa nosi s seboj tudi grde madeže. Tako se zgodi, da zraste tovarna ali obrat sredi naselja in s svojimi odpadki, pa naj bo to polivinilasta vrečka in podobno, zelo zoži, skrči prijetno bivanje. Borba proti temu je težka, saj je človek nimogrede lahko malomaren in z odpadki onesnažuje zelenico. Tudi proti tej malomarnosti se moramo boriti vsi."

"Mi našo šolo in okolico urejujemo po svoje, kako v širši skupnosti, soseski?" sva se zanimali.

"Ulični svet bo imel pomembno vlogo pri urejanju okolja, ker bomo v takem manjšem okolju lahko videli, kaj dela sosed in če bo prispeval k onesnaževanju več kot se spodobi, ga bomo opomnili na ta ali drug način. Upajmo, da nam ne bo zameril, saj vsi skupaj želimo le dobro."

"Kako pa s trgovinami, drvmi, nasadi ...?"

"Upajmo, da bo napočil čas, ko oprema potrebščin, ki jih kupujemo v trgovini, ne bo tako odporna proti uničenju. Za sedaj pa pripomnimo, da imajo trgovine koše za odpadke tako vidne, da se bomo lahko odločili in odvečno opremo

vanje radi spustili. Za drva imamo srčno željo, naj jih lastniki čimprej pospravijo v drvarnice, saj nikakor niso okras razpostavljena okoli naših hiš in blokov. Nasade, ki se borijo za svoj obstanek sredi onesnaženega sveta, čuvajmo tako, kot da je to za naše mlajše brate in sestre. Ta naloga velja za vse stare in mlade."

In vprašala sem ga še, ali bi nama še kaj rad povedal. Z ognjem v očeh nama je dejal:

"Predvsem izrazim željo, da bi čut za lepoto, urejeno okolje, čimprej zaživel v mladih in da to misel prenašano tudi dalje."

Suzana Gutman, 7.b

O LOVSTVU IN LOVSKEM TURIZMU

Z Vesno sva se odpravili na krajši razgovor k tov. AVSCU o lovstvu in lovskem turizmu. Prišli sva v majhno sobico. Prijazno naju je povabil, naj sedeva. Tudi on je sedel in takoj sva ga začeli spraševati.

"Kako je organizirana lovska družina?"

Odgovoril je: "Na področju krajevne skupnosti Novo mesto imamo 4 lovske družine, ki mejijo na območje krajevne skupnosti Novo mesto in sicer: LD Novo mesto, LD Gorjanci, LD Padež in LD Otočec. Lovske družine imajo svoje upravne odbore, na čelu pa je starešina. Starešina LD Novo mesto je Luka Dolenc, LD Gorjanci Ivo Goršin, LD Padež Andrej Peric in LD Otočec Martin Cvelbar."

Vesna ga je vprašala: "Katera veja lovstva je najbolj razvita?"

"V teh krajih lovci najraje lovijo parkljasto in per-

nato divjad. To so: zajci, srnjad, jeleni, košute, fazani, jerebice, medvedi in divje race - mlakarice."

"Kako pa je z lovci, tujci," sem ga vprašala.

"Lovski turizem je bil v teh družinah zelo razvit. V sedanjem času, ko je pomanjkanje divjadi, pa se je lovski turizem zmanjšal."

"Kje pa so meje vašega revirja?"

"Meje je težko točno opisati. LD Novo mesto je od naselja Bršljin, Prečna v smeri Brezova reber - Partizanska FRATA, LD Gorjanci je od naselja Žabja vas, Gotna vas v smeri Gorjancev do meje med SRH, LD Padež je od naselja Šmihel, Škrjanče, Birčna vas v smeri Radohe - Padež do meje občin Novo mesto, Črnomelj in Metlika, LD Otočec je od naselja Ločna v smeri Trška gora, Stari grad - Klevevž."

"Kako se vzdržujete, koliko članov imate?"

"Lovska družina se vzdržuje z dohodki, ki jih dobi od uplenjene divjadi, od domačih gostov, turistov ter članarine. Pa tudi člani prispevajo nekaj denarja. Lovske družine z območja KS Novo mesto vlagajo v lovišče največ pernate divjadi: fazane, jerebice, divje race.

Člani, ki so včlanjeni v lovskih družinah, so zadovoljni. Tisti člani družine, pri katerih so bolj napredni in je v loviščih več divjadi, toliko bolj. Tako imajo večje veselje do lova. Članov v vseh štirih lovskih družinah je okoli 21o."

"Bi nam še radi kaj povedali?"

"V letošnjem letu je imel lovec LD Gorjanci posebno srečo, saj je ustrelil preko 2oo kg težkega medveda. Ubil ga je z enim strelom. Take trofeje medveda ni bilo na Gorjancih več kot 5o let nazaj in gotovo bo minilo še 5o let, da bo lahko kak lovec ustrelil tako redek primerek medveda."

Lepo sva se zahvalili za odgovore ter se z malo več znanja o lovstvu odpravili veseli domov.

Suzana Gutman, 7.b

KAJ OPAZIM NA POTI V ŠOLO

Od doma do šole potrebujem 15 minut zložne hoje. Med potjo imam dovolj časa, da lahko ogledujem okolico. Čeprav moram paziti na zelo gost promet, imamo k sreči pločnik ob cesti, da smo dokaj varni pred avtomobili, razen v deževnem vremenu, ko brezobzirni vozniki drvijo z vso naglico po umazanih lužah in nas pešce neusmiljeno poškropijo. Je tudi nekaj solidnih voznikov, ki obzirno počasi zapeljejo mimo pešca.

Pot me vodi mimo bolnic. Če se ozrem na okna bolnice, lahko opazim trpeče bolnike, kateri se hrepeneče ozirajo na mimoidoče zdrave ljudi. Marsikateri strasten kadilec si prižge cigareto na oknu hodnika v bolnici. Gotovo nekateri tudi naskrivaj. Če je lepo vreme, vidimo krepkejše bolnike, ki se sprehajajo ali sedijo na klopeh pred bolnico.

Ko hodim naprej po pločniku, pridem do izliva Težke vode v reko Krko. Ta potok je ob deževnem vremenu zelo umazan pritok Krke, pozimi pa večkrat zaledeni.

Pot v šolo me vodi tudi mimo steklarske delavnice. Pred delavnico opazim okenske okvirje raznih velikosti, na pročelju pa velike količine ravnega stekla raznih dimenzij. Obenem občudujem ljudi, ki se ukvarjajo s prevozom in premikanjem tako velikih plošč stekla, da jih med premikanjem ne razbijejo.

Dolgo sem ugibala, kaj pomeni globok kanal, ki so ga delavci komunale izkopali za steklarsko delavnico, no in zvedela sem, da bodo to čistilne naprave, ki bodo čistile odplake, kar lahko samo pohvalimo. Bil je že zadnji čas, da so se mestni možje spomnili na ubogo Krko, ki je postajala zaradi odplak čedalje bolj umazana.

Ko prispem na križišče, moram zelo paziti, kdaj bom šla čez cesto proti šoli, ker je promet na tem križišču zelo gost. Od tam proti šoli je cestni promet bolj umirjen.

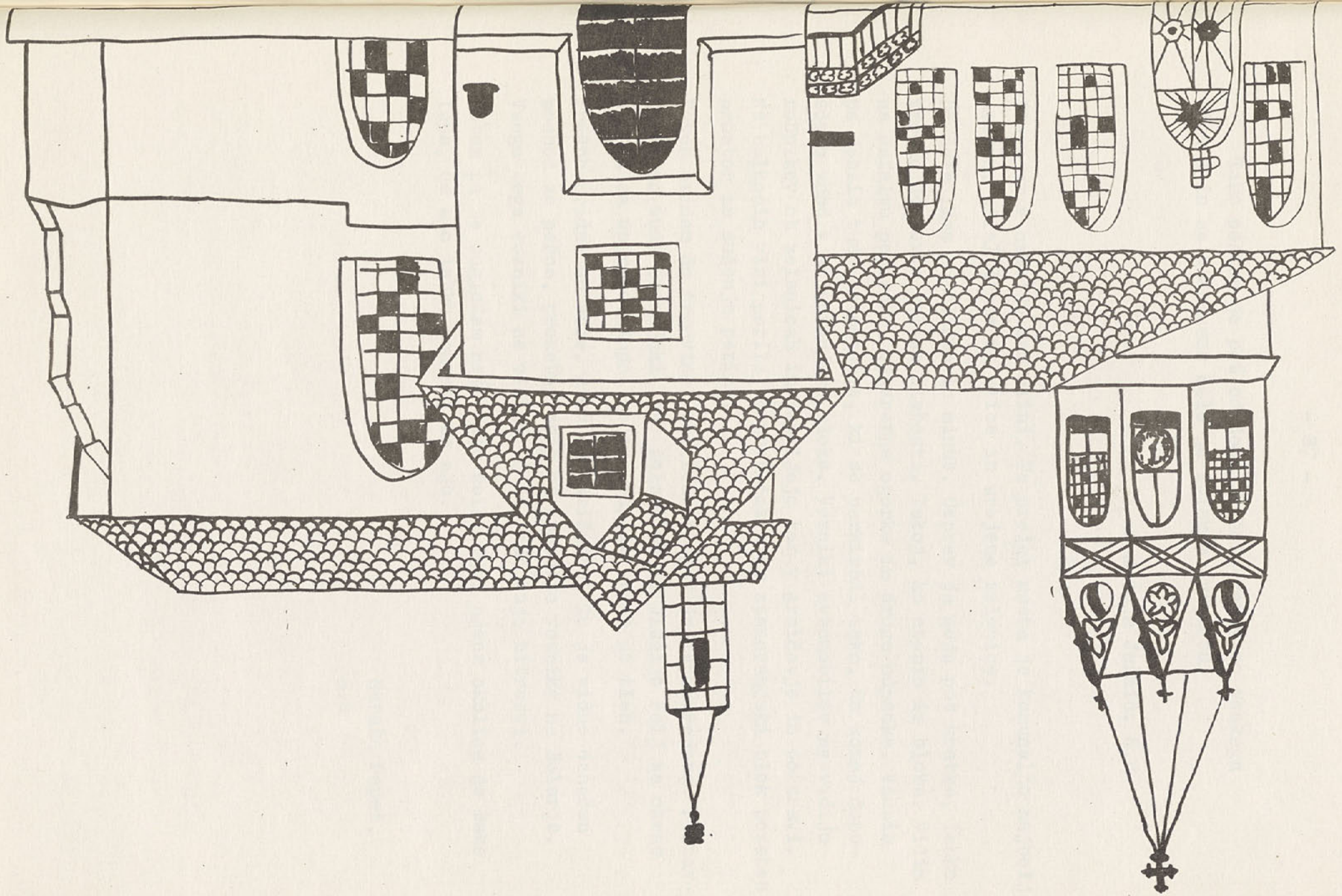

Tako pestra je pot od doma do šole verjetno vsakega učenca in se oddahnemo šele na šolskem dvorišču.

Mateja Južnič, 6.d

Stanujem v naselju Nad mlini. Ta predel mesta je komunalno najbolj urejen. Asfaltirane so ulice in urejene zelenice.

Do šole imam približno 10 minut. Čeprav je moja pot kratka, lahko vseeno ugotovim veliko slabosti. Takoj, ko stopim iz bloka, vidim na asfaltu papirčke, cigaretne ogorke in druge odpadke. Včasih pa opazim tudi avtomobile, ki so parkirani tako, da komaj dopuščajo vhod v stanovanjske bloke. Vozniki avtomobilov ne vidijo robnikov ob zelenicah in zapeljejo kar v grmičevje in po travi. Na balkonih visi perilo, čeprav ima vsak stanovanjski blok poseben prostor za sušenje perila.

Potem pridem do trgovine. Okolica ob njej je lepo urejena. Postavljeni so tudi smetnjaki. Na žalost pa ti služijo bolj za okras kot pa za uporabo. Kupci mečejo odpadke raje po tleh.

Predno pridem do šole, grem čez križišče. Tu je vidno označen prehod za pešce, prometni znak pa opozarja voznike na šolarje. Vsega tega vozniki ne vidijo in ne zmanjšajo hitrosti.

Potem pa že zagledam našo lepo šolo. Tudi njena okolica je tako lepa, da smo lahko ponosni na njo.

Nataša Papež,
6.d

KAJ MENIJO OBČANI KS O TEM IN ONEM?

Z Mojco sva zastavili nekaterim Novomeščanom tale vprašanja:

1. V kateri soseski živite?
2. Kaj je narobe v vaši soseski?
3. Kaj je trenutno najpotrebnejše v Novem mestu?
4. Kaj mislite o novomeški mladini in otrocih?

Najprej sva to vprašali tovariša PORENTA. Ta nama je povedal:

"Živim v soseski Majde Šilc. Kaj je pri nas narobe? Okolje urejajo prepočasi, zelenice so neurejene. Garaže so postavljene na zelenicah. Smeti odvažajo zelo zgodaj in ropotajo že ob štirih zjutraj. Po ulici neprestano drvijo avtomobili, ki povzročajo mnogo hrupa. Otroci se zbirajo za hišo in vpijejo, čistoča okoli blokov pa je obupna. V Novem mestu potrebujemo nov most in mlečno restavracijo, ukiniti pa bi morali nekaj gostiln in kavarne.

Novomeška mladina je dobra, razen nekaj izjem: nekaj je huliganov, ki hodijo po lokalih in pijejo. Mladi niso delavni, vedno se zanašajo na druge. Delajo samo za plačilo."

Tovarišica SINURJEVA pa je odgovorila takole:

"V naši soseski /Nad mlini/ ni poskrbljeno za igrišča in mislim, da lesene barake, ki jih ni malo, ne sodijo sem, ker bi lahko prišlo do požara, poleti pa so se pod barakami pojavile kače.

Dominvest bi moral urediti naše drvarnice. Odpadna voda, ki se izteka v Težko vodo, mnogokrat zalije kleti, ker se odtočni kanali zamašijo. Lani je bila v kletnih prostorih poplava pol metra visoko.

V našem mestu bi potrebovali nov most. Predvsem pa se mi zdi, da za rekreacijo odraslih ni dovolj poskrbljeno. Mladina ni tako slaba, kot tarnajo včasih starejši, le med počitnicami ni dovolj aktivna."

Na Mestnih njivah sva z Mojco povprašali tov. PLAVČEVO, ki nama je povedala:

"Stanujem v soseski Mestne njive. Tu ni igrišč, sosedje so premalo zainteresirani za snago in avtomobili povzročajo prevelik hrup.

V Novem mestu bi potrebovali novo Posebno osnovno šolo in dom za stare in onemogle.

Mislim, da je novomeška mladina kot povprečna slovenska mladina. Je boljša od mariborske."

Z Mirico sva obiskali še tovariša GAJIČA, ki stanuje na Zagrebški cesti. Povedal nama je, da stanuje v soseski Žabja vas, potem pa je nadaljeval:

"Za sedaj še nisem opazil, da bi bilo v soseski kaj narobe. V Novem mestu potrebujemo most.

Mladina je dobra, potrebovali bi mladinski dom, kjer bi se mladi razvedrili. V tem domu bi morali imeti knjižnico, prostore za namizni tenis, šah in kegljišče. Imeti bi morali tudi sobo za ples in zabavo. To bi za mladino ogromno pomenilo in s tem bi preprečili, da bi hodili mladi na Otočec, v kavarne in druge zaprte prostore."

Nazadnje sva obiskali še tovarišico BELETOVO v Gotni vasi. Povedala nama je, da potrebujejo v Gotni vasi kanalizacijo in asfalt, pa tudi razsvetljava ni dobra.

" V Novem mestu potrebujemo dvorano za kulturne prireditve.

Mladina je dobra, le nekaj izjem je, ki mečejo slabo luč na ostale."

Ko sva z Mirico odhajali iz Gotne vasi, sva ugotovili, da je cestna razsvetljava resnično slaba, saj naju je bilo pošteno strah.

Zlatka Plavec, 8.b

LETEČI INTERVJU Z UČENCI NAŠE ŠOLE

Z Damijanom sva imela za nalogo leteči intervju z učenci naše šole o poznavanju krajevne skupnosti. Vsem, ki sva jih povprašala, sva zastavila ista vprašanja:

1. Ali veš, kaj je to soseska?
2. V kateri ti živiš?
3. Kaj misliš, kako bi se šola lahko vključila v delo krajevne skupnosti?
4. Ali je v naši krajevni skupnosti za nas, mlade, dobro poskrbljeno?

V avli šole sva najprej vprašala Vivino GAZVODA. Odgovorila je:

"Soseska je del mesta. Živim pa v soseski Gotna vas. Kako pa bi se šola vključila v delo krajevne skupnosti, pa ne bi vedela povedati. Za mladino pa ni dovolj poskrbljeno. Manjkajo igrišča, prostori za zabavo, kino in podobne ustanove."

Naslednja, ki sva jo vprašala, je bila Darja POTRČ, ki pa je povedala naslednje:

"Soseska je po moje naselje v mestu. Živim pa v soseski Žabja vas. Jaz mislim, da je že povezava med šolo in KS. Lahko pa bi KS bolj vključevala šolo pri različnih akcijah. Za mladino ni posebno poskrbljeno. Manjka nam zabave, posebno kulturne zabave."

Rafko KAPŠ pa je povedal:

"Soseske se imenujejo del mesta. Živim v soseski Nad mlini - Grm. V delo KS pa bi se lahko vključili tako, da bi sodelovali v večjih akcijah, kot na primer v čiščenju okolja. Za mladino ni poskrbljeno. Lahko bi postavili mladinski dom, ki pa bi bil namenjen mladincem, ne pa huliganom. Naredili bi lahko tudi igrišča."

Zlatka PLAVEC pa je odgovorila:

"Soseska je del krajevne skupnosti. Živim v soseski Nad mlini. Krajevna skupnost bi morala bolj sodelovati s

šolami. Za mladino pa bi lahko zgradili igrišče in drsališče."

Ugotovila sva, da šolska mladina kaj malo pozna delo krajevne skupnosti, saj mnogi, ki jih nisva imenovala, niso vedeli ničesar o tem.

Franci Beg, 8.c

TAKO BO NOVO MESTO LETA 2000

Odšli smo na Dominvest, kjer smo imeli razgovor s tov. RAČEČIČEM. K njemu naju je odpeljala neka uslužbenka. Potrkali smo in vstopili v toplo in lepo urejeno sobo. Pri pisalni mizi je sedel tov. Račečič v beli halji. Ko smo se mu predstavili, smo ga takoj prosili, če bi nam povedal nekaj o urbanističnem načrtu Novega mesta.

Začel je takole: "V zadnjih 30 letih, to je do leta 2000, se bo število prebivalcev pri nas povečalo na 50.000. Stanovanjske površine so predvidene večinoma na desnem bregu reke Krke in to na Brodu, v Šmihelu, Gotni vasi, Žabji vasi in Ragovem. Na Ragovem, kakor tudi na Brodu, se predvidevata nova predela Novega mesta z mestnim značajem, to bo novo Novo mesto.

Na levem bregu pa se predvideva razvoj industrije, predvsem v predelu Cegelnice in v Bršljinu. V IMV-ju bo zaposlenih 4500 delavcev, v Krki 3500 delavcev in v Novoteksu 2500 delavcev, v ostalih dejavnostih pa bo zaposlenih še 14000 delavcev.

Novo mesto leži na križišču prometnih poti, kar ima slabo in dobro stran za razvoj mesta. Ceste v mestu so ozke in tudi most je preozek, da bi prevzel vse breme prome-

ta današnjega časa, saj je bil grajen v času, ko je bilo prevozno sredstvo voz. V bližnji bodočnosti se predvideva gradnja štirih novih mostov, ki bodo promet porazdelili in preusmerili na druga območja. S tem se bo stari del mesta, predvsem pa Glavni trg, kot srednjeveška znamenitost, namenil zgolj pešcem. Mimo Novega mesta, to je na vzhodni strani, se predvideva gradnja avtoceste, ki bo povezovala avtocesto Ljubljana - Zagreb z avtocesto Zagreb - Split. Potekala bo izven mestnega območja preko Gorjancev, Bele krajine in se pri Vinici priključila na predvideno avtocesto Zagreb - Split.

Tudi železniški promet se bo bolje razvijal. Ker je postaja v Bršljinu predaleč od centra mesta, se predvideva gradnja potniške postaje za Novo mesto v Kandiji. Tako bo postaja bliže mestu, kar bo za potnike koristno. V Bršljinu pa bo ostala tovorna postaja, ki se bo tudi razširila, kar zahteva razvijajoča se industrija.

Predvidevamo novo železnico, ki bo povezovala Novo mesto s progo Ljubljana - Zagreb.

Sedanji center mesta bo prevzel vlogo kulturnega središča z novimi kulturnimi ustanovami, kot so: muzej, gledališče, kino dvorana in galerija, in poslovnega s trgovinami in poslovnimi stavbami. Del teh funkcij bodo prevzeli tudi novi mestni predeli.

Novo mesto je bilo sedaj vezano na elektrarno v Brestanici. Ko pa bo v Krškem zgrajena atomska elektrarna, bo Novo mesto povezano s to elektrarno."

Ko smo vprašali glede vrtcev, je tov. Račečič odgovoril:

"Ker je Novo mesto veliko in je veliko prebivalcev, je tudi otrok veliko. Ko se bodo razvile stanovanjske površine v Ragovem, Brodu, Šmihelu, Gotni vasi in Žabji vasi, bo imelo vsako od teh predelov svoj vrtec. To pomeni, da se bodo vrtci gradili povsod tam, kjer se predvideva koncentracija stanovanj."

Ko je končal, ga je Damijan vprašal:

"Kje bo približno stala naša šola čez 10 let?"

"Področje osnovne šole Grm spada v ožji mestni center z neposredno bližino industrije IMV. Sedaj so v Novem mestu 4 osnovne šole in imajo nekateri učenci dolgo pot do nje. Kasneje se bodo šole gradile v okviru večjih stanovanjskih predelov, tako da bodo poti do šole čim ugodnejše in sicer do 600 m. Predvideva se gradnja še 6 osnovnih šol, tako da bo Novo mesto imelo 10 osnovnih šol."

Ko je končal, smo ga prosili za skico bodočega Novega mesta. Odpeljal nas je v risalnico, kjer smo se dogovorili, da pridemo in si narišemo, kar je potrebno. Na hitro smo se poslovili in odšli domov.

Zdenko Ban, 8.c

KRAJEVNA SKUPNOST NOVO MESTO DANES

1. V krajevni skupnosti Novo mesto je prebivalo po popisu iz leta 1971 14.609 prebivalcev v 4892 gospodinjstvih in 4174 stanovanjih. Krajevno skupnost sestavlja 17 naselij.
2. V Novem mestu je zaposlenih 13.914 delavcev in uslužbencev, torej le 695 manj, kot šteje krajevna skupnost prebivalcev. Več tisoč delavcev se namreč dnevno pripelje na delo v Novo mesto. Vozijo se z rednimi prevoznimi sredstvi in tovarniškimi avtobusi. Vozijo se iz Suhe krajine, iz Bele krajine, iz Trebnjega, Šentjernejskega polja in s Podgorja.
   Na začasnem delu v tujini je bilo po zadnjem popisu le 157 ljudi.
3. Gospodarstvo Novega mesta, ki prerašča lokalni okvir,

se je močno razvilo predvsem v zadnjem desetletju.
V Novem mestu smo imeli ob koncu leta 1973:

9 industrijskih podjetij	7.1o8	zaposlenih
2 gradbeni podjetji	1.o53	"
6 podjetij za promet in zveze	888	"
1 gozdno gospodarstvo	452	"
1 splošno vodno skupnost	133	"
6 komunalnih podjetij	41o	"
11 družbenih obrtnih delavnic	392	"
1 kmetijsko zadrugo	384	"
1 veterinarsko postajo	17	"
2 denarna zavoda	151	"
1 zavarovalni zavod	75	"
2 trgovski podjetji	3o7	"
29 trgovskih lokalov	5o1	"
2 hotela	62	"
2 kavarni	23	"
13 obratov družbene prehrane		
zasebnih obrtnikov	11o	
zasebnih gostiln	9	
slaščičarn	5	
zasebnih avtotaksijev	5	
zasebnih avtoprevoznikov	29	
odvetnikov	7	

4. Za vzgojo in izobraževanje mladine in odraslih skrbijo v Novem mestu naslednje vzgojno varstvene in vzgojno izobraževalne ustanove:

1 vzgojnovarstveni zavod za predšolsko vzgojo mladine	26 odd.	552 var.	5o del.
4 osnovne šole	93 odd.	264o uč.	199 del.
podaljšano bivanje učen.	23 odd.	523 uč.	
7 srednjih šol		1914 uč.	181 del.
1 nižja glasbena šola		169 uč.	9 del.
dislocirani odd. tehn. šol pri Zavodu za izobr. kadrov	4 odd.	121 uč.	2 del.

5. V Novem mestu delajo naslednje znanstvene, kulturne in umetniške ustanove: Zavod za izobraževanje kadrov, Zavod za šolstvo SR Slovenije - organizacijska enota Novo mesto, ki opravlja pedagoško nadzorno službo, Zavod za kulturno dejavnost, Dolenjski muzej z galerijo in Študijska knjižnica. V navedenih ustanovah je zaposleno 48 ljudi.
6. Zdravstvenih zavodov in enot je v Novem mestu 5. Skupaj dela v njih 781 delavcev. Najmočnejša je Splošna bolnišnica Novo mesto. Poleg nje pa so še: Zdravstveni dom, Medobčinski zavod za zdravstveno varstvo, Železničarska splošna ambulanta in Lekarna Novo mesto.
   V zavodih za zdravstveno, socialno in pokojninsko zavarovanje dela 66 delavcev.
7. V družbenopolitičnih organizacijah je 23 zaposlenih. V organih oblasti in uprave pa je 236 delavcev.
8. Časopisno založniško podjetje Dolenjski list ima 38 zaposlenih. Izdaja tednik DOLENJSKI LIST v 30.500 izvodih.

Našlo bi se še kaj zanimivega, pa naj bo zaenkrat podatkov dovolj. Zanima nas, kakšno bo stanje v Novem mestu leta 2000.

Kronist

K A Z A L O

stran

1. Uvodne besede
2. Krajevna skupnost in osnovna šola sta tesno povezani
3. Novo mesto, vedno te bom nosila v srcu!
4. Naše mesto nekoč in danes
5. Moje mesto
6. Potep po Novem mestu
7. Pri predsedniku krajevne skupnosti
8. Kako je organizirano delo naše KS?
9. To je naša soseska
10. Naša KS v občinskem merilu
11. Kulturne zanimivosti v Novem mestu
12. Delo komisije za gospodarstvo in komunalno dejavnost
13. Kako je s trgovinami v Novem mestu?
14. V samopostrežni trgovini
15. Na tržnici
16. Delo komisije za socialno zdravstvene zadeve
17. Delo sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu
18. Pri komandirju milice
19. Na križišču ob dveh
20. Na železniški postaji Bršljin
21. Na avtobusni postaji
22. Kulturnoprosvetna dejavnost
23. Kako je pri nas s šolstvom?
24. Otroško varstvo v naši KS
25. Skrb za zdravstveno varstvo prebivalcev
26. "Pol litra, prosimo!"
27. Splošni ljudski odpor
28. Civilna zaščita
29. SZDL in krajevna skupnost
30. Vloga in pomen ZK v KS

stran

31. Pri predsedniku ZMS Novo mesto
32. Zveza borcev
33. Delo konference za družbeno aktivnost žena
34. Zveza prijateljev mladine
35. Kje naj se igramo?
36. Tu se ne boste igrali!
37. Krvodajalstvo je izraz človečnosti
38. Tudi gasilstvo je važno
39. Pri predsedniku KUD-a Dušan Jereb
40. O turizmu pri nas
41. Planinstvo
42. Pri predsedniku hortikulturnega društva
43. O lovstvu in lovskem turizmu
44. Kaj opazim na poti v šolo?
45.
46. Kaj menijo občani KS o tem in onem?
47. Leteči intervju z učenci naše šole
48. Tako bo Novo mesto leta 2000
49. Krajevna skupnost Novo mesto danes

Zbrali in uredili člani literarnega krožka na osnovni šoli Grm Novo mesto pod vodstvom predmetne učiteljice Ivanke Mestnik.

Uredniški odbor: Vesna Pečavar
Andreja Žveglič
Suzana Gutman
Franci Beg
Damijan Gazvoda
Vivina Gazvoda

Likovne priloge izdelali člani literarnega krožka pod vodstvom predmetnega učitelja Nika Goloba.

Likovni prispevki:

1. Naslovna stran: Novo mesto - Brigita Papež, 7.a
2. Otroški vrtec na Ragovski cesti - Igor Šuštaršič, 6.d
3. Gradnja novega mostu na Ragovski cesti - Mitja Jalovec, 6.d
4. Spomenik Na vratih - Alojz Tomc, 7.b
5. Dolenjska galerija - Alojz Tomc, 7. b
6. Kapitelj - Metka Glavič, 7.c
7. Zemljevid krajevne skupnosti - prof. Tomaž Dobovšek
8. Urbanistični načrt Novega mesta - Zdenko Antončič, 8.c

Blagajna: Lidija Novak

Tehnična izvedba: Franci Turk, Lojze Novak

Naklada: 900 izvodov

Cena: 4,00 din

Novo mesto, 8. marec 1974

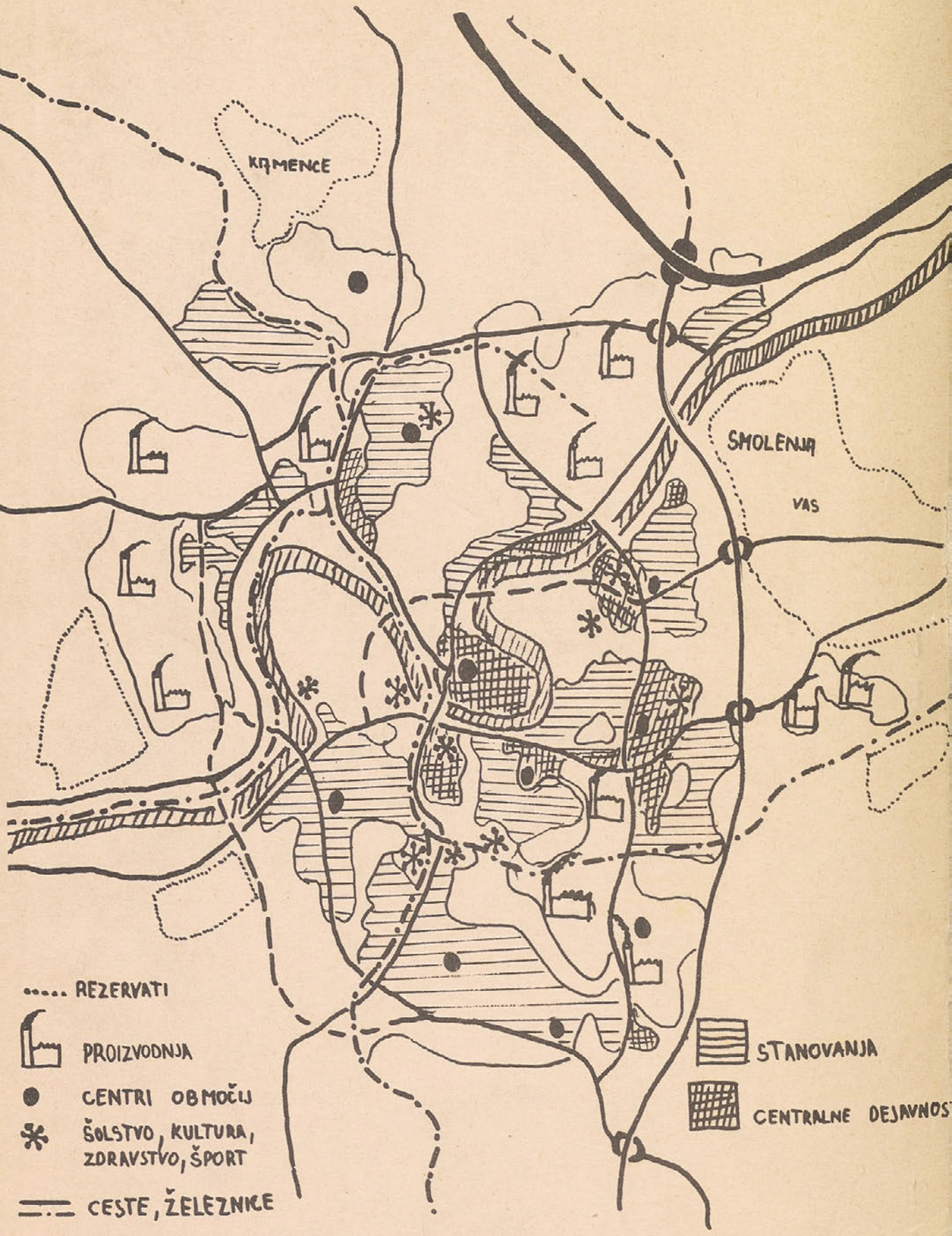

Urbanistični načrt Novega mesta prevzel

Antonec Zdenko